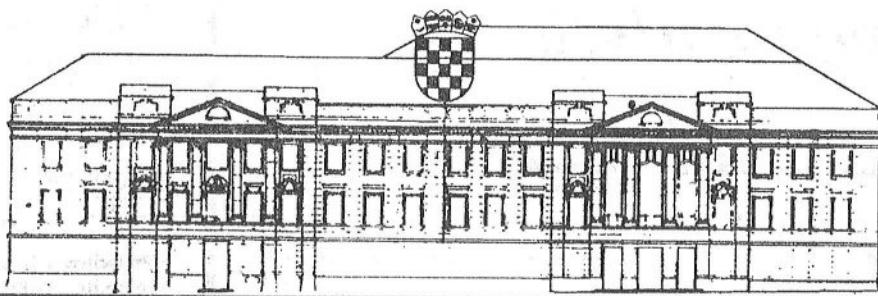

izvješća HRVATSKOGA SABORA

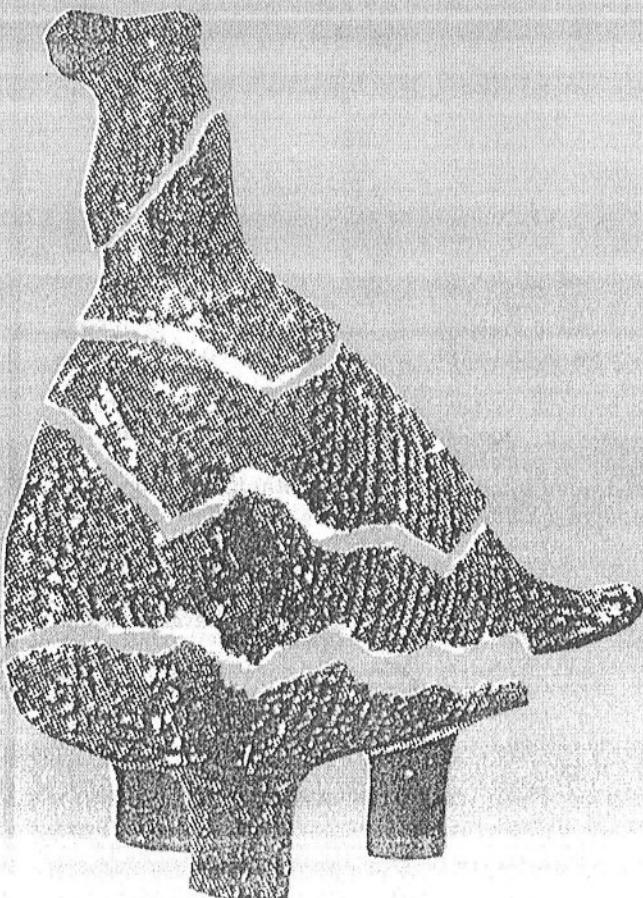

GODINA XII.

BROJ 300

ZAGREB, 22. V. 2001.

12. SJEDNICA HRVATSKOG SABORA

OBNOVA I RAZVOJ VUKOVARA

Neki pokazatelji rezultata lokalnih izbora

Ishod lokalnih izbora potvrdio je neka očekivanja ali i donio iznenadenja. Tako se obistinio mali odaziv birača. Veće sudjelovanje građana na izborima 1997. godine može se pripisati tome što se onda glasovalo i za Županijski dom. Također se razlozima apstinenčije može dodati i zasićenost čestim izborima i razočaranost zbog neispunjeneh izbornih obećanja.

Na ovim lokalnim izborima primijenjen je proporcionalni sustav koji daje prednost strankama u odnosu na ličnosti kandidata. Valja istaći da većina teoretičara demokracije smatra da su za lokalne izbore primjereni većinski ili mješoviti izborni sustavi, u kojima birače rukovodi povjerenje u ličnosti koje dobro poznaju.

Ostvareni rezultati političkih stranaka su uglavnom očekivani, a iznenadenja je donio izborni uspjeh HDZ-a i ispadanje HSLS-a iz zagrebačke Gradske skupštine. Iznenadenje je i uspjeh liste nezavisnih kandidata što pokazuje porast nepovjerenja građana u političke stranke.

Izbori su pokazatelj političkih kretanja u demokratskom procesu i njihova analiza daje važne pouke političkim strankama, a s pozornošću ih je pratila i međunarodna zajednica.

Jačanje položaja oporbe jamči političku ravnotežu što je dobro za razvitak demokracije u Hrvatskoj u kojoj je još uvjek prisutan mentalitet nekadašnjeg jednostranačkog političkog poretku.

Važnost lokalnih izbora je i u tome što će uskoro stupiti na snagu novi zakoni o lokalnoj samoupravi kojima će porasti ovlasti županija, gradova i općina.

Smatramo da ishod ovih izbora neće potaknuti prijevremene parlamentarne izbore. Izborni predah pridonio bi stabiliziranju političkog stanja, a ono je potrebno kako bi se napokon riješili brojni problemi čije rješavanje više ne trpi odgodu.

Ž.S.

strana

- Uvodnik urednika	2
- Prijedlog i Konačni prijedlog zakona o obnovi i razvoju Grada Vukovara	3
- Prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o područjima posebne državne skrbi	12
- Prijedlog zakona o carinskoj službi; Prijedlog zakona o uvjetima za obavljanje poslova zastupanja u carinskom postupku	20
- Prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o veterinarstvu	25
- Prijedlog i Konačni prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Kaznenog zakona	27
- Prijedlog i Konačni prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o posebnom porezu na naftne derivate	28
- Prijedlog i Konačni prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o športu	32
- Prijedlog odluke o donošenju prostornog plana nacionalnog parka "Brijuni"	34
- Prijedlog odluke o potvrđivanju Statuta Agencije za nadzor mirovinskih fondova i osiguranja	36
- Godišnje izvješće o radu Uprave za inspekcijske poslove Ministarstva zaštite okoliša i prostornog uredenja za 2000. godinu	36
- Godišnje izvješće o provedbi razminiranja i utrošenim sredstvima za 2000. godinu	40
- Prijedlog za osnivanje istražnog povjerenstva zbog prodaje i izvoza pšenice roda 1999. godine, te otkupa, cijene, prodaje i izvoza pšenice roda 2000. godine	42
- Odgovori na zastupnička pitanja	47

PRIKAZ RADA:

12. SJEDNICE HRVATSKOG SABORA ODRŽANE 25., 26., 27. TRAVNJA, 2., 3., 4., 23., 24. I 25... SVIBNJA 2001.

PRIJEDLOG I KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O OBNOVI I RAZVOJU GRADA VUKOVARA

Osniva se poseban fond za Vukovar

Zakon je prijeko potreban, no pitanje je hoće li za Vukovar biti dovoljno dobar budući da ne donosi sve one poticajne mјere koje su se očekivale i tražile, čulo se u raspravi o ovom zakonskom prijedlogu. U podužoj raspravi nitko, međutim, nije dvojio o potrebi donošenja zakona uz prihvaćanje određenih amandmana. Svi dosadašnji programi o Vukovaru nisu uspjeli riješiti ni otvaranje radnih mјesta niti obnovu infrastrukture, pa se tako još uvijek u Vukovar ne može vratiti oko 13.000 prognanika, dok su zastupnici iz oporbenih redova izrazili čuđenje što je prošlo gotovo godinu dana od prvog čitanja i to povezali s predstojećim izborima za lokalna tijela vlasti. Na kraju zastupnici Hrvatskoga sabora jednoglasno su prihvatali Zakon o obnovi i razvoju Grada Vukovara u skladu s prijedlogom predlagatelja (Vlade RH) i prihvaćenim amandmanima.

O PRIJEDLOGU

Zakonom o obnovi i razvoju Grada Vukovara osiguravaju se sredstva i poticajne mјere ubrzane obnove i razvoja toga grada, a u cilju otklanjanja posljedica ratnih razaranja, stvaranja uvjeta za povratak prognanika i izbjeglica, stvaranje uvjeta za produktivno zapošljavanje i otvaranje novih radnih mјesta. Zbog svega navedenog Vlada predlaže hitni postupak u njegovu donošenju.

U Domovinskom ratu Grad Vukovar pretrpio je štetu u gospodarskim djelatnostima, razorena je cijelokupna infrastruktura kao i građevinski objekti svih pravnih i fizičkih osoba, a pretrpljena šteta procjenjuje se na oko 10 milijardi kuna. Ovim Zakonom ureduju se pitanja poticajnih mјera za ubrzani razvoj i obnovu Grada

*Zakonom o obnovi i razvoju
Grada Vukovara osiguravaju
se sredstva i poticajne mјere
ubrzane obnove i razvoja toga
grada, a u cilju otklanjanja
posljedica ratnih razaranja,
stvaranja uvjeta za povratak
prognanika i izbjeglica,
stvaranje uvjeta za
produktivno zapošljavanje i
otvaranje novih radnih mјesta.
Zbog svega navedenog Vlada
predlaže hitni postupak u
njegovu donošenju.*

Vukovara, kao i vrste poticajnih mјera, izvori sredstava za financiranje obnove i razvoja, osnivanje Fonda za obnovu i razvoj Grada Vukovara, plan i program obnove i razvoja, slobodne zone kao i nadzor nad primjenom ovoga Zakona.

RADNA TIJELA

Odbor za zakonodavstvo podupire donošenje ovoga Zakona i ne protivi se Prijedlogu da se donese po hitnom postupku, a na tekst Konačnog prijedloga nema primjedaba.

Predloženi Zakon ne daje točno definirane prioritete djelovanja, ali govori o programima koji će se donijeti i sredstvima koja će se postupno osigurati za primjenu tih programa, čulo se na Odboru za gospodarstvo, razvoj i obnovu. Istaknut je i nedostatak kriterija za prestanak primjene Zakona s obzirom na postignutu razinu razvoja Grada Vukovara.

Članovi Odbora za financije i Državni proračun jednoglasno su

podržali donošenje zakona po hitnom postupku, ali misle kako su predloženi izvori sredstava za finansiranje obnove i razvoja Grada Vukovara upitni posebno glede osiguranja sredstava iz Državnog proračuna.

O predloženom zakonu raspravlja je i Odbor za rad, socijalnu politiku i zdravstvo.

AMANDMANI

Čak četiri amandmanska zahtjeva na tekst Konačnog prijedloga zakona imali su HSLS-ovi zastupnici Darinka Orel i Želimir Janjić. Zastupnici drže da je radi efikasnije provedbe Zakona nužno odrediti neke rokove, pa tako u članku 5. stavku 1. predlažu da Plan i Program obnove i razvoja Grada Vukovara Vlada utvrdi u roku od 60 dana od donošenja državnog proračuna, a u roku od 30 dana od stupanja na snagu ovoga zakona imenuje Savjet za obnovu i razvoj Vukovara koji bi imao 11 članova imenovanih od Vlade RH. Da se odredba članka 18. stavka 4. ne bi tumačila ekstenzivno potrebno je, kažu, utvrditi mogući broj potpredsjednika Fonda za obnovu i razvoj Grada Vukovara i predlažu do dva potpredsjednika. Predlažu također da u roku od 60 dana od dana stupanja na snagu ovoga Zakona, Ministarstvo za obrt, srednje i malo poduzetništvo utvrди posebne poticajne mјere za osnivanje i razvoj obrta, zadruga, malih i srednjih trgovачkih društava (članak 25. stavak 2). Obrazlažu to potrebom što bržeg osnivanja i razvoja obrta, zadruga, malih i srednjih trgovачkih društava.

Kako je za pretpostaviti da će se s osobama određenih struka i zanimanja za čijim radom postoji posebno iskazana potreba na području Grada Vukovara sklapati ugovori o radu i na

određeno i na neodređeno vrijeme nužno je definirati da se i Ugovor o najmu može sklopiti na određeno i na neodređeno vrijeme, podvlače zastupnici i s tim u svezi amandmanski interveniraju u članku 27. stavku 3. Konačnog prijedloga zakona.

Sa šest amandmana javio se dr. Zdenko Franić (SDP). Zatražio je da se Vladin Plan i Program obnove i razvoja Vukovara donosi u roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu ovoga zakona. Plan i Program trebali bi biti otvoreni za dopune i izmjene, s tim da inicijativu za to može dati i Gradsko vijeće Grada Vukovara, drži zastupnik pa u tom smislu amandmanski intervenira ponovno u članku 5. Prema zakonskom prijedlogu Ministarstvo finančija propisat će način i tehniku uplaćivanja sredstava za obnovu i razvoj predviđenih ovim Zakonom (članak 8.), a zastupnik predlaže da se takav propis donosi u roku od 60 dana od dana stupanja na snagu ovoga zakona. Novim stavkom u članku 14. zastupnik je predložio da se tijela Fonda za obnovu i razvoj Vukovara imenuju u roku od 60 dana od dana osnivanja Fonda, a Statut Fonda donosi njegov Upravni odbor u roku od 60 dana od svoga imenovanja, uz suglasnost Vlade RH (članak 19., stavka 2.). Najzad, predložio je da se propis kojim se utvrđuju posebne poticajne mjere za osnivanje i razvoj obrta, zadruga, malih i srednjih trgovачkih društava donosi u roku od 90 dana od dana stupanja na snagu ovoga Zakona (članak 25.).

Spomenimo još i brojne amandmanske intervencije Kluba zastupnika HDZ-a. Kako bi se jasno utvrdilo tko je izvršio agresiju na Republiku Hrvatsku i zašto je bio Domovinski rat Klub je predložio dopunu članka 1. Konačnog prijedloga zakona. S tim u svezi Klub predlaže da članak 1. glasi: "Ovim Zakonom određuju se poticajne mjere za ubrzavanu obnovu i razvoj Grada Vukovara i otklanjanju posljedice razaranja građevina i drugih posljedica nastalih tijekom oružane pobune dijela srpskog pučanstva u RH, te agresije Srbije i Crne Gore i JNA na RH u Domovinskom obrambenom ratu".

Izmjenom u članku 22. točnije se definira uvoz opreme i reprematerijala radi poticanja bržeg gospodarskog i društvenog razvitka kao i upošljavanja u Gradu Vukovaru. Smisao je slijedećeg amandmana (novi članak 25.) da se službenicima i

namještenicima u tijelima državne uprave ili u javnim ustanovama, a plaće im se osiguravaju iz državnog proračuna i izvanproračunskim fondovima, i zaposleni su na području grada Vukovara uvećavaju 20 posto u odnosu na plaće u drugim dijelovima RH. Uvjet za to je da takve osobe imaju prebivalište na području grada Vukovara, i da su državljeni RH. Takvi službenici i namještenici rade u otežanim uvjetima pa je potrebno da imaju i veću plaću kao i dosad.

Klub nadalje predlaže da se iz Državnog proračuna za obnovu i razvoj grada Vukovara osiguravaju sredstva u iznosu 0,5 posto tekuci prihoda Državnog proračuna tekuće godine za sljedeći godinu. Tako bi se, računaju u Klubu, osigurala redovita sredstva iz Državnog proračuna potrebna poglavito za kapitalna ulaganja te obnovu gospodarstva i brže zapošljavanje (novi članci 25a., 25b., 25c.).

Kako je većina roditelja djece koja pohađaju školu u Vukovaru nezaposlena, te nemaju materijalnih mogućnosti za kupovinu knjiga amandmanom na članak 25b. se predlaže da učenici osnovnih i srednjih škola s područja grada Vukovara imaju pravo na besplatne udžbenike. Na ovaj bi se način, kažu, omogućilo redovito školovanje djece u gradu Vukovaru.

Smisao slijedećeg amandmana (25c) je da vlasnici stanova i kuća u dijelovima RH koje nisu stradale u agresiji Srbije, Crne Gore i JNA na RH uplaćuju u Fond za obnovu i razvoj Vukovara jednu kunu po kvadratnom metru stana. Tako bi se, tvrde, prikupila sredstva koja ne bi zadirala u proračun, a značajno bi utjecala na ubrzavanju obnovu i razvoj grada Vukovara, i pokazala opća solidarnost sa u ratu razorenim gradom Vukovarom. Predlažu također da novac ostvaren prodajom stanova na području grada Vukovara pripadne Fondu za obnovu i razvoj Grada Vukovara (članak 26.). Tako prikupljena sredstva pomogla bi bržoj obnovi i izgradnji stanova naročito za posebno iskazane potrebe određenih struka, smatraju u Klubu najjače oporbene stranke.

Evo i jedne od poticajnih mjera za povratak prognanika u Vukovar. Klub, naime, predlaže da u privatizaciji pravnih osoba sa sjedištem na području Grada Vukovara bivši i sadašnji zaposlenici tih pravnih osoba, a koji imaju hrvatsko državljanstvo i prebivalište sada na

području Grada Vukovara, ostvare pravo na kupnju dionica pod dvostruko povoljnijim uvjetima u odnosu na uvjete utvrđene postojećim Zakonom o privatizaciji (članak 26a).

Prednost pri sklapanju ugovora u izvođenju radova iz Programa obnove i razvoja grada Vukovara iz članka 5. ovog Zakona imale bi pravne osobe sa sjedištem na području Grada Vukovara uz uvjet da su sudjelovale u javnom nadmetanju, a cijena njihove ponude nije veća od 5 posto od najpovoljnije cijene. Usvajanjem ovog prijedloga Klub (članak 26b) drži da bi se zaposlila građevinska struka kao i druge struke što bi bitno smanjilo broj nezaposlenih u gradu Vukovaru, tvrde u Klubu.

Slijedećom amandmanskom intervencijom Klub je predložio brisanje članka 33. uz obrazloženje da je isti konzumiran u članku 22.

Zbog značaja obnove i razvoja grada Vukovara kao i načina obnove potrebno je da Vlada propiše sve potrebne uvjete za pravedno i redovito provođenje ovog Zakona, smatraju u Klubu zastupnika HDZ-a i s tim u svezi amandmanom predlažu da Vlada donese uredbu u roku mjesec dana od dana stupanja na snagu ovog Zakona kojom će osigurati sve potrebne uvjete za provođenje ovog Zakona (novi članak 35.).

RASPRAVA

Obrazlažući osnovne odredbe Vladinog prijedloga, zamjenik ministra za javne radove, obnovu i graditeljstvo, Venko Čurlin naglasio je kako ovaj zakon sadrži novine u odnosu na obnovu koja se provodi na ostalim područjima od posebne državne skrbi. Razlog - zbog svoje tragedije i specifičnosti Vukovar traži drugačiji pristup obnovi i u tom smislu više angažiranja i veću efikasnost u odnosu na dosadašnju obnovu. Ovdje se radi o čisto urbanoj sredini koja ima svoja pravila življjenja i zahtjeva preciznije upute za obnovu.

Vlada predlaže osnivanje posebnog fonda koji bi na raspolaganju imao određena sredstva kojim bi se raspolagalo prema programu i planu što ga usvaja Vlada, a na osnovi prijedloga koji bi se izradio u Vukovaru i Fondu. To bi bila dopuna osnovnoj obnovi Vukovara, naglašava Vladin predstavnik. Sredstva bi se u Fond slijevala iz državnog proračuna,

donacija i drugih izvora specijalno kreditnih. Bilo je prijedloga da se zakonom odrede točni iznosi sredstava Fonda, ali to će se ipak odrediti svake godine pri predlaganju proračuna. Zakonom se, nastavio je Čurlin, predviđa da će novac za provedbu poticajnih mera za razvoj malog i srednjeg poduzetništva osiguravati u državnom proračunu s proračunskih pozicija Ministarstva za obrt, malo i srednje poduzetništvo, dok bi

Zbog svoje tragedije i specifičnosti Vukovar traži drugačiji pristup obnovi i u tom smislu više angažiranja i veću efikasnost u odnosu na dosadašnju obnovu.

Školovanje kadrova na vukovarskom području (dodjela stipendija prema Planu potreba zapošljavanja u Gradu Vukovaru) financiralo Ministarstvo znanosti i tehnologije. Osim osnivanja Fonda, ovim zakonskim prijedlogom predviđene su i olakšice pri plaćanju doprinosa mirovinskom i zdravstvenom fondu. Obveznici plaćanja mirovinskog i zdravstvenog doprinosa s tog područja imali bi pravo na povrat 50 posto uplaćenog novca iz sredstava državnog proračuna, a Vlada može te poticajne mjeru propisati za poticanje obnove i razvoja i drugih područja Županije Vukovarsko-srijemske. Kao poticajna mjeru tu je još i oslobođanje od plaćanja carine na inicijalu opremu uvezenu za obavljanje gospodarskih i društvenih djelatnosti na području Grada Vukovara. Također je predviđena obveza osnivanja na području Grada Vukovara jedne ili više slobodnih zona u roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu ovoga Zakona, kao i niz poticajnih mjer kojima bi se ubrzalo zapošljavanje, zaključio je uvodno izlaganje ovaj Vladin predstavnik.

Isprazna kritika

Uslijedili su istupi predstavnika klubova zastupnika. Tako je Marijan Maršić u ime Kluba zastupnika HSS-a Zakon ocijenio zadovoljavajućim, ali za mnoge Vukovarce ne i dovoljno dobar jer oni u njemu jednostavno neće vidjeti sve očekivane i tražene poticajne mjeru. Vjerujé, međutim, da će nakon primjedbi, prijedloga i amandmana zakon dobiti potrebnu svrhu i težinu.

Vukovarci su, nastavio je Maršić, podijeljeni u nekoliko skupina: oni koji imaju kuće u Zagrebu, a rade na dobrom i visokopozicioniranim poslovima u Vukovaru, oni koji tamo rade, a stanuju izvan Vukovara pa čak dolaze i iz susjedne države, zatim oni koji u Vukovaru žive i rade, oni koji tamo žive ali ne rade, oni koji žive izvan Vukovara i mole da im se obnove kuće kako bi se mogli vratiti i konačno oni koji se u Vukovar više ne namjeravaju vratiti. Vukovarce najčešće zanima zašto ranije nije donesen Zakon o obnovi i razvoju Grada Vukovara i napravljena studija za obnovu Grada Vukovara, što se poduzima na vraćanju odnesenog kulturnog blaga Vukovara koji se nalazi u Novom Sadu. Jednako tako interesira ih kolika je ukupna ratna šteta kojom su oni i njihov grad pogodeni, te hoće li je netko namiriti i zašto je nakon mirne reintegracije gospodarstvo Vukovara nastavilo propadati umjesto da se uz ubrzani povratak osposobe ljudi i tvrtke koje su prije Domovinskog rata nosile proizvodnju. Najzad, zanima ih i tko je odgovoran što još uvijek nisu dovršeni objekti tj. ispunjena obveza koju su na sebe preuzele županije, zašto nitko od vlasti nije postavio pitanje kuponske privatizacije, i konačno tko je kriv za sadašnje stanje u Vukovaru?

Po mišljenju Kluba nedorečene su odredbe koje se odnose na ostale izvore sredstava potrebnih za provođenje zakona pa s tim u svezi HSS ima neke prijedloge. Drži kako bi primjenom Zakona o obrtu i poduzetništvu te razvojem industrije i agrara uz dodatne stimulativne mjeru trebalo riješiti problem nezaposlenosti i brži povratak stanovništva, a posebnim programom socijalno ugroženo stanovništvo. Vlada bi se morala opredijeliti za strategiju saniranja industrije, agrara i ostalog gospodarstva, a lokalnoj samoupravi nužno je omogućiti da što više stimulira razvoj obrta i poduzetništva smanjenjem poreza i raznih drugih davanja, osiguranjem poslovnog prostora po povoljnim uvjetima, manjim davanjem za komunalne naknade itd. Klub predlaže da se građani s prebivalištem u Vukovaru, a koji sami žele obnavljati obiteljske kuće i stanove oslobode plaćanja PDV-a. Svim građanima s prebivalištem u Vukovaru treba omogućiti uvoz ili kupnju opreme za domaćinstvo bez carine, a onima koji nisu ostvarili pravo na

otkop stana u Vukovaru, a nositelji su stanaškog prva iz 1991. godine omogućiti otkop.

Klub se zalaže da se i onima koji nisu Vukovarci, a žele u Vukovaru živjeti i raditi nadu svoje mjesto u zakonu. Jedra od vidova stimulacije za sve one koji žive i rade u Vukovaru povećane su plaće u javnim službama dok se u proizvodnim organizacijama to može postići smanjenjem poreza. Učenicima osnovnih i srednjih škola na području Grada Vukovara valja omogućiti besplatne udžbenike, a onima koji žive izvan Vukovara, a školu se u vukovarskim školama i besplatan javni prijevoz, zaključio je Maršić.

Mijenjati sliku gospodarskoga i socijalnog stanja u Vukovaru

Branko Tušek je u ime Kluba zastupnika SDP-a kazao kako se papagajskim opisom stanja neće postići mnogo, nego treba mijenjati sliku gospodarskog i socijalnog stanja Vukovara. Zanimljivo je, kaže, da najčešća kritika dolazi od onih koji su od Vukovara najudaljeniji, a kritika aktualne vlasti oko obnove i gospodarstva Vukovara dolazi od ljudi iz vukovarskog kruga koji imaju posao i riješeno stambeno pitanje. Takvi ne nude ništa osim šupljih fraza i neodgovornih izjava koje otvaraju vrata ekscesu, konfliktu i sukobu. Odgovor SDP-a pa i vladajuće koalicije na sve to jeste obnova, zapošljavanje i povratak prognanika u Vukovar i dolazak svih onih koji žele živjeti u Vukovaru. Ovaj zakon potiče i stimulira povratak u Vukovar i svojevrsna je nadogradnja i nastavak stvaranja i definiranja prošlogodišnjih pretpostavki za brži razvoj Vukovara i Hrvatskog podunavlja. Stoga je Tušek ocijenio smješnim tvrdnje koje dolaze sa skupova raznih HIP-ova u Vukovaru o tome da je ovaj zakon predizborna floskula i prodaja magle ili crvene demagogije. Takve neodgovorne izjave koje se rasipaju po Vukovaru dolaze od onih koji su bili u vrhu piramide bivše vlasti i nositelji jučerašnje loše politike, a na tako ispraznoj kritici žele sakriti vlastitu odgovornost za promašaje učinjene u Vukovaru počevši od 1991. godine. Bilo bi stoga zanimljivo dobiti odgovor na pitanje zašto Vukovar od mirne reintegracije nikada nije proglašen područjem od posebne državne skrbi, a napose Hrvatsko podunavlje, te

zašto nikada nije donesen Zakon o Vukovaru i poticajne i stimulativne mjere za povratak u Vukovar? "Trebalo je pričekati šestoročlanu crvenu bandu, antihrvatske elemente i europske ulizice, kako smo ovih dana prozvani na predizbornom skupu u Vukovaru, da se učini ono što nisu učinili svi oni koji danas grozničavo bježe od vlastite prošlosti", istaknuo je Tušek.

Najžešća kritika dolazi od onih koji su od Vukovara najudaljeniji, a kritika aktualne vlasti oko obnove i gospodarstva Vukovara dolazi od ljudi iz vukovarskog kruga koji imaju posao i riješeno stambeno pitanje.

Vrijednost predloženog zakona, nastavlja Tušek, ogleda se u tome što stvara solidan temelj za brzi povratak ljudi svojim kućama, ali i snažne pretpostavke za gospodarski i demografski oporavak. Zakon također stimulira dolazak znanja i stručnosti, dakle, ljudskog potencijala bez kojeg nije moguće govoriti o gospodarskom razvoju. Vrijednost zakona je i u tome što ofenzivnije naglašava zahtjeve za brže promjene i rješavanje gospodarsko-razvojnih i socijalnih problema te potiče široko okupljanje svih onih kojima je istinski stalo do Vukovara i Vukovaraca.

Za stabilnost Grada Vukovara i Hrvatskog podunavlja bitna je uspostava multietničkog povjerenja, ali to nije moguće bez jače međusobne tolerancije i medusobnog uvažavanja. Isto tako nužno je otvaranje dijaloga bez kojeg nije moguće ostvarivati i izgraditi političku demokraciju i kulturu toliko potrebnu vukovarskom području i svima nama, zaključio je Tušek.

Njegovo izlaganje izazvalo je niz replika, a prvi se javio dr. Ivica Kostović (HDZ). Tek u siječnju 1998. u Vukovaru je uspostavljena hrvatska vlast, a od izbora u siječnju 2000. prošlo je gotovo isto razdoblje i ne vidi razlog da se bilo koji Klub zastupnika osvrće na politiku prijašnje Vlade. Podržao je, inače, sve prijedloge glede nacionalnog konsenzusa za obnovu Vukovara.

Uzvratio je Tušek konstatacijom da je dolaskom na vlast šestoročlane koalicije učinjeno mnogo više nego li

u prethodne dvije godine, odnosno u vrijeme bivše vlasti, i nakon reintegracije tog područja u hrvatski pravni sustav. Doneseni su određeni zakoni i stvorene pretpostavke za brzi razvoj tog područja, a u sljedeće četiri godine dok vlast obnaša vladajuća koalicija to će se testirati.

Replikirajući mu dr. Juraj Njavro (HDZ) podsjetio je da je prvi vlak za Vukovar krenuo tek u ljeto 1997. godine, a obnova Vukovara bila moguća tek od 15. siječnja 1998. godine. Na području Vukovarsko-srijemske županije obnovljeno je 16.305 stambenih objekata odnosno u Vukovaru 2592 objekta. U ocjeni dosad učinjenog ne bi trebalo predbacivati bivšoj, a ni sadašnjoj vlasti glede dosad učinjenog u njegovoj obnovi i razvoju jer Vukovar naprosto ne zasluzuje nadmetanje na ovaj način, zaključio je ovaj zastupnik.

S potonjom se konstatacijom svog stranačkog kolege složila Jadranka Kosor te ustvrdila kako je netočna Tušekova tvrdnja da je od dolaska nove vlasti učinjeno mnogo više za Vukovar potkrnjepivši to s dva razloga. U lipnju lani raspravljalo se o Zakonu o obnovi Vukovara i iako je od tada protekla gotovo godina dana zakon nije donesen pa se postavlja pitanje zašto se o njemu raspravlja baš uoči lokalnih izbora. Uz to, u Vukovar se još uvijek nije vratio 13.000 prognanika, pa ako je nova vlast učinila mnogo više od prijašnje onda je bilo za očekivati da će se u Vukovar vrati većina prognanika, zaključila je zastupnica Kosor.

"Nisam brojio broj povratnika u Vukovar niti broj obnovljenih kuća, ali je istina da se npr. u obnovljenih 400 objekata u Vukovaru nitko nije vratio, uzvratio je Branislav Tušek (SDP). Odgovarajući na pitanje zašto Zakon o obnovi Vukovara nije već donesen podsjeća na tri projekta u svezi sa zakonom te činjenicu da je Vladi ostavljeno dovoljno vremena da sve predloženo pokuša sistematizirati.

Želimir Janjić je upozorio u ime Kluba zastupnika HSLS-a da je stopa nezaposlenosti najveća u državi i opasno se približava brojki 40 posto, a povratak je sporiji nego što je to slučaj sa drugim dijelovima Vukovarsko-srijemske županije. Dosad se u Vukovar vratio 8510 osoba ili 38 posto dok je povratak u Srijemski trokut veći od 90 posto, a u ostale općine Podunavlja više od 70 posto. Klub drži da se obnova Vukovara mora nastaviti, prije svega, obnovom

gospodarstva, a predloženi Zakon koncentriraju se na poticajne mjere za jačanje gospodarstva što HSLS pozdravlja, a dobro je što je u to uključeno više resornih ministarstava.

Nakon nekoliko primjedbi glede zakonskog prijedloga i njave amandmana kojima će se nastojati popraviti neke manjkavosti, Janjić je zaključujući svoju raspravu izrazio nadu da će ovaj zakon, uz postojeće propise potaknuti obnovu i povratak u Vukovar, te da će u tom gradu dosta brzo zavladati gospodarska život, a prognanici se vratiti. Na kraju je rekao kako će Klub zastupnika HSLS-a glasovati za predloženi zakon, dakako, uz neke amandmanske intervencije.

Vukovar ne zaslužuje politička prepucavanja

Dr. Juraj Njavro (HDZ) nudio je u ime Kluba zastupnika HDZ-a da će i njegova stranka isto učiniti, ali ga je zanimalo zbog čega se predloženi zakon čak nakon godinu dana od prvog čitanja sada donosi navratninos - radi 3. svibnja i Dana Vukovara ili se ipak radi o 20. svibnju i lokalnim izborima. Što je s naknadom ratne štete, kako ispravljati duhovne ožiljke, upitao je dalje ovaj zastupnik, a zatim izrazio nezadovoljstvo definicijom po kojoj se ovim zakonom određuju poticajne mjere za ubrzani obnovu i razvoj Grada Vukovara i otklanjanja posljedica razaranja građevina i drugih posljedica nastalih tijekom Domovinskog rata. Zanima ga zašto se ne bi jasno preciziralo da je Domovinski rat posljedica i reakcija na pobunu određenog dijela srpskog pučanstva u Republici Hrvatskoj i agresiju Srbije, Crne Gore i JNA. Zanima ga također što je s obećanom prodajom Vladina zrakoplova.

Uslijedile su replike. Ivo Fabijanić (SDP) upozorio je na opravданo nezadovoljstvo zastupnika Juraja Njavre što zakon deset mjeseci nije došao do zastupnika na raspravu, ali ne shvaća njegovo pitanje zašto sada ovaj zakon. Očekivao je da će rasprava o zakonu proteći bez politiziranja koji bi mogli stvoriti nekakvo nadmetanje u postojećoj predizbornoj kampanji i političkom životu Hrvatske. I ovaj zastupnik ne zaslužuje političko prepucavanje te je pozvao zastupnike da se vrati pravoj temi rasprave, a politiku ostave za neka druga vremena.

U ponovnom istupu dr. Juraj Njavro (HDZ) kazao je kako ga nitko ne može uvjeriti da je nakon 10 mjeseci čekanja sada potrebno hitno donijeti ovaj zakon.

Zašto se ne bi jasno preciziralo da je Domovinski rat posljedica i reakcija na pobunu određenog dijela srpskog pučanstva u Republici Hrvatskoj i agresiju Srbije, Crne Gore i JNA.

Želimir Janjić (HSLS) nije se složio s ranije izrečenom tvrdnjom zastupnika Njavre da od dva zakonska prijedloga o obnovi i razvitku Vukovara (Vladinog i grupe zastupnika V. izborne jedinice) Vlada nije prihvatala gotovo ništa iz prijedloga zastupnika. S tim u svezi podsjeća da u prvom Vladinom prijedlogu nije bio predviđen, a sada jeste i to na poticaj zastupnika, osnivanje Fonda za obnovu i razvoj Grada Vukovara.

Uzvratio mu je dr. Juraj Njavro (HDZ) tvrdnjom da je samo rekao kako je Vlada uvažila prijedlog zastupnika glede spomenutog Fonda.

S opaskom Jurja Njavre da Vlada nije ništa preuzeala iz prijedloga zastupnika V. izborne jedinice nije se složio ni Branislav Tušek (SDP). Zastupnik tvrdi da je Vlada u predloženi zakonski prijedlog ugradila nekoliko elemenata iz prijedloga tih zastupnika, npr. pitanje financiranja obnove i razvoja Vukovara (kreditna sredstva, donacije u robama i uslugama), porezne olakšice za razvoj malog i srednjeg poduzetništva, pitanje dodjele stipendija i rješavanja stambenih pitanja potrebnih stručnih kadrova za Vukovar te otvaranje slobodnih zona. A na tvrdnju da aktualna vlast nije ništa učinila za Vukovar u proteklim godinu dana uzvraća konstatacijom da je Grad Vukovar uvršten u područje od posebne državne skrbi, te da su doneseni posebni porezi na dohodak i dobit gdje se svima koji žele investirati u Vukovar daju olakšice.

U ponovnom istupu Želimir Janjić (HSLS) rekao je kako je zastupnik Njavro prvi put doista rekao da Vlada nije prihvatala od prijedloga zastupnika da bi već u sljedećem trenutku kazao kako je u predloženi zakon ipak ušao prijedlog o Fondu. Janjić kaže da je samo reagirao na prvu tvrdnju zastupnika Njavre.

Vrijeme na ovim našim prostorima neupitno stoji, kazao je dr. Zlatko Kramarić (LS) istupajući u ime Kluba zastupnika LS-a i HNS-a. Kaže kako bi se gotovo u cijelini mogla ponoviti rasprava iz lipnja prošle godine, te da je očito kako se ništa dramatično, a bitno pozitivno nije dogodilo te dodaje: "predsjedao je isti potpredsjednik Sabora, Vladin prijedlog branio isti zamjenik ministra i manje više isti su zastupnici govorili u ime svojih klubova zastupnika, a otprikljike ista ili slična bila retorika zastupnika". Predloženom zakonu zamjera što obnovu Vukovara temelji na poreznim olakšicama. To bi, kaže, moglo potaknuti tvrtke iz ostalih slavonskih gradova da se registriraju u Vukovaru i tako iskoriste tu povlasticu, a to, tvrdi zastupnik, ne bi koristilo ni Vukovaru ni takvim gradovima. Kramarić podvlači da bi mudrije rješenje bilo da se novac za obnovu Vukovara svake godine izdvaja izravno iz proračuna. Konačno nije li mudrije prvo skupiti poreze, a onda ih mudro i odgovorno distribuirati, pita Kramarić. Svaki je put, kaže, pozdravio nove crvene krovove na obnovljenim i izgrađenim kućama, ali pita nije li prvo trebalo obnavljati radna mjesta i nuditi ih ljudima privlačeći ih tako da se vrate u Vukovar pa ih zatim stimulirati dobrim kreditima da samo krenu u obnavljanje svojih kuća. U jednom razgovoru general Klein rekao mu je, kaže, da ima osjećaj da je bivša vlast opstruirala obnovu Vukovara, i da ta opstrukcija nikada nije na pravi način demantirana. Kramarić drži da Vlada mora iskoristiti svoju dobru poziciju pri europskim investicijama i da učini nešto dobro za Vukovar.

Replirajući mu dr. Juraj Njavro (HDZ) rekao je kako general Klain ostao prognanim Vukovarcima u vrlo neugodnoj uspomeni. Nije točno da nije bilo odgovora na spomenuto Kleinovo izjavu te dodaje kako se i prošle godine o tome raspravljalo i u raspravi argumentiralo. Obnova Vukovara počela je kada je Klein otišao, a to je najbolji pokazatelj koliko je Klein opstruirao povratak prognanih Hrvata na područje Grada Vukovara.

Točno je da od 15. siječnja 1998. počinje obnova i povratak u Vukovar, ali nitko nije sprječavao da se naprave planovi s čijom se konkretizacijom moglo krenuti već 16. siječnja 1998. godine, uzvratio je dr. Kramarić (LS). Hrvatska, međutim, potpisuje odre-

dene dokumente, pa tako i onaj o mirnoj reintegracijskoj podučavlja, a zapravo ništa ne čini da to i implementira. Zanima ga zato što Vlada RH čeka s Paktom o stabilnosti jer još uvijek nema konkretnih mjera.

U ponovnom istupu dr. Juraj Njavro (HDZ) ocijenio je netočnim Kramarićevu tvrdnju da se ništa nije radilo prije 15. siječnja 1998. godine. Prije toga počela se, kaže, obnavljati infrastruktura, ali uz strogu pozornost Kleinovih službenika, primjetio je ovaj zastupnik. Za Želimira Janjića (HSLS) zastupnik Kramarić ostao je nedorečen kada je pozivao na oprez u određivanju mjera kojima će se potaknuti obnova i razvoj Vukovara te povratak u taj grad. Kramarić je rekao kako bi bilo bolje "ubrati" porez i pametno ga plasirati te da bi predložene povlastice mogle ugroziti neka druga mjesta u bližem i daljnjem okruženju Vukovara. Tada je, kaže, očekivao da zastupnik Kramarić kaže gdje bi se tu onda mogao npr. naći Grad Osijek kao zgodan primjer nakon što je donesen Zakon o porezu na dohodak i Zakon o porezu na dobit, zaključio je Janjić.

Dva potonja zakona djelovali su na drastično smanjivanje proračuna Grada Osijeka, ali i svih drugih jedinica lokalne samouprave, odgovorio mu je zastupnik Kramarić (LS) te ostao kod ranije izrečene tvrdnje da je pametnije skupljati poreze nego ići na porezne olakšice.

Krivo postavljeni prioriteti

Istupajući u ime Kluba zastupnika DC-a Vesna Škare-Ožbolt istaknula je kako je Vukovar zasluzio poseban status, ali da se taj status mora očitati u odnosu državne vlasti prema gradu. Prioritet predloženog zakona mora biti povratak oko 15000 Vukovaraca koji i dandanas žive izvan svoga grada, ali prioritet svih prioriteta jeste otvaranje novih radnih mjesta, i u podunavskoj Hrvatskoj što će uvelike ovisiti o ukupnim gospodarskim kretanjima u Hrvatskoj. Izrazila je bojazan da se i u ovom slučaju ne dogodi nerazmjer u širini zakonskih mogućnosti i realizaciji tih mogućnosti u stvarnom životu. Postojeći životni okvir življenga u Vukovaru nije ni malo privlačan za onih 65 posto prognanih koji i dalje čeznu za svojim gradom. Predloženi se zakon treba pozabaviti tom činjenicom koja se može spoznati samo tamo, 300 km daleko od Zagreba. Zastupnica ističe nedostatak komu-

nikacije i češćih posjeta državnih dužnosnika tom gradu, jer "Vukovar više nego itko mora osjetiti da ni na koji način ne blijedi briga prema gradu i njegovim stanovnicima". Drži da se vukovarska zbilja sigurno neće bitno promijeniti ovim zakonom, ali bi on uz kombinaciju dodatnih mjera mogao dugoročno vratiti Vukovaru barem dio velikog duga Domovine.

Kaže da su prioriteti u obnovi i razvoju Vukovara krivo postavljeni i bez imalo osjećaja za prave probleme grada. Tako npr. predlagatelj je naveo čak 10 poticajnih mjera ubrzane obnove i razvoja Grada Vukovara, a zastupnicu zanima gdje će se otvoriti nova radna mjesta i zaposliti novi ljudi ako je razvoj poduzetništva npr. čak na osmom mjestu predloženih mjera prioriteta. Tužna je činjenica da su se u Vukovar vratili oni koji nisu imali drugog izbora ili, pak, imaju osiguran nekakav vid egzistencije kroz primanje mirovine. Potrebno je stoga povratnicima osigurati radna mjesta, u protivnom Vukovar će ostati vikend naselje, kao što sada izgleda obnovljeni dio grada s prilično unificiranim zgradama.

Druga se primjedba odnosi na, kako je rekla, gotovo nikakav utjecaj lokalne uprave i samouprave na razvoj grada. Pitanje je npr. koliki će utjecaj imati Gradsko vijeće na provedbu Plana i Programa obnove i razvoja Vukovara? Nedovoljnim drži i predložene poticajne mjere za razvoj Vukovara. Prijedlog da se na uvoz inicijalne opreme ne plaća carina nije, kaže, dovoljan poticaj i predlaže da se ta oprema osloboди i plaćanja PDV-a. Klub također predlaže uvođenje novih poticaja za investitore kao što su olakšice ili otpis komunalnih davanja, besplatno građevinsko zemljište. To, bi, kaže, potaknulo investitore na ulaganja i otvaranje novih radnih mjesta, a na taj bi se način privukli prognanici da postanu povratnici i poduzetnici.

Gdje je 15 milijuna dolara koji su se namjeravali namjenski namaknuti prodajom Challengera i kojim bi se obnavljao Vukovar.

Usljedilo je desetominutno izlaganje zastupnika, a prva se za riječ javila Jadranka Kosor (HDZ). Gdje je 15 milijuna dolara koji su se namjeravali namjenski namaknuti prodajom Challengera i kojim bi se obnavljao Vukovar, upitala je ova zastupnica. S tim u svezi podsjetila je

Vladu na obećanje da će prodati taj zrakoplov, a prihod od prodaje upotrijebiti za obnovu Vukovara. To, međutim, nije učinjeno, a u ovom zakonskom prijedlogu nema ni riječi o Challangeru. "Kada sam, među ostatim, predlagala da dio tih sredstava ide za povećanje porodiljnih naknada, odnosno za njihovo vraćanje na razinu prošle godine, svi su skočili i rekli da je to nemoguće, jer ta sredstva idu za obnovu Vukovara, a sada vidimo da to nije bilo predviđeno", primjetila je ova zastupnica. Inače, mišljenja je da je zakon preopćenit, pa se pridružuje mišljenju Zajednice povratnika Hrvatske da se od 34 članka svega jedna može izravno primijeniti, i to onaj koji govori o povratu sredstava za mirovinsko i zdravstveno osiguranje. Svi drugi članci odnosno mјere za obnovu i razvoj Grada Vukovara zahtijevaju donošenje pravilnika ili podzakonskih akata. Zastupnica inače predlaže da se u Zakon ugradi da prioritet u obnovi imaju Vukovarci-hrvatski branitelji tj. oni bez kojih ne bi bilo Vukovara ni Hrvatske i bez kojih se ne bi danas razgovaralo o predloženom zakonu. Također bi od plaćanja carine trebalo osloboditi uvoz opreme i repro-materijala, te ugraditi odredbe o uvećanju plaća državnih službenika i namještenika za 20 posto, te o osiguranju 0,5 posto prihoda iz državnog proračuna za obnovu Vukovara. Zatražila je i besplatne udžbenike i smještaj u domovima za učenike s područja Grada Vukovara. Činjenica da danas u Vukovaru živi oko 20.000 stanovnika, da se vratio oko 8000 prognanika, a njih otrplike 13.000 i dalje čeka u progonstvu, te da je ratom razoren 8272 obiteljske kuće, a obnovljeno 2279. Konačno, na Zavodu za zapošljavanje registrirano je 3100 nezaposlenih. Sve su to brojke na kojima treba temeljiti razradu zakona, mišljenja je ova HDZ-ova zastupnica. Uvažavajući sve nedostatke predloženog zakona, ipak će, kaže glasovati za Zakon jer "teško bi bilo dići ruku protiv zakona koji govori o Vukovaru".

O Vukovaru se ne govori premalo već na krivi način

Replirajući Stjepan Henezi (SDP) rekao je da se neki od prijedloga što ih je iznijela zastupnica Kosor već predlažu ovim zakonskim prijedlogom i onih, dakako, podržava. Inače, podržava predložena rješenja u zakonu.

U ponovnom istupu zastupnica Kosor (HDZ) kazala je da je sugerirala neke prijedloge za koje drži da nisu sadržani u ovom zakonskom aktu, a na to ima pravo.

Svi smo glede Vukovara pali u jednu psihološku zamku koja se često događa i pojedincima kada učine neko herojsko djelo pa ih čitava njihova okolina osudi na doživotno herojstvo i odbija ih doživljavati u drugim njihovim ljudskim dimenzijama.

Na brojne primjedbe kako se o Vukovaru pre malo govori SDP-ovac Željko Malević ustvrdio je da se o Vukovaru ne govori pre malo, već manje-više svi govore na sličan, ali krivi način. Malević smatra da o Vukovaru ne treba govoriti isključivo kao o simbolu, već jednako tako kao i o konkretnom mjestu u kojem je nekada pulsirao život, i o mjestu u kojem se opet treba živjeti. Smatra kako smo glede Vukovara svi pali u jednu psihološku zamku koja se često događa i pojedincima kada učine neko herojsko djelo pa ih čitava njihova okolina osudi na doživotno herojstvo i odbija ih doživljavati u drugim njihovim ljudskim dimenzijama. Takvi ljudi teško žive, a slično je i s Vukovarom. Teško je živjeti u gradu koji se doživljava kao simbol patnje, i u kojem kada se pusti dijete na ulicu niste sigurni hoće li stati na minu ili na nečije neobilježeno grobno mjesto."Mjesto o kojem ćemo stalno reciklirati iste predodžbe ove vrste nije mjesto gdje će netko doći i odgajati svoju djecu, a napose nije mjesto koje može biti simbolom života, obnove i povratka u punom smislu te rijeći", podvukao je Malević. Zato bi, smatra, trebalo početi drugačije govoriti o Vukovaru, pa kada se već govorio o poticajnim mjerama ubrzane obnove i razvoja Grada Vukovara na prvo bi mjesto trebalo staviti zapošljavanje, obnovu gospodarskih kapaciteta i otvaranje novih radnih mjesta, a ne kako Vlada predlaže obnovu javnih i kulturnih dobara. Nužan je i multidisciplinarni pristup joj obnovi koji zahtijeva angažman čitave Vlade, odnosno pojedinih ministarstava, zaključio je Malević i podržao predloženi zakon.

Najava donošenja jednog ovakvog zakona obznanjena je još pred kraj 1995. godine i nije važno koji su razlozi da se tek sada našao na klupama zastupnika, već je važno da ga je Vlada predložila šaljući tako jasnu poruku da smo svi mi Vukovar, podvukao je dr. Zdenko Franić (SDP). Smatra da je predloženi zakon konzistentan i da nudi koherentan sustav mera i poticaja za razvoj i obnovu Grada Vukovara. Predloženih deset poticajnih mera ubrzane obnove i razvoja Vukovara nisu samo takstivno njihovo nabranjanje nego su one komplementarne jer se međusobno prepliću. Te mjeru nisu, kaže, razvrstane redom prioriteta već samo ukazuju na ono što je neophodno za razvoj i obnovu Grada Vukovara. Osobno misli da bi sa nekoliko amandmana kojim bi se preciznije definirali rokovi postigla bolja operativnost zakona, a zakon bio precizniji i određeniji, pa je u tom smislu i sam, kaže, amandmanski intervenirao. Zaključujući raspravu zastupnik je podržao zakon izrazivši nadu da će on pomoći Vukovaru da opet postane kulturno, administrativno, trgovачko i gospodarsko središte tog dijela naše domovine, i grad u kojem bi mnogi naši gospodarstvenici našli svoj interes za gospodarsku ekspanziju na Istok gdje je npr. i jedno ogromno rumunjsko tržište sa 20 milijuna ljudi, a sada imamo tek skromnu gospodarsku razmjenu od nekih 12 milijuna dolaru.

Od silne patetike Grad Vukovar i njegovi stanovnici, heroji, branitelji i stradalnici neće imati mnogo koristi, rekao je uvodno Drago Krpina (HDZ) ustvrdivši kako je protekla gotovo godina dana od prvog čitanja Zakona o obnovi i razvoju Grada Vukovara, a saborskoj većini bilo je lakše dva puta promijeniti Ustav, ukinuti Županijski dom i donijeti stotine drugih zakona nego Zakon o obnovi i razvoju Vukovara. Uz to, predloženi je zakon upućen na raspravu neposredno prije lokalnih izbora pa zastupnika interesira nije li upravo taj postupak predlagatelja gruba i neprihvatljiva politizacija ove previžne i preosjetljive teme. Takvo što Grad Vukovar ne zaslužuje, nastavlja ovaj zastupnik, a jednako tako niti ovako mali broj zastupnika u sabornici dok se raspravlja o budućnosti toga grada.

Grub primjer politizacije ove teme zastupnik vidi ne samo u obrazloženju već i u prvom članku 1. zakonskog

prijedloga gdje piše da je Grad Vukovar simbol stradanja u Domovinskom ratu pretrpio razaranja u svim područjima. Ista se stvar ponavlja i u odredbi članka 1. da se Zakonom određuju poticajne mjeru za ubrzanu obnovu i razvoj Grada Vukovara i otklanjanje posljedica razaranja građevina i drugih posljedica nastalih tijekom Domovinskog rata. Jesu li takva razaranja posljedica Domovinskog rata ili velikosrpske agresije, pita ovaj zastupnik i interesira ga zašto je tako teško prevaliti preko usana riječ velikosrpska agresija? Je li to briga o istini i pravdi te o prirodi stvaranja i načinu i uvjetima stvaranja hrvatske države, nastavlja Krpina. Zaslužuje li Vukovar da se Domovinski rat navodi kao uzročnik njegova razaranja, pita Krpina te odmah dodaje kako ovaj grad zaslužuje poseban zakon o razvoju i obnovi. Nažalost, predloženi zakon i način kako se donosi ne jamče da će se ostvariti ciljevi koji su deklarirani u ovom zakonu.

Njegovo je izlaganje izazvalo više replika. Tako je dr. Zdenko Franić (SDP) citirao zapisnik sa sjednice Gradskog vijeća Vukovara od 12. ožujka 1996. godine gdje je obznanjena najava mogućeg donošenja posebnog zakona o Vukovaru. Zastupnik drži da je sve to sada sadržano u prijedlogu poticajnih mera koji su predmet ove rasprave. Predloženi se zakon ipak našao na klupama zastupnika, a na opasku da je sabornačka prazna Franić je odgovorio da je više prazna na strani gdje sjedi oporba.

Na to je zastupnik Krpina (HDZ) podsjetio da je hrvatska vlast uspostavljena u Vukovaru tek u siječnju 1998. godine što ne znači da je HDZ-ova vlast skribila o Vukovaru na najbolje mogući način. No, ako je HDZ neke propuste i činio u pogledu skrbi za Vukovar, to nikako ne može biti opravdanje da između prvog i drugog čitanja zakona prode gotovo godina dana, zaključio je ovaj zastupnik.

"Možda mi, kolega Krpina, kasnimo desetak mjeseci, ali recite, za ime Boga, zašto vama nije palo na pamet da donesete Zakon o obnovi Vukovara kroz sve ove godine, čak i u vrijeme kada je bio okupiran jer smo svi vjerovali da će on jednog dana biti oslobođen, a posebno nakon mirne reintegracije", replicirao je zastupnik Krpini Mladen Godek (HSLS). Nastavljujući doda je još ovo: "Tada Vi ne biste došli u priliku da prospete

ove pamflete, i da ne progovorivši niti o jednoj mjeri koja se predlaže u zakonu sve poentirate jednom skandaloznom tvrdnjom da u zakonu piše da je Domovinski rat uzročnik stradanja Vukovara", zaključio je Godek.

Uzvratno je Krpina konstatacijom da će hrvatska javnost ocijeniti kvalitetu, sadržaj, iskrenost i dobronamjernost rasprave zastupnika pa tako i njegove i Godekove, a bezbroj puta ponovljene uvredljive izjave o njegovim pamphletskim govorima zapravo su samo, kaže, potvrda da Godek nema što ozbiljno reći pa pribjegava oticanim frazama koje zaista nikome ništa ozbiljno ne mogu značiti. U obrazloženju zakona piše, ponovio je Krpina, da su materijalne i druge stete nastale kao posljedica ratnog razaranja u Domovinskom ratu pa ga je opet zanimalo zašto je toliko teško spomenuti da je to posljedica velikosrpske agresije.

Sinonimi

Replicirajući mu zastupnica HSLS-a Darinka Orel kazala je da joj je dosta demagogije koja već 15 mjeseci dolazi njoj s lijeve strane zastupničkih klupate podvukla da je Domovinski rat posljedica i rezultat velikosrpske agresije. Ujedno je zamolila zastupnika Krpinu da ne umanjuje važnost značenja pojma Domovinskog rata te patnji i stradanja Vukovara i Vukovarčana. Zaključujući repliku poručila je zastupnik Krpini ovo: "Da ste toliko jaki kao što ste oduvijek bili i jeste danas na riječima, mogli ste se dokazati svojim djelima 1991. godine i javiti se kao dragovoljac".

Zastupnik Krpina joj je, međutim, odgovorio da je početkom devedesetih bio dragovoljac Domovinskog rata, štoviše u tijeku obrane Republike Hrvatske obnašao je različite civilne, pa i vojne dužnosti, a izjavu zastupnice Orel okarakterizirao je kao neupućenost u zbivanja vezana uz obranu Hrvatske od velikosrpske agresije. Primjetio je još da bi ova zastupnica kao liberalka trebala imati veliko razumijevanje za svaku različitost, pa je vrlo neobična efektivno očitovana nespremnost ove zastupnice da sasluša različita mišljenja.

Za ispravak netočnog navoda zastupnika Krpine javio se dr. Zdenko Franić (SDP). Činjenica da je hrvatska vlast ušla u Vukovar nekoliko godina nakon završetka Domovinskog rata nije prepreka da se zakon doneše, a na

opasku o uzroku Domovinskog rata kaže kako u tom ratu nismo ratovali protiv Marsovaca već protiv velikosrpske agresije i četnika.

Na Krpini opasku o Domovinskom ratu, odnosno o velikosrpskoj agresiji **Mladen Godek (HSLS)** upitao je ovog HDZ-ov zastupnika: "Zar za Vas to nisu sinonimi, zar to nije jedno organsko jedinstvo i jedna organska cjelina koja se međusobno toliko isprepliće da je praktički sasvim svejedno. Za stanovnike Vukovara ne bi bilo ništa bolje da piše jedno ili drugo, kad svi mi dobro znamo što je bilo".

A za **Željka Malevića (SDP)** nije nikakav problem da se amandmanskom intervencijom precizira da su razaranja Vukovara posljedica velikosrpske agresije, čak štoviše misli da je to nužno reći, ali misli da ne treba biti toliko opterećen i stalno sumnjičiti i politizirati vladajuću šestorku za nekakav specijalan odnos prema velikosrpskoj agresiji. To je politički nekorektno i vrlo štetno, zaključio je Malević.

U ponovnom istupu **Darinka Orel (HSLS)** poručila je zastupniku Krpini da je kao liberalka doista tolerantna i poštiva različita mišljenja te da je kao žena dragovoljac Domovinskog rata od 1991. do 1995. zajedno sa svojom djecom indirektno osjetila sve strahote i patnje naroda.

Riječ je ponovno dobio zastupnik **Krpina**. Zbog kašnjenja u predlaganju ovog zakona traži se opravdanje u HDZ-u, i ipak na neki način greška u najjačoj oporbenoj stranci, poručio je zastupniku Franiću ispravljajući njegov netočan navod. Krpina je ponovio kako ne misli da je HDZ na najbolji mogući način skrbio o Vukovaru, ali drži kako to ne može biti opravdanje za propuste vladajućih. A Godekovu tvrdnju da bi Domovinski rat i velikosrpska agresija mogli biti sinonimi ocijenio je užasno netočnom te upozorio kako su u jezikoslovju sinonimi riječi istoznačnice. Konačno, zastupnici Orel spočitnuo je netolerantnost te da ga je oklevetala pitajući ga gdje je bio 1991. godine. To ne priliči jednoj liberalnoj političarki, rekao je Krpina.

Istup zastupnice Orel zasmetao je i **Jadranku Kosor (HDZ)**. Zastupnica Orel kazala je kako je liberalna i tolerantna, ali se demantirala kada je ustvrdila da joj je "doista dosta demagogije koja dolazi s njezine lijeve strane", primjetila je Jadranka Kosor. Tako je, kaže, ova HDZ-ova

zastupnica na neizravni način tražila da se lijevoj strani vjerovatno zabrani govoriti, pa je zanima na koji način to misli učiniti.

"Ja doista ne mislim da vi ne biste smjeli govoriti, dapače, ali govorite istinu", poručila joj je zastupnica Orel.

HDZ nije na najbolji mogući način skrbio o Vukovaru, ali to ne može biti opravdanje za propuste vladajućih.

U ponovnom istupu **dr. Zdenko Franić (SDP)** u kratkom je nastupu samo ponovio da je trebalo šest godina da se zakon pojavi u Hrvatskom saboru, a zašto je to tako nije važno. Suština stvari jeste da se zakon pojavi. A **Željko Malević (SDP)**, među ostalim, upozorio da ovo nije rasprava o afektivnim stanjima, te da miniorizira ovako važnu raspravu dok je **Mladen Godek (HSLS)** pojasnio da je samo govorio o organskoj povezanosti velikosrpske agresije i Domovinskog rata. Pita ujedno što smeta, što je loše i pogrešno u tome da Vukovar bude simbol Domovinskog rata.

Intervenirajući predsjedatelj ovog dijela sjednice **mr. Mato Arlović** ustvrdio je da je Vukovar ne samo simbol nego je i ostat će uvijek heroj Domovinskog rata što je izglasao Sabor još davne 1991. godine.

Uz rizik da dobije opomenu, kako je rekao, oglasio se **dr. Juraj Njavro (HDZ)**. Zamolio je sve zastupnike da prekinu ovu napetu raspravu replcirajući jer grad heroj to ne zasluzuje. Pozvao je takoder da se u jednoj tolerantnijoj raspravi okonča ova rasprava i pomogne što bržem razvoju Vukovara, a s tim se apelom složio i predsjedatelj **Arlović** no, poštujući odredbe Poslovnika rekao kako će ipak dati riječ zastupniku Krpini radi ispravka netočnog navoda.

U ponovnom istupu **Drago Krpina (HDZ)** poručio je zastupniku Maleviću da je samo doslovno pročitao ono što piše u obrazloženju zakona, a zastupniku Godeku da riječi velikosrpska agresija i Domovinski rat nisu riječi istog već suprotnog značenja.

U ponovnom istupu **Mladen Godek (HSLS)** kazao je da ga je stid ovih replika i prepucavanja, te da usvaja apel zastupnika Njavre i zato neće objašnjavati zastupniku Krpini što je zapravo mislio kada je govorio o sinonimima. "Čini se da on to ne može razumjeti", zaključio je Godek.

U nastavku rasprave riječ je dobio **Vladimir Šepčić (SDP)**. Moramo činiti sve, a Zakon to i čini, da stvorimo pretpostavke za povratak Vukovaraca u Grad Vukovar. Za takvo što potrebno je ne samo obnoviti stambene jedinice nego i gospodarstvo, a napose otvarati nova radna mjesta. Život i praksa će pokazati koliko je ovaj zakon primjeran i realan u realizaciji, zaključio je Šepčić te zamolio županije koje su preuzele, a nisu izvršile obvezu obnove objekata Vukovara da to i učine.

Darinka Orel (HSLS) je obrazložila amandmane što ih je podnijela zajedno sa stranačkim kolegom Želimirom Janjićem, a **Borislav Graljuk (zastupnik pripadnika austrijske, njemačke, rusinske, ukrajinske i židovske nacionalne manjine)** kazao da će Klub zastupnika nacionalnih manjina podržati predloženi zakon. U ponovnom istupu u ime Klub zastupnika HSS-a **Marijan Maršić** podržao je sve amandmane koji će pomoći da se dobije što kvalitetniji Zakon o obnovi i razvoju Vukovara koji će se provoditi u praksi i dati dobre rezultate, i koji će napokon pokazati da ovaj grad heroj i naš simbol žrtve, patnje i svih strahota u vrijeme razaranja može ujediniti sve gradane Republike Hrvatske.

U završnoj riječi Vladin je predstavnik, **Venko Ćurlin** odgovorio na neke od postavljenih pitanja tijekom ove rasprave. Glede kašnjenja u podnošenju zakonskog prijedloga kazao je da se dosta dugo razgovaralo kako usuglasiti dva različita ranije podnesena zakonska prijedloga o obnovi i razvoju Vukovara. Vlada drži da je u tome uspjela, nastavio je Ćurlin jer je u predloženi zakonski tekstu unijela prijedlog grupe zastupnika o osnivanju Fonda. Prvotno je takav prijedlog za Vladu bio neprihvatljen jer su se svi radovi trebali odvijati kroz proračun, pa je prihvaćanje prijedloga o osnivanju Fonda velika novina. Na upit zastupnika je li moguće već ove godine realizirati program ako se osiguraju sredstva, Ćurlin odgovara da će dio sredstava biti osiguran, ako Vlada uspije unovčiti challenger. Isto tako moguće je u ovoj godini rebalansom proračuna, utvrditi određeni iznos sredstava za Vukovar, odnosno za školovanje kadrova na vukovarskom području i razvoj malog obrta. Pojasnio je još da se u Zakonu Domovinski rat ne definira kao uzrok razaranja u Vukovaru već kao period u kojem su

nastala ta razaranja. Nije problem kazati da je uzrok razaranja izvršena velikosrpska agresija na Vukovar, ali Vlada ne smatra oportunim da u ovom momentu to upiše u zakonski tekst, zaključio je Ćurlin.

IZJAŠNJAVA VJEĆE

U nastavku sjednice o amandmanima se očitovao gospodin **Venko Ćurlin**. Odbio je prihvati amandman na članak 1. stavak 1. Kluba zastupnika HDZ-a uz opasku da je predložena definicija u zakonskom tekstu sasvim dostačna za utvrđivanje vremena kada je razaranje nastalo. U ime Kluba Vladimir Šeks ustrajao je na amandmanu objasnivši to potrebom da se precizno i jasno definira oružana pobuna dijela srpskog pučanstva, te agresija Srbije i Crne Gore i JNA na RH u Domovinskom ratu što je u skladu s odlukom Hrvatskog sabora od 8. listopada 1991. godine. I pored toga Vladin je predstavnik ostao pri ranije izrečenom stavu pa se pristupilo glasovanju u kojem ovaj amandman nije dobio podršku zastupnika.

U nastavku Vladin je predstavnik prihvatio amandman zastupnice **Orel** i zastupnika **Janjića (HSLS)** na članak 5. stavak 1. ali nije amandman **dr. Franića (SDP)** na isti članak uz obrazloženje da je to konzumirano prethodnim usvojenim amandmanom. Glasovanjem zastupnici su samo potvrdili Vladin stav.

Slijedeći amandman (novi stavak u članku 5.) zastupnika Franića Vlada je tako djelomično prihvati predloživši da Gradsko vijeće Grada Vukovara može svojim prijedozima sudjelovati u pripremi izrade Plana i Programa obnove i razvoja toga grada. Glasujući zastupnici su jednoglasno prihvatali takav prijedlog Vladine.

Bez rasprave Vladin je predstavnik prihvatio amandmane zastupnika **Franića** na članke 8., 14. i 19. stavak 2. te **Darinke Orel i Želimiru Janjiću** na članak 18. stavak 4. Nije, međutim, prihvatio amandman **Kluba zastupnika HDZ-a** na članak 22. uz obrazloženje da se uvoz inicijalne opreme na period od pet godina smatra dostačnom poticajnom mjerom. Braneći amandman u ime Kluba svoje stranke **Vladimir Šeks** je ustvrdio da se Vukovaru i Vukovarcima neće pomoći ukoliko se ne

oslobode plaćanja carine na uvoz opreme i repromaterijala pravne i fizičke osobe, s mjestom prebivališta na području toga grada. I pored tog objašnjenja, zastupnici su se priklonili mišljenju Vlade. Istu je sudbinu doživio i slijedeći amandman ovoga Kluba (novi članak 25.) o povećanju plaća državnih službenika i namještenika u tijelima državne uprave i u javnim ustanovama. Odbijajući da prihvati taj amandman gospodin **Ćurlin** je rekao da su Zakonom o porezu na dohodak utvrđene porezne olakšice za sve zaposlene na području od posebne državne skrbi pa tako i na području Vukovara čime su obuhvaćene plaće spomenutih državnih službenika i namještenika. U obranu amandmana stao je ponovno zastupnik Šeks podsjetivši da je u svim ranijim političkim izjavama i aktima jasno naglašavana obveza da će se na područjima od posebne državne skrbi, a poglavito u Vukovaru povećati plaće u javnom i državnom sektoru. Usljedilo je glasovanje, ali amandman nije dobio podršku zastupnika.

Venko Ćurlin odbio je i amandmanski prijedlog Kluba zastupnika HDZ-a da se iza članka 24. dodaju novi članci 25a., 25b. i 25c. kojim se, uz ostalo, predlaže da se iz Državnog proračuna za obnovu i razvoj grada Vukovara osiguravaju sredstva u iznosu od 0,5 tekućih prihoda Državnog proračuna tekuće godine za sljedeću godinu. Obrazloženje - prema ovom zakonskom prijedlogu svake bi se godine utvrđivao iznos koji će se iz državnog proračuna uplaćivati u Fond za Vukovar. Jednako tako nije predviđeno da se za realizaciju ovog Zakona dodatno opterećuju građani.

Ne prihvati li se predloženo ovaj zakonski prijedlog će u svom najvećem dijelu ostati mrtvo slovo na papiru, primjetio je, među ostalim, **Vladimir Šeks** koji je u ime Kluba svoje stranke branio predloženi amandman, te dodao još da mu je neshvatljivo Vladino odbijanje prijedloga o besplatnim udžbenicima za učenike osnovnih i srednjih škola na području Grada Vukovara. Gospodin Venko je objasnio da svi učenici s tog područja po važećem zakonu koji su lošijeg imovnog stanja imaju to pravo, ali ne i oni koji imaju povoljno materijalno stanje, te ustrajao na Vladinom stavu da odbija amandman, a glasovanjem zastupnici su pokazali da su istog mišljenja.

Potom je Vladin predstavnik djelomično prihvatio amandman zastupnice Orel i zastupnika Janjića na članak 25. stavak 2. i predlaže da Ministarstvo za obrt, srednje i malo poduzetništvo utvrdi posebne poticajne mjere za osnivanje i razvoj obrta, zadruga, malih i srednjih trgovackih društava u roku od 60 dana od donošenja državnog proračuna. Takav je Vladin prijedlog prihvaćen. Amandmanski zahtjev zastupnika Franića na isti članak **Ćurlin** nije prihvatio uz obrazloženje da je već konzumiran prethodnim amandmanom, pa je zastupnik povukao svoj amandman.

Vlada ne može prihvati amandman Kluba zastupnika HDZ-a (novi članak 26.) da novac ostvaren prodajom stanova na području grada Vukovara pripadne Fondu za obnovu i razvoj Grada Vukovara, rekao je gospodin **Ćurlin**. Na području Grada Vukovara postoje neriješeni imovinsko-pravni odnosi u svezi sa stambenim fondom, prodaja stanova bit će moguća nakon donošenja novih zakona, a novac od prodaje bit će prihod državnog proračuna. Tek tada će se moći donijeti odluka hoće li se novac ostvaren prodajom uplaćivati u državni proračun ili direktno u Fond.

U ime Kluba **Vladimir Šeks** kazao je kako ne vidi razlog da se novac od prodaje ne uplaćuje direktno u Fond. Drži da se tu neće raditi o velikom iznosu budući da je većina stanova već prodana.

U Vukovaru su dosad prodana četiri stana, a ostali stanovi se ne mogu prodavati jer je prošao rok otkupa.

Ne prihvati li se predloženo ovaj zakonski prijedlog će u svom najvećem dijelu ostati mrtvo slovo na papiru.

Stoga je potrebno donijeti novo zakonsko rješenje i tada utvrditi kamo će sredstva od prodaje stanova, uvratio je **Venko Ćurlin**. Takvo je objašnjenje bilo dostačno da zastupnici uvaže stav Vlade i odbiju ovaj amandman.

Na red je došao amandman **Kluba zastupnika HDZ-a** na članak 26. (novi članci 26a. i 26b.). Odbijajući da prihvati amandman gospodin **Ćurlin** je rekao da je kuponskom privatizacijom omogućeno svim stradalnicima Domovinskog rata da po posebnim propisima sudjeluju u otkupu odnosno privatizaciji gospodarskih subjekata. A kada do toga dođe u Vukovaru tada

će to biti kao i na ostalim područjima naše države, rekao je, među ostalim, gospodin Ćurlin.

Zastupnici su prihvatali takvo tumačenje Vladina predstavnika i odbili prihvati amandman Kluba zastupnika HDZ-a.

U nastavku Vladin je predstavnik djelomično prihvatio amandman

zastupnice Orel i zastupnika Janjića na članak 27. stavak 3. te Kluba zastupnika HDZ-a na članak 33. Posljednji amandman Kluba zastupnika HDZ-a, novi članak 35. nije dobio "zeleno svjetlo" Vlade. I pored objašnjenja zastupnika Šeksa zašto je potrebno usvojiti amandman zastupnici su se priklonili mišljenju Vlade.

Time je rasprava bila zaključena pa se pristupilo glasovanju u kojem je Zakon o obnovi i razvoju Grada Vukovara dobio jednoglasnu podršku (90 zastupnika) u tekstu kako ga je predložila Vlada RH i zajedno s prihvaćenim amandmanima.

J.S.

PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O PODRUČJIMA POSEBNE DRŽAVNE SKRBI

Proširen obuhvat državne skrbi

Hrvatski sabor, nakon provedene rasprave, jednoglasno je prihvatio Vladin prijedlog izmjena i dopuna Zakona, kako bi se proširio obuhvat područja od posebne državne skrbi na (treću skupinu) ona koja nisu bila pod izravnim ratnim djelovanjem, a nužno im je potrebna skrb države.

Sukladno prijedlogu Odbora za rad, socijalnu politiku i zdravstvo, Sabor je zadužio Vladu da dostavi izvješće o socijalnom stanju na područjima posebne državne skrbi s predviđenim mjerama za poboljšanje i ubrzavanje razvoja ovog područja te da, do drugog čitanja, još jednom razmotri i predloži uvrstiti u treću skupinu općine Davor i Slavonski Kobaš.

O PRIJEDLOGU

Zakon o područjima posebne državne skrbi u svojim uvodnim odredbama određuje područja o kojima Republika Hrvatska dodatno skrbi. Tako je prva skupina određena na temelju demografskih i zemljopisnih kriterija, uvjeta ratnih djelovanja, te položaja određene općine uz državnu granicu. S obzirom na to da kategorija područja posebne državne skrbi ne bi trebala uključivati samo činjenicu okupiranosti, već opću ocjenu razvijenosti pojedinih teritorijalnih jedinica, podnositelj Vladu Republike Hrvatske, predložila je proširenje područja posebne državne skrbi i na treću skupinu općina/gradova. Radi se o naseljima koja nisu bila pod izravnim utjecajem ratnih djelovanja, a čije razvojne specifičnosti ipak zahtijevaju posebnu državnu skrb.

Osnovni razlog koji bi trebao opravdati donošenje Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o područjima posebne državne skrbi, jest novi pristup u određivanju područja posebne državne skrbi. Hrvatski je sabor na 6. izvanrednoj sjednici održanoj 14. srpnja 2000. godine, usvojio Zaključak kojim je obvezao Vladu Republike Hrvatske na izradu analize socioškog i gospodarskog stanja za sva područja koja nisu obuhvaćena Zakonom, a u cilju izrade novog Prijedloga zakona o područjima posebne državne skrbi. Uvrštenje i razrada treće skupine područja posebne državne skrbi, u potpunosti je opravdana. Definiranje prostornog obuhvata treće skupine temelji se na znanstvenoj analizi, izrađenoj od stručnog tima, koja je rezultirala definiranjem kriterija te postupku odabira i kombinacije pokazatelja koji ih najbolje oslikavaju, a za potrebe definiranja i izdvajanja područja koja zaostaju u razvoju i za koja je državna skrb više nego nužna.

Polazna točka pri određivanju kriterija za izradu sustava za definiranje područja koja zaostaju u razvoju, bili su kriteriji koji se primjenjuju na razini Europske Unije prilikom provođenja strukturne politike. Sukladno spomenutom, a s druge strane imajući u vidu hrvatske specifičnosti, ekspertna grupa definirala je četiri skupine kriterija razvijenosti općina i gradova: kriterij ekonomske nerazvijenosti, kriterij strukturalnih poteškoća, te demografski i posebni kriterij.

Svaki od navedenih kriterija operacionaliziran je određenim ekonomskim, socijalnim i demografskim pokazateljima. Tako su kod kriterija

ekonomske razvijenosti kao pokazatelji korišteni: udio osoba koje ostvaruju dohotke u ukupnom pučanstvu gradova i općina, te izvorni prihodi općinskih i gradskih proračuna prema broju stanovnika. Predloženi su još kriterij dohotka po stanovniku, bruto proizvod po stanovniku, dinamički pokazatelji ekonomske razvijenosti, te "per capita" potpore iz državnog proračuna. Za kriterij strukturalnih poteškoća korišteni su: udio nezaposlenih u radnoj snazi prema teritorijalnim jedinicama, te udio zaposlenih u radno sposobnom stanovništvu, a predloženo je da se kao kriterij uzme i pad zaposlenosti u industrijskim regijama, te nezaposlenost zbog restrukturiranja u poljoprivrednom, industrijskom ili uslužnom sektoru.

Kod demografskog kriterija kao pokazatelji su korišteni: gustoća naseljenosti, dobni sastav i prirodno kretanje stanovništva, obrazovni sastav, prometna dostupnost i kvaliteta zemljišta.

Temeljem pronađenih i upotreblih podataka, te provedbom postupka rangiranja prema utvrđenim kriterijima dobiven je rezultat postupka ocjenjivanja i klasifikacije - popis općina i gradova koji zaostaju u razvoju, odnosno koji bi trebali biti uključeni u područja posebne državne skrbi. Primjenom korištenog postupka ukupno 62 općine, koje nisu u sustavu državne skrbi, potrebno je uključiti u nerazvijena područja.

Prve dvije skupine, zbog neposrednog ratnog djelovanja i miniranosti za sada nisu teritorijalno mijenjane. Ipak, potrebno je naglasiti da bi

primjenom postupka korištenog za određivanje treće skupine i te dvije skupine doživjele odredene teritorijalne promjene. Kako je novim zakonom namjera definirati jedinstven sustav ocjenjivanja pomoći kojeg će biti olakšano odrediti pojedine skupine, koristeći objektivne kriterije, bilo bi oportuno sačekati obradu podataka obavljenog popisa stanovništva te obaviti kvalitetnu reviziju postojećih podataka i teritorijalnog obuhvata područja posebne državne skrbi. Zakon o područjima posebne državne skrbi predviđao je nekoliko grupa poticajnih mjera, a najveći problem u primjeni postojećeg zakona je nedostatak materijalnih sredstava. Mnoge odredbe čija je namjena usmjerena na ostvarivanje novčanih olakšica nisu u dovoljnoj mjeri primijenjene. Upravo zbog toga, u prijedlogu novog teksta zakona nastoji se "vratiti" u nadležnost pojedinih resornih ministarstava odredbe iz postojećeg zakona. Tako je porezni dio u postojećem zakonu koji se odnosi na povlastice za osobe koje prebivaju na području posebne državne skrbi, uključujući sve tri skupine, sadržan u novom Zakonu o porezu na dohodak, i Zakonu o porezu na dobit.

Namjera je ovoga zakonskog prijedloga primarno odrediti geografski prostor, jer, iako nedostaju neki važni pokazatelji, već sada se nastoji izgraditi funkcionalni temelji za eventualne kasnije dorade. Tako definiran prostor bio bi područje primjene odredaba iz ovoga zakonskog teksta ali i onih koje su predviđene drugim zakonima. Treba se poduzeti sve kako bi se uspostavila istinska koordinacija između svih nadležnih državnih tijela u čemu bi Ministarstvo za javne radove, obnovu i graditeljstvo, Venko Čurlin. Izvjestio je da je Ministarstvo za javne radove, obnovu i graditeljstvo od Instituta za medunarodne odnose naručilo izradu kriterija s kojim bi se moglo analizirati stanje u pojedinim općinama, kao i predložiti treću skupinu koja bi obuhvaćala nerazvijena područja Republike Hrvatske. Temeljem ovog kriterija dobio se broj od 62 općine koje bi spadale u područje nerazvijenih općina. Prema rezultatima istraživanja, pogranični broj općina mogao bi se do drugog čitanja povećati za još 20-tak općina, upozorio je predstnik predlagatelja. Ovim se tekstrom ispravljaju još neke stvari, uključujući i povlastice za porez i oporezivanje, s obzirom na to da je ta problematika riješena skupinom poreznih zakona i tamo su navedene odredene skupine. Predloženo je da

izmjenama i dopunama Zakona o područjima posebne državne skrbi. Osim okupiranosti i ratnih razaranja, potrebno je utvrditi i druge kriterije za određivanje područja posebne državne skrbi, ocijenili su članovi Odbora. Zajednički cilj svih poticajnih mjera mora biti u zaštiti ovih područja, pružanje pomoći u razvoju, te motiviranju osoba izvan područja posebne državne skrbi na dolazak. Istovremeno bi, ocijenili su članovi Odbora, trebalo zadržati domicilno stanovništvo na tom području.

Nakon kraće rasprave, članovi Odbora jednoglasno su predložili Hrvatskom saboru donošenje zaključka kojim se prihvata prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o područjima posebne državne skrbi. Zaključkom se istovremeno zadužuje Vlada Republike Hrvatske da dostavi izvješće o socijalnom stanju na područjima posebne državne skrbi, s predviđenim mjerama za poboljšanje i ubrzanje razvoja ovog područja. Predlaže se Vladi da do drugog čitanja ovog Prijedloga zakona, još jednom razmotri razradu treće skupine područja posebne državne skrbi i predloži uvrštanje i drugih mesta, kao što su npr. općine Davor i Slavonski Kobaš, za koje je državna skrb više nego nužna.

svi zaposleni koji primaju plaće u državnim tijelima i javnim službama dobiju porezne olakšice, a ukinuto bi se dosadašnje povećanje plaća za sve kategorije državnih službenika i namještenika. Osim toga predloženo je brisanje odrednica vezanih uz privatizaciju, budući da one nakon do sada provedene privatizacije nisu imale učinka, zaključio je Venko Čurlin.

Ukidaju se dosadašnji dodaci na plaću, a uvode porezne pogodnosti.

Riječ je zatim dobila predsjednica Odbora za gospodarstvo, razvoj i obnovu zastupnica **Dragica Zgrebec**. Izvjestila je da su članovi Odbora podržali izmjene i dopune, ali nije im jasan kriterij na temelju kojeg su se određivala područja primjene zakona. Zato su zatražili posebnu analizu koju su naknadno dobili od predlagatelja. Nakon provedene rasprave, Odbor je većinom glasova odlučio predložiti Hrvatskom saboru donošenje zaključka kojim se prihvata Prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o područjima posebne državne skrbi, a sve primjedbe, prijedlozi i mišljenja dostaviti će se predlagatelju radi izrade Konačnog prijedloga zakona.

Pomoći zaslužuje i Županja

Nakon toga govorili su predstavnici klubova, a prvi je riječ dobio zastupnik **Marijan Maršić**, predstavnik Kluba zastupnika HSS-a. Uvodno je podsjetio na genezu nastanka ovoga zakonskog teksta, kao i kriterije za izradu popisa općina i gradova posebne državne skrbi. Osprvu se na kriterije o popisu gradova i općina koje bi trebale dobivati pomoći, smatra da je učinjen propust, jer na listi nije uvrštena Županja, kao i naselja u Vukovarsko - srjemskoj županiji koja nisu bila okupirana, ali su doživjela sustavno uništavanje. Podsjetio je da je Županja imala opću opasnost čak 1300 dana, a devastirano je i cijelokupno gospodarstvo, poglavito nakon urušavanja Županske banke. Istaknuo je da će podržati donošenje predloženog zakonskog teksta, ali je istovremeno najavio da će se nastaviti i suradnja s nadležnim ministarstvom, kako bi se izradio što cijelovitiji i kvalitetniji zakonski tekst.

RADNA TIJELA

Predloženi zakonski tekst razmislili su i članovi Odbora za rad, socijalnu politiku i zdravstvo. Složili su se s potrebom donošenja Zakona o

Naveo je zatim konkretnе primjedbe na pojedine članke.

Između ostalih prijedloga, predložio je da svi poljoprivredni proizvođači na područjima od posebne državne skrbi u potpunosti dobiju poljoprivredne poticaje za određene kulture. Smatra ujedno da prilikom otkupa poljoprivrednih proizvoda prioritet trebaju imati upravo stanovnici na navedenim područjima. Treba osigurati i povoljno kreditiranje, te ujedno evidentirati i siromašnije obitelji kako bi se osigurala subvencija za karte, za svu školsku mladež koja putuje na tom području.

Treba omogućiti sustavno provođenje poticaja u poljoprivredi, te osigurati povoljna kreditna sredstva.

Zastupnik Želimir Janjić govorio je u ime Kluba zastupnika HSLS-a, te uvodno rezimirao dijelove zakonskog prijedloga. Zapitao je zatim za razloge zbog kojih ni jedan grad ne treba ući u treću skupinu naselja. Povijetio je da su u ratu stradali brojni manji gradovi koje je opustošio rat, procesi pretvorbe i privatizacije, te na kraju i propast domicilnih banaka. Predložio je da se do drugog čitanja razmotri mogućnost da neka općina nakon određenog vremena i gospodarske revitalizacije, prijede iz prve u drugu ili treću skupinu. Osvrnuo se zatim na prijedlog o brisanju članka 19. koji je predviđao povećanje plaće zaposlenika u državnim službama. Upozorio je zatim da se ta odredba različito tumačila i provodila, izazivajući nezadovoljstvo kod onih koji su procjenjivali da ih je ta zakonska povlastica neopravданo zaobišla. Smatra da će se određene pogodnosti moći kvalitetnije ostvariti posredstvom poreznih povlastica, a dodatke na plaću trebalo bi ukinuti kako bi se i na taj način smanjila opća potrošnja proračunskih sredstava. Smatra da dosadašnji rezultati oko demografske obnove nisu dali očekivane rezultate, a predložene mјere ipak najavljuju promišljeniji pristup regionalnom razvoju Republike Hrvatske. Zato treba odrediti geografski prostor i funkcionalni temelj za utvrđivanje razvijenosti područja, koji će predstavljati solidnu osnovu za kasniju doradu koju je i sam predlagatelj najavio.

Na kraju je podržao donošenje rečenog zakona, izražavajući očekivanje da će predlagatelj sva korisna promišljanja ugraditi u Konačni prijedlog zakona.

vanje da će predlagatelj sva korisna promišljanja ugraditi u Konačni prijedlog zakona.

Osigurati sredstva za čišćenje minskih polja

I Klub zastupnika SDP-a, razmotrio je predloženi Zakon, napomenuo je zastupnik Krešo Kovačić. Najavio je podršku u trenutku glasovanja, te ocijenio da treba što žurnije zaključiti rad na ovom zakonskom prijedlogu. Govorio je zatim o kontaminaciji minama u pojedinim dijelovima Republike Hrvatske, te upozorio da je naša zemlja uvrštena u 10 država svijeta koje su najzagadjenije minama. Ukupna površina za koju se sumnja da je minski zagadjeni iznosi oko 4 500 kvadratnih kilometara, a od ukupno 21 županije, čak su 14 njih ugrožene minski sumnjivim površinama i minskim poljima. Ukoliko bi se željelo završiti posao čišćenja do 2010. godine, trebalo bi osigurati 9,5 milijardi kuna. Ocijenio je da je Vlada kao predlagatelj svjesna potrebe poboljšanja pojedinih rješenja kako bi se zadržalo domicilno stanovništvo, teiniciralo ulaganje, naseljavanje i zapošljavanje povratnika. Podupro je podjelu na tri skupine i to prema okolnostima koje su nastajale prema temelju stanja okupiranosti. Smatra ujedno da nisu postignuti željeni ciljevi oko broja povratnika, procjenjujući da će ovakvu tamnu prognozu, potvrditi i skori rezultati popisa stanovništva.

Uz slabiju demografsku obnovu i promjenu strukture stanovništva (doseljavaju se prognanici iz BiH), zastupnik je procijenio da ni gospodarsko ulaganje nije dalo željene rezultate. Istaknuo je zatim da će prednost u obnovi srušenih i oštećenih kuća imati osobe koje su trenutno zbrinute u turističkim objektima, prognaničkim naseljima, te osobe koje privremeno koriste objekte vlasnika koji su zatražili povrat svojih nekretnina. Citirao je zatim novčane iznose sredstava koji su za ovu godinu izdvojeni za rečene namjene, te ocijenio da će se i nadalje organizirati obnova infrastrukture u ratom stradalim područjima. Smatra ujedno da ima prostora za uvrštanje više naselja u treću skupinu, koja obuhvaća općine i naselja za koje se ocjenjuje da trebaju određenu pomoć u obnovi i razvoju zbog gospodarskih pokazatelja.

Podržavajući donošenje rečenog zakonskog prijedloga, napomenuo je da bi ova lista trebala biti revidirana svake godine, uoči usvajanja državnog proračuna.

U treću skupinu naselja treba uvrstiti sve općine koje zadovoljavaju postavljene gospodarske i demografske kriterije.

Zastupnik Drago Krpina govorio je u ime Kluba zastupnika HDZ-a, uvodno napomenuvši da su dosadašnji povijesni i politički razlozi sprječavali Hrvatsku da skrb o ravnjem razvoju svih pojedinih dijelova. Odstupajući od tematskog pristupa, najprije je uvodno ocijenio da je premijer Ivica Račan na provosibanskoj proslavi, zaprijetio pojedinim kategorijama stanovništva ukoliko se odluče na kritiku dosadašnje Vladine gospodarske politike. Najavljujući da će ipak biti kritičan, zastupnik Krpina govorio je o dosadašnjim rezultatima gospodarskog oporavka i povratka stradalnika na područja od posebne državne skrbi. Uspravom suverene države, Hrvatska je stvorila pretpostavke da suvereno planira razvoj stradalih i nerazvijenih općina i regija. Usprkos određenim nedostacima Zakon o područjima od posebne državne skrbi dao je do 3. siječnja 2000. godine značajne rezultate. Ljudi su vraćeni u mesta prebivališta, a u znatnoj mjeri obnovljen stambeni fond i infrastruktura. Propušteni su prilike da se ubrza gospodarski oporavak i otvore potrebna radna mjesta, koja predstavlja temeljnu pretpostavku brzega povratka stradalnika ratom pogodenih područja. Smatra da je Vlada trebala dati iscrpljivo izvješće koje bi ukazalo na ostvarene rezultate, te predstojeće prioritete i obveze.

Nisu osigurana potrebna sredstva za provedbu zakona

Kritički se zatim osvrnuo i na pojedine segmente zakonskog prijedloga, ističući da je Vlada prepovoljila novčane iznose za ove potrebe. Ukažao je na značajne i pogubne posljedice rečene odluke, ocjenjujući da su time pogoršani ionako teški socijalni i gospodarski standardi na područjima posebne državne skrbi. Ocijenio je zatim da su u potpunosti izjednačene

žrtve velikosrpske agresije, s osobama koje su sudjelovale u tim zbivanjima kao agresori. Podsjetio je da su zastupnici oporbe i ranije ukazivali na moguće etičke i moralne implikacije ovakvih poteza, a sada se pristupa i drugačijoj definiciji prostora za koje se predviđaju sredstva obnove.

Analizirao je odluku da se, pored prve i druge skupine najteže stradalih naselja, uvodi i treća skupina, u kojoj bi trebale biti općine i gradovi koji nisu bili pod okupacijom, ali su na nižem stupnju razvijenosti. Temeljni prigovor Kluba zastupnika HDZ-a ukazuje da se u taj skupinu namjeravaju uvrstiti i one općine čiji su stanovnici sudjelovali u agresiji na Republiku Hrvatsku i čija mjesta nisu razorenja. Nabrajajući naselja Jagodnjak, Negoslavci i Šodolovci, zastupnik Krpina je upozorio da će u drugoj skupini naći i teško stradala mjesta poput: Škabrnje, Kijeva i Lovinca. Smatra da su ovakve podjele i kriteriji s etičkog i moralnog stanovišta nedopustive i neprihvatljive. Istovremeno je upozorio da ne bi trebalo ukidati pravo na povećane plaće, a zamjerio je predlagatelju što za provedbu nije predvidio dodatna novčana sredstva. Uzao je da se proširuje opseg naselja od posebne državne skrbi, a da se istovremeno smanjuju poticajne mjere i povlastice, pa se i s tog stanovišta postavlja pitanje kakva će biti korist od ovih izmjena Zakona.

**Za provedbu zakona
predlagatelj nije predvio
potrebna financijska sredstva,
pa neće biti nikakvih koristi
od ovih izmjena Zakona.**

Zastupnik Ivan Ninić (SDP) zatražio je repliku i precizirao poruku hrvatskog premijera, iskazujući iznenadenje da su se zastupnik Krpina i njegova stranka našli pogodeni njegovim riječima. Zastupnik Krpina je odgovorio na repliku, ocjenjujući da nije na političarima u demokratskim državama da ocjenjuju tko je pljačkaš i kriminalac. Smatra da su pojedine izjave u tom spektru ipak bile zabrinjavajuće, jer pokušavaju ušutkati opoziciju. Zastupnik Ninić ukazao je zatim da ne želi puno ispravljati elaborirane stavove, jer će građani koji su dovedeni na rub gladi, najbolje ocijeniti sve događaje i pljačke kojima su bili izloženi u proteklom desetogodišnjem periodu.

Ponovno je riječ uzeo zastupnik Krpina upozoravajući da nije govorio o pljačkama već o neprimjerenim izjavama pojedinih političara, ukazujući da HDZ-ovi političari nisu zapošljavali svoju rodbinu na pojedina istaknuta mjesta slobodne vlasti. Uzajući da je ova rasprava već pomalo izvan okvira ispravaka, predsjedavajući je pozvao zastupnika dr. Tibora Santa da uzme riječ u ime Kluba zastupnika nacionalnih manjina.

On je ocijenio da su izostali istinski poticaji koji bi potaknuli stručne i školovane ljude na život u krajevinama od posebne državne skrbi. Ove pokazatelje smatra temeljnim preduvjetom za razvoj i oporavak ratom razorenih područja. Ukoliko se ukinu i dosadašnje povlastice, stručni će kadrovi gravitirati jednom centru, a time će se nastaviti gospodarska i kulturna stagnacija siromašnijih i ratom razorenih područja. Određene mјere, poput stimulacija u poljoprivredi i carinskim povlasticama, neće biti dovoljan poticaj, a budućim poreznim reformama i ove bi mјere mogli biti ukinute. Bez primjerenih gospodarskih poteza, Hrvatska se neće demografski oporaviti, upozorio je zastupnik ocjenjujući da bi trebalo osigurati znatno veća sredstva za cijeloviti razvijetak navedenih područja.

Zastupnik Marijan Maršić (HSS) ocijenio je da i dijelovi Vukovarsko-srijemske županije koji nisu bili pod okupacijom, značajno zaostaju u svom gospodarskom razvoju. Zbog ovih je razloga ocijenio da zaslužuju uvrštenje u treću skupinu područja od posebne državne skrbi. Upozorio je da stanovnici Gunje i Županje pisanim putem, upozoravaju svoje saborske predstavnike da i ova mjesta trebaju dobiti odgovarajuću pomoć hrvatske države zbog teških posljedica koje je ostavio rat.

Ujednačeni regionalni razvoj

Zastupnik Ante Grabovac (HSLS) drži da Vlada Republike Hrvatske mora voditi računa o ravnomjernom gospodarskom razvoju svih dijelova Republike Hrvatske. Uzao je zatim na posljedice prometne izolacije Dalmacije, zalažući se za izgradnju cestovne veze preko Like, koja je i sama nerazvijena i stradala je u ratu. Smatra da je Vlada poduzimala određene stimulativne mјere, međutim postignuti rezultati nisu bili najbolji. Predloženim zakonskim tekstrom uводi se i treća skupina naselja koja

bi trebala dobiti pomoć zbog gospodarskih problema, međutim, predloženi kriteriji nisu dovoljno utemeljeni i elaborirani. Smatra da je trebalo pričekati najnovije demografske rezultate nakon obavljenog popisa stanovništva, pa tek onda egzaktnije utvrditi nerazvijenost određenih područja. Smatra da i općine Lopčić i Runovići na području Imotske krajine, treba uvrstiti u treću skupinu naselja. Upozorio je ujedno na nepovoljne demografske trendove toga kraja, strahujući da će novi statistički rezultati potvrditi ove procjene. Smatra da bi država trebala poticati obnovu i izgradnju infrastrukture, jer je iluzorno očekivati da će lokalne vlasti moći odvojiti dodatna sredstva za plaće stručnih osoba koje bi trebale voditi gospodarski i kulturni oporavak. Ukoliko izostane državna pomoć, a naročito oko dovršenja uređaja za navodnjavanje plodnih polja, mogu se očekivati i lošiji rezultati od sadašnjih, zaključio je zastupnik.

Zastupnik Vladimir Šeks (HDZ) smatra da se ne mogu očekivati bolji rezultati jer država nije odvojila dodatna sredstva za provedbu ovoga zakona. Ukoliko pak ne dode do rebalansa proračuna, nova područja neće dobiti nikakvu finansijsku pomoć. Zamjerio je Vladi što još uvjek nije podnijela izvješće o gospodarskim rezultatima dosadašnje politike na područjima od posebne državne skrbi. Smatra da će brisanje određenih pogodnosti na osobne dohotke zaposlenika u državnim službama, dovesti do destimuliranja povratka prognika. Negativne posljedice osjetiti će se i na gospodarskom i socijalnom razvitu tih područja, ocjenio je zastupnik Šeks. Uzao je ujedno, da su najavljenje mјere u izravnoj suprotnosti potpisanim Ugovoru za pravednu Hrvatsku. Taj su dokument prije prošlih parlamentarnih izbora potpisali predstavnici SDP-a, HSLS-a i pojedini sindikata, obvezujući se da će stimulirati zapošljavanje u područjima od posebne državne skrbi. Ujedno ocjenjuje da su stradalnici Domovinskoga rata i do sada bili zakinuti u određenim zakonskim pravima, a pojedini predloženi članci, poput članka 6. daju pogodnosti čak i mogućim sudionicima agresije na Hrvatsku. Radi se o odredbama dvojbene naravi prema kojima pravo na obnovu i gradnju stanova imaju i osobe koje čak ne moraju imati ni državljanstvo Republike Hrvatske. Smatra da će se sve manjkavosti

predloženog zakonskog teksta pokazati tek u provedbi. Zbog nedostatka novaca i ovaj će se pravni propis pokazati kao "mrtvo slovo na papiru" i neće donijeti ama baš nikakve promjene, koje bi trebale poticati opstanak i zapošljavanje na područjima od posebne državne skrbi.

Ipak će, kaže, glasovati za njegovo donošenje, jer treba podržati svaki pokušaj da se otvore nove perspektive u tim područjima.

Pojedini predloženi članci su dvojbeni, jer omogućuju obnovu kuća i osobama bez hrvatskog državljanstva.

Zastupnik Želimir Janjić (HSLS) istaknuo je da su predloženim zakonskim tekstom ipak ispravljene odredene nepreciznosti oko uvrštenja pojedinih naselja u prvu skupinu. Podržao je činjenicu da je i naselje Nuštar koje je teško stradalo u ratu, uvršteno u tu grupu naselja. I on je istaknuo da bi se općina Gunja trebala uvrstiti u treću skupinu naselja jer jeugo bila izložena topničkim napadima kojima je uništeno mnogo stambenih i javnih objekata. I sama Županija je 1200 dana imala znak opće opasnosti, dakle neprekidno ratno stanje koje je rezultiralo uništanjem čitavoga grada. Spomenuo je da su se nedače u ovom kraju nastavile i kasnijom privatizacijom, te slomom cijelokupnog bankarskog sustava kojim je uništeno gospodarstvo. Trenutno radi samo 2000 osoba, a nezaposlenih ima oko 6000 stanovnika, što dodatno ukazuje na razmjere gospodarske stagnacije.

Pomoći zasluguje i Jarmina, a trebalo bi razmotriti i mjere gospodarske stimulacije za Vinkovce, koji je preuzeo veliki dio ratnih napora i stradanja u tom dijelu Slavonije. Ovo se odnosi i na određena naselja u Brodsko - posavskoj županiji, a općine Davor i Vrbje trebale bi se uvrstiti u treću skupinu naselja. Podržao je dovošenje predloženog Zakona i izrazio očekivanje da će predlagatelj ugraditi predložene izmjene prilikom drugog čitanja.

Treba zadržati dosadašnje stimulacije

Zastupnica Jadranka Kosor (HDZ) ukazala je na odredene nelogičnosti upozoravajući da nisu predvidena

dodatačna sredstva za ostvarenje predloženih zakonskih mjera. Osobito je teško, smatra zastupnica, donositi odredene zaključke temeljem demografskih pokazatelja, jer nije utemeljeno pretpostavljati da će se broj rođenih u pojedinim općinama svake godine povećavati. Nije dobro da ministarstvo nadležno za obnovu dobije ovlaštenja kojima će samostalno procjenjivati razmjere i kriterije pomoći. Smatra da bi se ovim poslom trebao baviti Hrvatski sabor, odnosno zastupnici, koji bi trebali odlučivati o ulasku naselja u određenu skupinu i određivanje državne potpore.

I zastupnica Kosor je ocijenila da je Grad Županja zasluzio uvrštenje u treću skupinu naselja jer je doživio brojna ratna i gospodarska stradanja. Ujedno je upozorila na moguće loše posljedice ukoliko se ukinu materijalne pogodnosti vezane uz plaće zaposlenika u državnoj upravi. Smatra da je i pri sadašnjim stimulativnim mjerama, teško pronaći stručne i školovane osobe za pojedine zahtjevne poslove. Predloženim će se mjerama dodatno kadrovski devastirati ova područja, a negativne će se posljedice naročito osjetiti u naseljima u Hrvatskom podunavlju. Upozorila je ujedno da u pojedinim krajevima privatizacija nije niti započela, pa ne podržava obrazloženje predstavnika predlagatelja da se i u tom pogledu brišu stečena prava. Upozorila je da u Vupiku i Borovu nije ni započeta dodjela dionica zaposlenicima i stradalnicima.

Usprkos navedenim primjedbama podržat će predloženi zakonski tekst, jer postoji mogućnost da predlagatelj do Konačnog prijedloga zakona usvoji primjedbe i poboljša predloženi tekst.

Zastupnica Zdenka Babić - Petričević (HDZ) ukazala je na odredene manjkavosti, a uvodno je upozorila da u članku 2., gdje se govori o agresiji na Hrvatsku nisu najpreciznije odredeni pojedini termini. Ne treba neprekidno bježati od stvarnih uzroka i posljedica rata, koje je primila Republika Hrvatska kao "žrtva velikosrpsko - crnogorske agresije". Zapitala je zatim za razloge zbog kojih u treću skupinu naselja predlagatelj nije uvrstio općine Runović i Lokvičić. Citirala je zatim i temeljne gospodarske podatke o rečenim krajevima, ocjenjujući da je riječ o najsiromasnijim dijelovima Imotske krajine. Predstavniku predlagatelja najavila je i pisanje aman-

dmana, kojim će tražiti da sve općine nastale na području Imotske krajine budu uvrštene u drugu skupinu naselja. Upozorila je da u ovim dijelovima Hrvatske nije izgrađena potrebna infrastruktura, a zbog skromnog lokalnog proračuna ne može se pomoći niti učenicima oko sufinanciranja školskog prijevoza autobusima. Ukoliko se predložene mjere ne usvoje, može se očekivati nastavak iseljavanja što nikome ne donosi koristi, jer su mlade obitelji temelj budućnosti čitavog kraja.

Upozorila je zatim da su se i pripadnici 4. brigade Hrvatske vojske počeli iseljavati, i to u daleki Novi Zeland. Trebalo bi pojasniti i članak 6., te dodatno stimulirati mlađe ljude da ostanu u svojim domovima. Stanje na terenu ilustrirala je kadrovskim potrebama osnovne škole u Lovreču, koja već godinama uzaludno daje natječaj za nastavnika engleskog jezika.

Zaustaviti trend iseljavanja

Zatim je riječ uezao zastupnik dr. Miroslav Furdek (HSS) koji je ocijenio da je uvođenje treće skupine naselja najvažnija novost u predloženom zakonskom tekstu. Smatra ujedno, da postoji svijest o potrebama ovih naselja koja su postupno sve praznja, zbog iseljavanja radno aktivnog stanovništva. Rezimirao je predložene kriterije za pomoći, te upozorio da bi trebalo uvažiti i pad zaposlenosti u industrijskim regijama, poljoprivredi te u uslužnim djelatnostima. Uvažavajući navedene elemente, smatra da bi u treću skupinu naselja trebalo uvrstiti i Generalski Stol, Ozalj i Žakanje u Karlovačkoj županiji. Dobrim smatra i prijedlog da primjena pokazatelja razvijenosti bude promjenjivog karaktera i da se postupak ocjenjivanja ponovi svake godine, prije usvajanja državnog proračuna. Upozorio je ujedno da području Žumberka prijete značajni problemi zbog demografskog izumiranja. Na kraju je istaknuo da bi ubuduće svakako trebalo osigurati potrebna finansijska sredstva za provedbu Zakona, jer se u protivnom ne mogu očekivati pozitivni rezultati. Predložio je da postupak ocjenjivanja razvijenosti pojedinih područja, ipak zadrži Sabor umjesto nadležnog ministarstva kako je predloženo u zakonskom tekstu.

Ukoliko se usvoje objektivne primjedbe, smatra da u slijedećih desetak

godina može doći do postupnog oporavka i napretka naselja koja su trenutno gospodarski zaostala u odnosu na ostala naselja u Republici Hrvatskoj.

Određenim područjima prijeti potpuno demografsko izumiranje, o čemu svjedoči i slučaj Žumberka.

Zastupnik Ivan Ninić (SDP) pozdravio je namjeru predlagatelja da se gospodarskim mjerama pomogne nerazvijenim i siromašnim sredinama. Zadovoljan je ujedno što je uvrštenjem Skradina u drugu skupinu naselja, ispravljena nepravda u dosadašnjoj izradi kriterija. Podsjetio je da su mještani ove općine zaslužni što je čitav kraj obranjen u vrijeme agresije na Republiku Hrvatsku. Slična je situacija i s Drnišem, te s općinom Unešić koja je uvrštena u treću skupinu naselja. Smatra da će državni službenici i namještenici na tim područjima biti stimulirani putem poreznih povlastica, pa će time biti nadoknaden gubitak oko dosadašnjeg dodatka na plaću. Dobro je što Vlada prepoznaće i potrebu davanja olakšica za obrtnike i poduzetnike na tim prostorima, jer je i to jedan od uvjeta bržeg gospodarskog i demografskog oporavka.

Zastupnik Vladimir Šeks zatražio je repliku, ocjenjujući da odluku o ukidanju dodataka na plaću, treba braniti nadležni ministar umjesto zastupnika Ninića, koji si uzima obvezu da odgovara onim zastupnicima koji su odlučili kritizirati ukidanje rečene odredbe. Ponovio je tvrdnju da će takva odluka dovesti do destimulacije zapošljavanja u javnom sektoru, jer porezne povlastice neće predstavljati odgovarajuću kompenzaciju.

Prioritet mora dobiti razvoj gospodarstva

Zastupnik Ivan Ninić odgovorio je na repliku, ukazujući da se svi natječaju za zapošljavanje u državnim službama na tom području, uredno popunjavaju, ali treba prioritetsno stimulirati zapošljavanje u gospodarstvu, koje predstavlja najsigurniji način izlaska iz dosadašnje socijalne situacije.

Zastupnica Dragica Zgrebec (SDP) podržala je predložene izmjene u

Zakonu o područjima od posebne državne skrbi te predložila da se razmisli o objedinjavanju nekoliko područja koja imaju ovakav status, jedinstvenim zakonskim propisom. Podsjetila je da postoji i Zakon o otocima kao i inicijativa o pomoći za brdsko-planinska područja, a sve navedene prostore trebalo bi zajednički obuhvatiti stimulativnim mjerama. Dosadašnji rezultati na tom području nisu, međutim, dali značajnije rezultate, pa bi trebalo proširiti pojedine zakonske mјere i pogodnosti. Time bi se potaknuto ravnopravniji regionalni razvoj svih područja u Republici Hrvatskoj, a potaknula bi se i veća odgovornost u tijelima lokalne uprave i samouprave.

Predložila je da se do drugog čitanja preciziraju svi kriteriji oko uvrštenja naselja u pojedinu skupinu, te ocijenila da treba razmisliti i o brisanju članka 6. postojećeg zakona. Podržala je uvođenje treće skupine naselja kao i predložene kriterije, koje se temelje na ekonomskim i demografskim pokazateljima. Predložila je da se ipak odrede prioriteti u razvoju i obnovi, umjesto dosadašnjeg stvaranja prosječnih kriterija. Potrebno je ujedno analizirati i poziciju svih pograničnih područja, a posebno onih koja graniče s bivšim republikama, bivše Jugoslavije. Ukažala je da su pogranične općine u Međimurju bile dosta orijentirane na Sloveniju, jer je veliki dio ljudi radio u gospodarstvu susjedne države.

Trebalo bi objediniti postojeće zakonske propise, te pomoći ratom stradala naselja i gospodarski slabije razvijene krajeve.

Sada u tim krajevima vlada visoka stopa nezaposlenosti pa porezne povlastice zapravo nemaju efekta jer ljudi ne rade. Spomenula je da takva situacija dominira u općinama: Štrigova, Gornji Mihaljevec, Selnica, Sveti Martin i Murško Središće. Ljudi u tim područjima imaju veliki broj ekonomski emigracije pa se živi od pomoći i od mirovinu koje su zaradene u Sloveniji, Austriji i Njemačkoj.

Predložila je da se potakne razvoj poljoprivrede, a poglavito voćarstva, vinogradarstva, stočarstva, te razvoj obiteljskog turizma na selu. Nadležna ministarstva trebala bi prepoznati ove potencijale, te uložiti određena

financijska sredstva kako bi se stvorio početni kapital za prosperitetne djelatnosti. Trebalo bi ujedno osigurati sredstva i za školovanje mladih koji žive na ovim područjima, jer je i to jedan od preduvjeta gospodarske revitalizacije, zaključila je zastupnica Zgrebec.

Zadržati domicilno stanovništvo

Ljubica Lalić (HSS) smatra da je preoptimistično očekivati značajnije naseljavanje nakon primjene ovog zakona kojem je cilj propisati poticajne mјere za područja o kojima će država posebno skrbiti. Obveza je države, ocjenjuje ona, poduzimati sve kako bi se na spomenutim područjima zadržalo domicilno stanovništvo, i u sveopćem siromaštvu izdvojila najpotrebitijima. Država je najobveznija prema ranije okupiranim područjima i onima koja su pretrpjela najteža ratna razaranja. Takve čine prvu skupinu. Drugu bi činila pogranična područja koja nisu bila okupirana ali su bila izložena ratnim djelovanjima i još trpe posljedice.

U interesu je države da granična područja budu dobro naseljena, jer je stanovništvo najbolji čuvar granica.

U interesu je države da granična područja budu dobro naseljena, jer je stanovništvo najbolji čuvar granica (u vrijeme brisanja granica u Europi ovaj stav ne nailazi na razumijevanje). Međutim, na taj problem treba gledati s pozicije okruženja u kojem živimo.

Drži da bi se u drugoj skupini trebao naći Davor (u Prijedlogu je zaboravljen), zbog uloge u Domovinskom ratu. Smješten je uz Savu, na granici s Republikom Srpskom, dužine 32 km i dubine 5 km, i prijeti mu iseljavanje.

Prema podacima u ratu je sudjelovalo 820 vojnika, a 18 je dalo svoj život, umirovljenici koji su radili u BiH ne primaju mirovinu, a više od 500 mladih bezuspješno traži posao. I naselje Slavonski Kobaš, 20 km nizvodno na obali rijeke Save treba naći svoje mjesto u drugoj skupini. Premda smatra da više nikada neće doseći brojku od 4,2 tisuće stanovnika, nužno je zadržati sadašnjih tisuću i 500, i tapetariju Tvrnice namještaja koja je u Domovinskom ratu bila granatirana i potpuno spaljena.

Zaustaviti iseljavanje moguće je davanjem poreznih i carinskih povlastica, poticanjem ulaganja i izgradnjom infrastrukture i poticanjem kvalitete življenja na ovim područjima, naglašava zastupnica i dodaje - treću skupinu mogu činiti općine i gradovi koji nisu bili pod izravnim utjecajem ratnih djelovanja, a čije razvojne specifičnosti zahtijevaju posebnu državnu skrb. U tom bi slučaju bilo manje nelogičnosti.

Dajući suglasnost predlagatelju smatra opravdanom predloženu razradu treće skupine područja, ali je izrazila dvojbu glede jasnoće kriterija. Naime, to potvrđuje primjer neuvrštanja spomenutih općine Dvor i naselja Slavonski Kobaš. Za početak bi bilo dobro, sugerirala je - zaustaviti odlazak domicilnog stanovništva, i od predlagatelja očekuje da sugestije prihvati do drugog čitanja.

Predlagatelj ima dobre namjere kada kaže da je svrha motivirati osobe izvan područja od posebne državne skrb na dolazak i domicilno stanovništvo na ostanak.

Mr. Ivan Štajduhar (SDP) ocjenjuje da važeći zakon o područjima od posebne državne skrb ne daje željene rezultate. Predloženim treba ispitati finansijske pokazatelje - koliko je iz državnog proračuna potrošeno sredstava u provedbi tog zakona, odnosno koliko sredstava nije prikupljeno u proračunu po osnovi oslobođanja raznih oblika poreza.

Zakon treba osigurati povrat imovine onima koji je ne mogu koristiti; obiteljima koji privremeno koriste tuđu imovinu, u što kraćem roku osigurati alternativni smještaj (ukoliko im povratak nije moguć, ili ga ne žele iz osobnih ili nekih drugih razloga), te osigurati uvjete za rad mlađim poduzetnicima.

Svjestan da su postavljeni ciljevi visoki, smatra da i moraju biti takvi, jer ima uvid u situaciju na području karlovačke županije. Opravdanim drži veliki interes za donošenje zakona, i napomenuvši da je važeći pružao povoljne uvjete za obavljanje nekih gospodarskih djelatnosti. Međutim, još uvijek rezultati nisu kao što se želi.

Predlagatelj ima dobre namjere, rekao je, kada kaže da je svrha motivirati osobe izvan područja od

posebne državne skrb na dolazak i domicilno stanovništvo na ostanak. Primjećuje, međutim, da se poticajne mjere uglavnom odnose na zaposlene, a vjerojatno se njima namjerava stimulirati poduzetnike da otvaraju nova radna mjesta.

Što se toga tice, mišljenja je da je teško očekivati da će netko svoj kapital ulagati u općine koje su prometno prilično dislocirane, u kojima je kupovna moć stanovništva na niskoj razini. Zaključuje - ne vidi da će se u tom području gledi dotoka privatnog kapitala nešto značajno promijeniti.

Drži, naime, da bi izmjenama i dopunama zakona trebalo iznaći rješenja za sigurno otvaranje manjih proizvodnih pogona u vlasništvu državnih fondova.

Jedino sigurno zaposlenje može stvoriti novo ozračje u sada prilično depresivnoj situaciji, rekao je te sugerirao kako se ne treba bojati novih političkih tvornica, ako se problemu pride ozbiljno i odgovorno.

Zastupnik je posebno skrenuo pozornost na poteškoće u provedbi zakona u pitanju staračkih domaćinstava, posebno rješenja prema kojem bi oni sami financirali obnovu ili popravak kuće ili stana. Mišljenja je da će taj problem morati rješavati socijalna skrb.

Demografski problem

Miroslav Korenika (SDP) se osvrnuo na kriterije u članku 5. ovog zakona prema kojem je sastavljena treća skupina. Smatra da bi po njegovu sadržaju mogla biti obuhvaćana cijela područja u Republici Hrvatskoj. Tako je primjerice s Varaždinskom, Međimurskom i Krapinsko-zagorskom županijom, jer su demografski devastirane. One su i pogranične a valja znati da u njima živi veliki broj staračkih domaćinstava, naglasio je zastupnik.

Po tom kriteriju, u treću su skupinu ubrojeni samo Čestica i Donja Loča iz Varažinske županije te izražava nezadovoljstvo što nije uključena općina Bednja koja ima sve kriterije za ulazak u područje od posebne državne skrb. Primjerice, 70 posto teritorija u području grada Lepoglave potпадa pod taj kriterij - mjesni odbor Zlogonje, Višnjicu, Kamenicu. U njima su prisutni problemi cestovne i vodovodne nepovezanosti, djeca pješače do škole i po nekoliko kilometara, a slična je

situacija i u općini Vinica, Maruševec, općini Klenovnik, općini Hum na Sutli, općini Kumrovec.

U takvim uvjetima nema ni prilike da se razvijaju u granama za koja imaju mogućnosti jer nemaju razvijenu infrastrukturu.

Dr. Ivan Čehok (HSLS) ocjenjuje da je cijela Hrvatska područje od posebne državne skrb u smislu socijalnog razvitka, no država nije u mogućnosti brinuti podjednako o svima.

Kriteriji u zakonskom prijedlogu su nejasni pa je suglasan s onima koji drže da ih treba čvrše odrediti, naročito nakon poznatih rezultata iz popisa stanovništva (osnovni je dokument na temelju kojeg se uspostavljuju opći prosjeci).

Zastupnik je izrazio suglasnost s izlaganjem prethodnika o stanju u Varaždinskoj i Krapinsko-zagorskoj županiji zalažući se da se uzme u obzir demografski kriterij. To je osnova za planiranje gospodarske i regionalne strategije razvijanja Hrvatske.

Naime, smatra da treba voditi računa (u vrijeme kada je cijela Hrvatska zahvaćena gospodarskom i socijalnom depresijom) da se ravnomjerno izvlači iz krize a ne da se u neke krajeve investira više nego u druge.

Ako se, primjerice, spašavaju PIK-ovi nema razloga da se ne spašava tekstilna industrija ili industrija obuće u kojima najviše rade stanovnici Varaždinske županije, prigovorio je zastupnik.

Ne primjeni li se kao kriterij demografska slika izlažemo se opasnosti da u selima spomenute županije ostanu samo starci, primjerice. Tome pogoduje politika stanovaljne po kojoj se socijalno poticanje izgradnja izvodi u velikim gradovima, a smatra da bi Ministarstvo trebalo razmišljati o poticanju individualne stambene izgradnje čime bi se zadrgalo mlade ljudi na poljoprivrednom zemljištu. U protivnom stvara se nasilna urbanizacija a na selima ostaju staračka domaćinstva.

Treća skupina treba biti specifična s demografskim prioritetom poglavito u područjima na granici sa Slovenijom gdje se stanovništvo zapošljavalo te s Mađarskom, na otocima, odnosno o predjelima koji su na granici s Jugoslavijom.

U preispitivanju ove kategorije treba misliti na spomenutu skupinu općina Klenovnik, Maruševec, općina Petrijanec i općine Hrvatskog zagorja, zauzeo se zastupnik Čehok.

Gospodarski problemi

Darinka Orel (HSLS) podržava zakonski prijedlog posebno uvrštanje treće skupine, područja koje zaostaju u razvoju.

Međutim, mišljenja je da bi problem područja od posebne državne skrbi trebalo rješavati donošenjem programa regionalnog razvoja u Hrvatskoj, pri čemu se teži ravnomjernom regionalnom razvoju, te drži da je potrebno donijeti strategiju poljoprivrednog razvoja.

Zastupnica je upitala predlagatelja - planira li sankcije za osobu koja je dobila građevinski materijal i izgradila kuću, a u njoj ne živi.

Mario Kovač (HSLS) je ustvrdio kako je ovaj prijedlog prihvatljiv ali je izrazio i sumnju u izvornik podataka. Primjerice, podaci Hrvatskog zavoda za zdravstveno osiguranje za grad Knin o njemu daje deformiranu sliku, jer veliki broj građana Knina nema zdravstvenu zaštitu i nije evidentiran. Proizlazi, naime, da je Vukovar 6 puta naseljeniji nego Knin. Nikada u povijesti Knin nije bio naseljeniji, pogotovo mlađom populacijom, te ima iznimno visok natalitet.

Što se tiče demografije, Knin nema problema ali ga ima u gospodarskom smislu. Radi toga je i održana sjednica Vlade u tom gradu, a ona ujedno govori o učinkovitosti odredaba ovog zakona, rekao je zastupnik.

Od predlagatelja je zatražio da preispita prijedlog brisanja odredbe u članku 19. (plaće u državnim tijelima u području od posebne državne skrbi), i ukazao na problematičan status useljenih Hrvata iz BiH koji žive na području Knina. Osim nezaposlenosti tišti ih i problem zdravstvenog osiguranja.

U smislu dodatnog poticanja otvaranja novih radnih mjesta na području Knina valja razmisliti o primjeni posebne mјere refundiranja doprinosa za mirovinsko i zdravstveno osiguranje kao što je predloženo u Zakonu za obnovu grada Vukovara.

Prema podacima, u Kninu je od 20 tisuća stanovnika zaposleno 3 tisuće, od toga 830 u gospodarstvu. Grad ima i problema u poticanju malog i srednjeg poduzetništva, te u tom smislu treba poduzeti čitav niz učinkovitih mјera.

U nastavku rasprave prešlo se na raspravu po klubovima zastupnika. Prvi je bio Klub zastupnika SDP-a, i u

njegovo ime zastupnik Branko Tušek. Ocjenjuje, rekao je, da je predloženi zakon odgovor na gospodarsko i razvojno zaostajanje i socijalno stanje građana, te stvara solidne prepostavke za uravnoteženi razvoj svih hrvatskih krajeva. U tome mu je jedna od najvećih vrijednosti. U smjeru je nove hrvatske politike prema kojoj nijedno područje ne smije biti zanemareno. Klub izuzetno važnim drži što s postojećim zakonom ide i osmišljavanje i izgradnja kapitalnih i strateških objekata infrastrukture.

Predloženi je zakon odgovor na gospodarsko i razvojno zaostajanje i socijalno stanje građana, te stvara solidne prepostavke za uravnoteženi razvoj svih hrvatskih krajeva.

U području od posebne državne skrbi treba ofenzivnije razvijati stambenu politiku, rekao je dok izuzetno važnim smatra uspostavljanje kriterija zasnovanih na stručnoj i znanstvenoj podlozi, - godišnje se prati stupanj razvijenosti pojedinih naselja, općina i gradova.

Suggerira predlagatelju da razmotri i u treće skupinu uvrsti gradove - Županju, Vinkovci, općine Davor, Gunja, NOva Kapela, i Stari Mikanovci.

Naime, riječ je o pograničnim mjestima, u ratu teško razorenima, i zapostavljenim mjestima, te područjima koja su lošom pretvorbom i privatizacijom doživjela eksploziju nezaposlenosti (Vukovarsko-srijemska županija od 13 tisuća nezaposlenih u razdoblju od 1996. do 2000. godine ima 24 tisuće, u Županjskoj posavini povećana je nezaposlenost sa 3800 na 8200, a sam grad Županja utrostručio je nezaposlenost).

Uvrštanjem u treće skupinu pograničnih i strateški važnih mesta ispravljat će se postojeće nepravde, rekao je zastupnik i zatražio da se prihvate rečeni argumenti.

Stav Kluba zastupnika HSS-a predstavio je **Marijan Maršić** iskazujući podršku treće skupini područja od posebne državne skrbi. Bilo je mišljenja, rekao je, da bi neka od navedenih naselja trebala biti uvrštena u prvu skupinu. Naime, očekivano priznanje nisu dobile Županjska i Brodska posavina, rekao je i zatražio

da se naselje Komletinci uvrsti u drugu ili treću skupinu.

Klub je također mišljenja da treba voditi transparentnu kreditnu politiku u obrtu, malom i srednjem poduzetništvu, poljoprivredi, te koristiti poticajne mјere iz Zakona o poticajima u poljoprivredi i ribarstvu.

Jedno od većih problema je rješavanje pitanja Županjske banke, rekao je zastupnik, upozorivši na najnoviji podatak o broju nezaposlenih u gradu Županji. Krajem ožujka iznosila je 23.299 (evidentiranih nezaposlenih) osoba, te je ukazao na potrebu rješavanja pitanja infrastrukture.

Iskorak

U ime Kluba zastupnika DC-a **Vesna Škare-Ožbolt** je ocijenila da prijedlog predstavlja iskorak u pravcu definiranja jedinstvenog sustava ocjenjivanja jedinica područja državne skrbi, pri čemu se određuju jednak kriteriji za sve i utvrđuje teritorijalni obuhvat na temelju znanstvene analize. Nadalje, smatra dobrim što se u sustav uključuju i područja koja zaostaju u razvoju a nisu bila pod izravnim utjecajem ratnih djelovanja.

Međutim, trebalo je pričekati, smatra ona, podatke popisa stanovništva, koji su ključni za definiranje stupnja razvijenosti pojedinih općina i gradova te uspostavu kriterija.

Posebno spornim vidi rješenje u članku 8a. (predviđa da pravo na dodjelu građevinskog materijala ostvaruju osobe koje prebivaju izvan područja od posebne državne skrbi) jer su moguća fiktivna prebivališta, te se otvara mogućnost zloporaba i kriminala.

Zastupnica je zatražila da se odredba ograniči na hrvatske državljane koji prebivaju ili borave na području Republike Hrvatske.

Izrazila je zabrinutost "defetističkom" formulacijom predlagatelja kako trenutačno nije opravданo vjerovati u naseljavanje područja od posebne državne skrbi u nekom značajnijem opsegu. Nameće pitanje predlagatelju - vjeruje li on u mјere koje donosi.

Problem doseljenih Hrvata iz BiH je u tome što oni otplaćuju kredite za uredenje kuća u kojima žive a po pozitivnim ih propisima trebaju napustiti, te je zastupila da se to pitanje pravno regulira.

Upitala je i kako osigurati novčane povlastice, za zakonom povećana

područja, ako ona nisu predvidena u proračunu.

Nisu osigurana proračunska sredstva

U ime Kluba zastupnika HDZ-a, **Drago Krpina** je ustvrdio da su tragične povijesne okolnosti proizvele prevelike razlike u stupnju razvijenosti pojedinih hrvatskih krajeva. Na to je osobito utjecala velikosrpska agresija u zadnjih 10 godina.

Iako logičnim ocjenjuje nastojanja Vlade da ukloni stravične posljedice višestoljetnog diskriminatorskog odnosa vlasti prema pojedinim dijelovima Republike Hrvatske, i želje da ih približi hrvatskom prosjeku, (Klub podržava svaku ozbiljnu namjeru), rekao je zastupnik Krpina, no u predloženom zakonu ne pronađe ozbiljnih, učinkovitih institucija za koje bi se s pravom vjerovalo da će pridonijeti stvarnom ostvarenju tih ciljeva.

Upozorio je kako nisu osigurana proračunska sredstva za provedbu ovog zakona, kao i na nedostatnu ozbiljnost u namjeri da se brže nego do sada mijenja postojeće stanje.

I sam predlagatelj ističe, kaže zastupnik da su podaci na kojima počivaju predloženi kriteriji problematični i da nedostaje objektivnosti, te zaključuje kako obje ukazuju na to da se ove godine ništa neće poduzimati.

Opetovano je podsjetio na pogrešnu odluku kojom je u proračunu preplovila sredstva općinama i gradovima na područjima od posebne

državne skrbi, pogotovo jer ona utječe na ritam uklanjanja posljedica velikosrpske agresije.

Na oprez upućuje, i prijedlog da se briše članak 33. kojim se oslobođa Vladu dosadašnje obveze da najmanje jednom godišnje izvješćuje Sabor o stanju na područjima od posebne državne skrbi. Za nj predlagatelj ne daje obrazloženje.

Budući da nije bilo prijavljenih za raspravu završna riječ pripala je zamjeniku ministra za javne rade Venku Čurlinu, koji se osvrnuo na primjedbe. Na oštare tonove vezane uz pitanje sredstava u proračunu odgovorio je da se ne radi o širenju prava nego područja. Ona će, doduše, iziskivati dodatna sredstva koja će biti utvrđena nakon što se prihvati zakon. Sredstva će biti namaknuta dodatnim izdvajanjem proračunskih sredstava, uzimanjem kredita, ili pak produživanjem roka otklanjanja posljedica djelovanja na području prve i druge skupine. Proširivanjem područja povećava se i potreba rekao je zamjenik ministra, no one ionako postoje.

Što se tiče rješenja o plaćama državnih službenika na području, predlagatelj polazi od činjenice da je u državi 400 tisuća nezaposlenih, da ti poslovi ne ostvaruju sredstva na tržišnim principima i da je radno mjesto otvoreno te je logično da se onima koji traže posao ponudi.

Zamjenik ministra je odgovorio na pitanje o pravu na obnovu kuće uz dodjelu materijala onima koji nemaju prebivalište na području obnove - uzimaju se u obzir zahtjevi ljudi koji žive u blizini a žele se vratiti. Uvjet je

da su prebivali na dotičnom području prije rušenja.

Na pitanje što znači rješenje da se daje izjava o povratku na područja od posebne državne skrbi, zamjenik ministra odgovara da se obnova zasniva na izjavi o povratku na to područje. Bude li problema s vraćanjem državi ostaje da putem Državnog odvjetništva zatraži povrat sredstava.

Prijedobe iznijete u raspravi pomoći će u izradi konačnog teksta, a poslužiti će se i podacima iz posljednjeg popisa stanovništva, a obratiti će se i nekoj drugoj instituciji da predloži kriterije.

Glasovalo se o Prijedlogu zakona o izmjeni i dopuni Zakona o područjima od posebne državne skrbi, te sve primjedbe, prijedlozi i mišljenja upućeni su predlagatelju radi pripreme Konačnog prijedloga. Jednoglasno je prihvaćen (88 glasova "za"). Jednako je prihvaćeno, sukladno prijedlogu Odbora za rad, socijalnu politiku i zdravstvo, da se zaduži Vladu Republike Hrvatske da dostavi izvješće o socijalnom stanju na područjima od posebne državne skrbi s predviđenim mjerama za poboljšanje i ubrzavanje razvoja tog područja.

Također da se predloži Vladi Republike Hrvatske da do drugog čitanja još jednom razmotri razradu treće skupine područja i predloži uvrštavanje i drugih mjeseta, kao što su na primjer, općine Davor i Slavonski Kobaš za koje je državna skrb više nego nužna, u treću skupinu područja posebne državne skrbi.

V.Z.; M.P.

PRIJEDLOG ZAKONA O CARINSKOJ SLUŽBI; PRIJEDLOG ZAKONA O UVJETIMA ZA OBAVLJANJE POSLOVA ZASTUPANJA U CARINSKOM POSTUPKU

Potpuniji obuhvat prekograničnog prometa

Hrvatski je sabor nakon rasprave prihvatio ova dva zakonska prijedloga u prvom čitanju kojima će se osigurati djelotvorniji rad carinske službe Republike Hrvatske posebice u dijelu koji se odnosi na potpuniji obuhvat prekograničnog robnog prometa te obračun i naplatu carine, poreza i drugih pristojbi koje se naplaćuju u postupku uvoznog carinjenja robe.

Preustroj i unutarnje osposobljavanje carinske službe pretpostavlja i djelotvorniju borbu protiv kontrabande i korupcije kao sastavnog dijela stvaranja uvjeta za brži i djelotvorniji gospodarski razvitak te ugradnju europskih pravila ponašanja i pravnih standarda u hrvatski pravni sustav, navodi predlagatelj ovih zakona, Vlada Republike Hrvatske.

O PRIJEDLOZIMA

ZAKONA O CARINSKOJ SLUŽBI TE ...

Carinska služba sustavni je dio ustroja državne vlasti svake samostalne i suverene države. Sukladno tome carinska je služba uspostavljena

i ustrojena danom proglašenja samostalnosti i suverenosti RH (8. listopada 1991.) i uspješno je djelovala u uvjetima nastalim agresijom na RH kao i u poratnom razdoblju te su ostvareni značajni rezultati, stoji u Ocjeni stanja uz predloženi zakon.

Predloženim se zakonom želi postojeći Zakon uskladiti sadržajno, pravno i nomotehnički s potrebama carinske službe koje proizlaze iz Carinskog zakona i njegove posebnosti uklopiti u postojeći sustav državne uprave. Predlaže se da poslove carinske službe obavlja Carinska uprava RH kao upravna organizacija u sastavu Ministarstva financija s brojnim poslovima, uključujući carinski nadzor i kontrolu putničkog i robnog prometa, nadzor i kontrolu obračuna i naplate carina, trošarina i drugih davanja. Regulira se i unutarnje ustrojstvo Carinske uprave (Središnji ured i carinarnice, carinske ispostave i odjeljci), a njome upravlja ravnatelj kojeg imenuje i razrješuje Vlada RH.

Ovlašteni carinski službenici u službenoj odjeći, radi otkrivanja kršenja carinskih, trošarskih i drugih propisa za čije je provođenje nadležna Carinska uprava, ovlašteni su, među ostalim, na cijelom području RH zaustaviti, pregledati i pretražiti svako prijevozno sredstvo za koje postoji osnovana sumnja za njegovu uporabu za carinski ili trošarski prekršaj ili drugo kazneno djelo.

Djelokrug službe se precizira posebice zbog potrebe razgraničenja ovlaštenja u odnosu na druga tijela državne uprave na tom području. Reguliraju se i ovlaštenja carinskih službenika, primjerice, kod obavljanja prisilne naplate (ovrha i osiguranje naplate carine, trošarina i drugih davanja sukladno propisima) ovlašteni carinski službenik (naplatitelj) ovlašten je ući u poslovne prostorije i druge prostore koji se koriste za obavljanje djelatnosti ili ostvarivanja dohotka te ima pravo pregledati uredaje, robu, stvari, poslovne knjige, ugovore i druge isprave potrebne za provedbu postupka prisilne naplate.

Ovlašteni carinski službenici u službenoj odjeći, radi otkrivanja kršenja carinskih, trošarskih i drugih propisa za čije je provođenje nadležna Carinska uprava, ovlašteni su, među ostalim, na cijelom području RH zaustaviti, pregledati i pretražiti svako prijevozno sredstvo za koje postoji osnovana sumnja za njegovu uporabu za carinski ili trošarski prekršaj ili drugo kazneno djelo. Isto mogu učiniti i u slučaju sumnje izvršavanja tih djela i sa svakom osobom. Tu su i odredbe o pravima, obvezama i odgovornosti carinskih službenika i namještenika (primjenjuju se propisi o državnim službenicima i namještenicima) uključujući njihovo stručno osposobljavanje te carinsko-prekršajni postupak. I ovaj zakonski prijedlog kao i svaki drugi zakon na kraju sadrži kaznene odredbe te prijelazne i završne. Prema ovim potonjima potrebni podzakonski akti za izvršenje ovog zakona donijet će se u roku od godine dana od dana stupanja na snagu zakona.

... ZAKONA O UVJETIMA ZA OBAVLJANJE POSLOVA ZASTUPANJA U CARINSKOM POSTUPKU

Kako je pravni položaj poduzetnika koji obavljuju poslove carinskog otpremnika u bitnoj mjeri ovisan o izmijenjenom položaju carinskog dužnika (poduzetnika) i izmijenjenom položaju carinskih vlasti (Carinske uprave) valja donijeti nove propise o statusu i pravnom položaju poduzetnika koji obavljuju poslove međunarodnog otpremništva u vezi s carinjenjem robe. Pravni položaj izravnog zastupnika istovjetan je pravnom položaju zastupnika koji nastupaju u drugim upravnim ili pravosudnim postupcima pa zbog toga ne postoji potreba za posebnim zakonskim uređivanjem tih odnosa.

Ovim se zakonom uređuje da poslove ovlaštenog carinskog otpremnika odnosno zastupanja u postupcima rješavanja carinskog dopuštenog postupanja i uporabi robe profesionalno mogu obavljati samo trgovčka društva i trgovci pojedinci koji ispunjavaju propisane uvjete i imaju odobrenje Ministarstva financija za obavljanje tih poslova.

Status ovlaštenog carinskog otpremnika mogu stići trgovčka društva ili trgovci pojedinci koji su registrirani ili evidentirani za obavljanje te

djelatnosti ako raspolažu potrebnim stručnim kadrovima te poslovnim prostorom i opremom. Poslove ovlaštenog carinskog otpremnika na graničnom prijelazu mogu obavljati samo ovlašteni otpremnici koji imaju odobrenje Ministarstva financija, neka su od rješenja koja se predlažu ovim zakonom.

Njegovim donošenjem uskladit će se pravni status i ovlaštenja osoba koje obavljaju poslove zastupanja u carinskom postupku s izvršenim promjenama u carinskom sustavu te osigurati uvjeti za djelotvorniju provedbu propisanih carinskih procedura a time i značajnije uštede za hrvatske poduzetnike (financijska sredstva angažirana u robi).

Djelotvornijim sudjelovanjem osposobljenih otpremničkih tvrtki osigurat će se i potpunija zaštita interesa državnog proračuna.

RADNA TIJELA

Odbor za zakonodavstvo podupire Prijedlog zakona o carinskoj službi. No, uz to smatra da mnoge predložene odredbe treba preispitati te uskladiti s odgovarajućim zakonima (primjerice, Zakonom o državnim službenicima i namještenicima). Pri utvrđivanju Konačnog prijedloga ovog zakona posebno treba voditi računa o organizaciji i načinu rada carinske službe na moru, imajući u vidu morske granice RH.

Odbor za zakonodavstvo podupire i donošenje Prijedloga zakona o uvjetima za obavljanje poslova zastupanja u carinskom postupku no smatra da je nužno doraditi pojedine izričaje nomotehnički i pravno (radi se o rješenju kojim se daje odobrenje za obavljanje ovih poslova a ne pridobivanju), a pojedine odredbe uskladiti ali i preispitati.

Odbor za financije i Državni proračun predložio je prihvatanje Prijedloga zakona o carinskoj službi. U raspravi je ukazano da potreba preustroja i unutarnjeg osposobljavanja carinske službe proizlazi iz dosadašnjih slučajeva njene nedjelotvornosti, posebno u dijelu kontrole nelegalnog prelaska robe i osoba. Podržan je niz odredbi koje reguliraju ovlaštenja i odgovornosti carinskih službenika, a prvenstveno odredba prema kojoj osoba primljena u carinsku službu daje pisanu izjavu o svom imovnom stanju te svoje uže

obitelji odnosno kojom je zabranjeno carinskim službenicima obavljati poslove carinskog nadzora kod pravnih osoba u kojima je s većinskim vlasnikom ili članom uprave (nadzornog odbora) u srodstvu, braku.

Ukazano je i na problem nelegalne trgovine cigaretama te da carinsku službu treba što bolje ospozobiti i organizirati radi djelotvornosti u sprječavanju svih oblika nelegalne trgovine roba. Izraženo je i, među ostalim, mišljenje da se problem nelegalne trgovine u uvjetima bogatije ponude roba po nižim cijenama u susjednim zemljama ne može riješiti samo na razini preustroja carinske službe već i mjerama ekonomске politike.

Odbor je predložio i prihvaćanje Prijedloga zakona o uvjetima za obavljanje poslova zastupanja u carinskom postupku te predložio i definiranje pojma "trgovac pojedinac" i uskladivanje izričaja ovog zakona s odredbama Carinskog zakona. U raspravi je rečeno da odredbe koje reguliraju uvjete za obavljanje poslova ovlaštenog carinskog zastupnika podsjećaju na zakonske odredbe koje su važile prije 1990. sa sistemom dodjeljivanja dozvola za rad u vanjskoj trgovini. U vezi s tim je izražena nada da to ne znači i povratak na prošli sustav.

RASPRAVA

Povećane ovlasti carinske službe

Na sjednici Hrvatskog sabora o Prijedlogu zakona o carinskoj službi govorio je zamjenik ministra financija mr. **Damir Kuštrak**. Ovo je važan zakon za učinkovitiju primjenu carinskih propisa, za državni proračun i porezne obveznike, rekao je. Na nekim od naših najvažnijih graničnih prijelaza imamo dnevno i do 300 kamiona s robom koju treba pregledati, i u svakom slučaju je veliki trošak za poduzetnike ako ta roba dulje stoji na granici a radi se i o protočnosti graničnih prijelaza, sigurnosti, cijelom nizu pitanja koja treba ovaj zakon riješiti. Odlučuje i o drugačijoj disciplinskoj odgovornosti unutar Carinske uprave. U izvjesnom smislu ovlasti carinske službe su povećane, primjerice, mogućnost uvodenja mobilnih carinskih ekipa te

preuzimanje prikupljanja posebnih poreza, trošarina. Sve je to uskladeno sa Svjetskom carinskom organizacijom i uvjetima iz EU. Do kraja godine ova dva zakona bit će uskladena i zajedno s drugim zakonima (Carinski, carinske tarife) omogućiti će, s modernizacijom graničnih prijelaza, da robe koje prolaze kroz Hrvatsku budu propisno tretirane. To bi trebalo donijeti uštedu vlasnicima roba i veći prihod državnom proračunu jer će se onemogućiti prijevare, rekao je ministar upozoravajući na novinu da će se ubuduće roba moći pod određenim uvjetima kontrolirati na cijelom carinskom području odnosno na području RH.

To bi trebalo donijeti uštedu vlasnicima roba i veći prihod državnom proračunu jer će se onemogućiti prijevare.

Trenutno 500 tvrtki obavlja poslove međunarodnog otpremništva a na carinjenju radi 1874 osobe, naveo je ministar uz naglasak da ova dva zakonska prijedloga zaokružuju zakonsku regulativu važne, carinske službe, koja sada prikuplja oko trećinu prihoda Državnog proračuna.

Zatim su govorili predsjednici radnih tijela: **Ingrid Antičević - Marinović (SDP)** prenijela je stajalište Odbora za zakonodavstvo a **Jadranko Mijalić (HSLS)** Odbora za finansije i Državni proračun.

U ime Kluba zastupnika HSLS-a govorila je **Jadranka Katarinčić-Škrlić (HSLS)**. Ovaj Klub zastupnika smatra da treba donijeti novi zakon o carinskoj službi kako bi se udovoljilo postojećim europsko-carinsko pravnim standardima ali prije svega to Hrvatska radi zbog sebe jer očekuje suradnju i brže razvijanje gospodarskih i drugih odnosa sa susjednim i zemljama EU. U carinskom sustavu treba bitno razlikovati građana putnika-pojedinca od trgovackih društava koji imaju licence za obavljanje prometa roba, koja ne moraju nužno prolaziti carinski nadzor na granici čime se utječe na smanjenje gužvi i djelotvornije obavljanje carinskog postupka. Ovaj Klub ujedno izražava zadršku u vezi s ovlastima (članak 29.) ovlaštenih carinskih službenika posebno ako se radi o gradaninu pojedincu (kontrola na području cijele RH, zaustavljanje) jer smatra da su prevelike. Treba precizirati tu nadležnost carine odnosno MUP-a.

Zastupnica je u vezi s drugim zakonskim prijedlogom pitala mogu li poslove zastupanja u ovom postupku obavljati trgovacka društva ili trgovci pojedinci te da li ovaj potonji znači obrtnik - trgovac aako da, zašto ne i neki drugi obrtnici. Kriteriji prema kojima se ostvaruje prednost pri odobravanju otvaranja otpremničkog ureda na određenom graničnom prijelazu (članak 10.) su preopćeniti a zbirajući i obrazloženje predlagatelja da će ova odredba utjecati na koncentriranje obavljanja špeditorskih poslova u manjem broju tvrtki koje su kapitalno tehnički i kadrovski ospozobljene. Ispada da je cilj ovog zakona stvaranje velikih tvrtki a to ne bi smjelo biti jer to može stvarati monopolne pozicije nekih špeditera. Zato kriteriji za otpremnike na graničnom prijelazu moraju biti precizni i određeni ali i treba biti jasno tko što radi i kakvu ima odgovornost u vanjskotrgovinskim poslovima od uvoznika, do špeditera, rekla je, među ostalim.

Izbjeći nezadovoljstvo građana

Hrvoje Vojvoda (HDZ) u ime Kluba zastupnika HDZ-a naglasio je da ni jedan zakon ne može urediti promjenu svijesti građana i odnos njihove suradnje s carinskim djelatnicima, što je vrlo važno. Predloženi zakon o carinskoj službi je previše opisan tako da na nekim mjestima "razvodnjuje" temeljnu misao zakona, a u određenim člancima ponavljaju se određeni tekstovi ("dojam da je autor plaćen po stranici teksta"). U vezi s jasnoćom i razumljivošću zakona zastupnik je naveo da u jednom zapadnoeuropskom parlamentu zakoni idu u proceduru tek ako ih čitač-službenik ograničenih spoznajnih mogućnosti prihvati i razumije a ovaj bi zakon teško mogao kraj njega proći, kazao je.

Druga primjedba na predloženi zakon je da se traži pretjerana papirologija jer će firme morati ispunjavati najmanje sedam novih obrazaca za uredno carinjenje. S obzirom na to da smo ušli u WTO i da je pred nama ulazak u EU terminologiju poput "izvancarinska zaštita", "trošarine" i slične treba uskladiti. Kad se, pak, govorи o uvjetima koje mora ispunjavati carinski djelatnik treba naznačiti kao obvezu poznavanje barem jednog stranog

jezika. Kod uzimanja uzorka robe za pregled treba navesti kao obvezu carinskim djelatnicima da taj uzorak robe vraćaju vlasnicima (a ne na zahtjev vlasnika), neki su od prijedloga koje je iznio zastupnik.

Kad je riječ o novom rješenju prema kojem carinska služba ima mogućnost zaustavljanja, pretraživanja i provjere naših gradana uvijek i na svakom mjestu zastupnik se boji, kaže, da to nije na tragu veće sigurnosti naših gradana premda je "točno da jesmo policijska država". Naime, u praksi to može značiti da nas na Jelačić placu u Zagrebu uniformirana osoba legitimira i traži da otvorimo svoju putnu torbu, ili torbicu jer postoji osnovana sumnja da imamo neprijavljenu robu, primjerice mobitete.

Predlagatelj bi trebao napraviti u ovim rješenjima razliku između gradana i pravnih osoba kako bi se izbjegli nesporazumi odnosno nezadovoljstvo građana. Do drugog čitanja treba povesti brigu i o pravnim osobama koje mogu raditi poslove za hrvatsko gospodarstvo (istraživanja, intelektualne usluge) i za taj svoj posao neće moći uvesti opremu itd. jer nemaju prebivalište i registraciju u Hrvatskoj, kako se traži ovim zakonom.

Ako već moramo mijenjati sve zakone koje smo imali do 3. siječnja 2000. onda treba pokušati do idućeg čitanja ovog zakona prihvati primjedbe i prijedloge i promjeniti ga, naglasio je zastupnik.

Zakonski prijedlog o uvjetima za obavljanje poslova zastupanja Klub zastupnika HDZ-a će podržati jer ga smatra dovoljno stručnim i podložnim za daljnju raspravu, premda sadrži neke nepreciznosti. Više treba voditi brige o registriranim otpremničkim kućama i treba ih zaštiti jer često ispadaju dežurni krivci u carinskom postupku. Upitna je i potreba izdavanja odobrenja Ministarstva za obavljanje ovih poslova jer postoji nacionalna klasifikacija djelatnosti temeljem koje se svaka tvrtka registrira. Predlagatelj bi trebao razmotriti i institut otkupa greške poznat u zemljama Zapadne Europe i omogućiti špediterima da se on koristi u slučajevima carinskog prekršaja a ne da se odmah govori o oduzimanju odobrenja za obavljanje tih poslova, predložio je, među ostalim.

Neka rješenja izazivaju građansku polemiku

Marijan Maršić (HSS) prenio je stajalište Kluba zastupnika HSS-a koji će podržati ove zakonske prijedloge ali zadržava pravo na određenu rezervu da ih je moguće i bolje osmislići. Nameće se pitanje hoće li se ovim prvim zakonskim prijedlogom postići željeni ciljevi - smanjenje troškova trgovine i prijevoza, suzbijanje korupcije i krijumčarenja i jačanje regionalnog partnerstva i proširenje regionalne trgovine.

Predloženim zakonom bitno se povećavaju zadaci Carinske uprave u vezi s provođenjem istražnih radnji. Carinici će svoj posao moći obavljati na cijelom području Hrvatske što izaziva građansku polemiku i nameće brojna pitanja jer će već svaka sumnja biti dovoljna za zaustaviti, pregledati i pretražiti svako prijevozno sredstvo radi možebitnog carinskog ili trošarinskog prekršaja.

U slučaju potpune neregularnosti postupka bez neke sigurne zaštite ne može se izbjegći maltretiranje i hoće li netko zbog suvišnih predmeta u prtljažniku osobnog automobila biti zadržan šest sati koliko carinik ima pravo ograničiti slobodu osobe i to na temelju sumnje. Zato ovaj Klub zastupnika pita predlagatelja što je tu stvarna istina i što se željelo, kazao je zastupnik.

Ovako opsežna ovlaštenja carinskog službenika vjerojatno nisu nova za EU i europsku demokraciju ali to je značajan problem u RH i za to će trebati pripremiti i ostale službe u državi.

Ovlaštenja carinskih službenika, po ocjeni Kluba zastupnika SDP-a, su suština Prijedloga zakona o carinskoj službi, rekao je **Josip Leko (SDP)** govoreći u ime Kluba zastupnika SDP-a. Radi se o upotrebi sredstava prisile, utvrđivanju identiteta osoba i roba, naknadnom pregledu roba na cijelom području RH te zadržavanju robe i vozila i njihovom pregledu do okončanja carinskog postupka, naveo je među ostalim, zastupnik. Ovako opsežna ovlaštenja carinskog službenika vjerojatno nisu nova za EU i europsku demokraciju ali to je značajan problem u RH i za to će

trebati pripremiti i ostale službe u državi.

Ako bi ta ovlaštenja ostala bez značajnije kontrole i bez odgovornosti države za greške i propuste svojih carinskih službenika koja bi se morala utvrditi brzo na sudu ova rješenja mogla bi zazvati teže posljedice i u gospodarstvu i u društvenim odnosima, rekao je zastupnik. Posebno je naglasio da se ovlaštenja carinskog službenika (članak 29.-zaustavljanje vozila, pretraživanje, isto s osobama itd.) ponekad "sudara" s ovlaštenjima drugih organa i tijela uprave, MUP-a.

Klub zastupnika SDP-a predlaže stoga, među ostalim, dopunu (članak 4.) na način da carinska služba obavlja carinski nadzor i kontrolu putničkog i robnog prometa "i deviznu kontrolu na graničnim prijelazima kao i druge poslove po ovlaštenju iz drugih zakona".

Više primjedaba na ovaj zakonski prijedlog iznijela je i **Vesna Škare-Ožbolt (DC)** u ime Kluba zastupnika DC-a, počevši od toga da su njegove pojedine odredbe deklarativne, nejasne i neprecizne. To se ogleda i u nadležnosti (članak 6.) središnjeg Ureda Carinske uprave, imenovanju i razrješenju pročelnika carinarnice itd.

Neprihvatljivo je da se carinski službenik za kojeg se utvrdi da je koristio ovlaštenja u suprotnosti s ovim zakonom i drugim propisima raspoređuje na drugo radno mjesto s istim stručnim uvjetima te primjerice, da službenik u slučaju privremenog premještanja u drugo mjesto udaljeno više od 100 kilometara od mjesta njegovog stanovanja uz mjesečnu naknadu za odvojeni život i druge dodatke ima pravo i na smještaj i prehranu te plaću (ako je povoljnija onu ostvarenu na ranijem mjestu).

Klub zastupnika DC-a podržat će ovaj zakonski prijedlog s tim da se do drugog čitanja ovaj tekst izmijeni i dopuni u skladu s iznesenim primjedbama i prijedlozima a na drugi zakon nema primjedbi, kazala je zastupnica.

Rizik povrede dostojanstva osobe

Dr. Tibor Santo (zastup. pripadnika mađarske nar. manjine) govoreći u ime Kluba zastupnika nacionalnih manjina zadržao se na rješenjima iz zakona o carinskoj službi a nose

određeni rizik u vezi s pravima pojedinaca, ljudskih prava i eventualnim ograničenjem ustavnih prava. Nema opravdanoga razloga za predloženo rješenje (članak 24.) o pretrazi osobe. Za razliku od drugih službi koje na to imaju pravo ovđe se omogućava da pretragu osobe učini i osoba koja nije istog spola i čini se da to rješenje ipak nosi veliki rizik povrede dostojanstva osobe ili pojedinca i da se carinskom službeniku omogućava nešto što je moguće izuzetno. U ime zaštite digniteta osobe to se rješenje treba isključiti iz Konačnog prijedloga zakona, zatražio je zastupnik.

Oprezno treba i s proširenjem ovlasti carinskih službenika na teritorij cijele RH, dodoj je rekavši kako mu se čini da se time na neki način pokušava kompenzirati dijelom finansijske policije a preklapa se i s ovlastima policije. Možda bi trebalo razmisliti o sustavnoj i djelotvornoj koordinaciji službi koje to već rade kako se ne bi dogodilo da se radi sprječavanja carinskog prekršaja ne naruše ljudska prava ili nepovrednost doma što je teoretski moguće jer se ostavlja dosta toga na razini diskrecijskog prava carinskih službenika. Do drugog čitanja o tome treba razmisliti, rekao je, među ostalim.

Zatim se prešlo na pojedinačnu raspravu.

Mario Kovač (HSLS) smatra da treba pozdraviti namjeru predlagatelja o preustroju i unutarnjem osposobljavanju carinske službe. No ipak, treba odgovoriti na neka pitanja i otkloniti i korigirati nedoumice iz pojedinih odredbi. Primjerice, čudna je formulacija da Carinska uprava "prati ostvarivanje utvrđene državne gospodarske i razvojne politike", jer, kaže zastupnik, on je mislio da je takvo što moguće naći samo u nadležnosti i obvezama Vlade te Hrvatskoga sabora kao predstavničkog tijela. Nadalje, prema Zakonu o policiji sprječavanje i otkrivanje

kaznenih djela, prijestupa i prekršaja te traganje za njihovim počiniteljima policijski je posao a ovim se odredbama kao posao Carinske uprave utvrđuje da otkriva carinske prekršaje i kaznena djela u carinskim stvarima, te među ostalim, da poduzima druge radnje za provedbu prekršajnog i kaznenog postupka.

Derogiraju li se ovim zakonom odredbe Zakona o policiji te policijski poslovi vezani uz prekršaje, kaznena djela u carinskim stvarima ili se radi o paralelizmu nadležnosti, pitao je zastupnik te ukazao, i na problematičnost takvih odredbi s aspekta kazneno postupovnog prava te kontradikciju odredbi. Upozorava da Zakon o policiji vrlo detaljno razrađuje uporabu vatrene oružja dok ovaj zakon vrlo široko otvara mogućnost uporabe fizičke prinude (službena palica, lisice, dresirani pas) te "liberalnije" korištenje vatrene oružja. U tom segmentu predlagatelj bi svakako trebao popraviti ovaj zakon, kazao je.

Darinka Orel (HSLS) također je iznjelila više primjedaba nadajući se da će ih predlagatelj prihvati i odnose se na potrebu utvrđivanja broja pomoćnika pročelnika carinarnice, njihovo imenovanje i razrješenje (uputno da se ne imenuju već biraju temeljem natječaja) i drugo. S obzirom na to da se predviđa kao prekršaj (s kaznom) nepristojno i uvredljivo obraćanje ovlaštenom carinskom službeniku zastupnica je pitala ima li sankcija u slučaju ako se carinski službenik uvredljivo obraća građanu RH.

Sprječiti i nezakonito odlaganje opasnog otpada

Dr. Zdenko Franić (SDP) naglasio je važnost uloge carinske službe u kontekstu strateškog opredjeljenja ove Vlade približavanju europskim integracijama te dodoj da se sve češće govori o potrebi uspostavljanja šen-

genskih granica na istočnim granicama Hrvatske. Tako je i SDP prije desetak dana s prijateljskim strankama iz Italije, Austrije i Slovenije potpisao manifest o suradnji kao političkom okviru zajedničkog djelovanja u regiji u kojem se izričito stranke potpisnice zalažu za pomicanje šengenskog režima na istočne granice Hrvatske, koja će biti brana nelegalnoj trgovini, švercu ljudima i robi, opasnim tvarima, otpadu.

Posebno je naglasio važnost odredbe prema kojoj će carinici smjeti zaustavljati vozila (pretraživati) bilo gdje u Hrvatskoj jer će se time ostvariti nesumnjivo nezanemarivi finansijski učinci a povećat će se i protočnost vozila i izbjegći gužve na granicama koje izaziva kamionski promet. Uz ovaj zakon treba donijeti i propise o točno određenim cestovnim rutama za prijevoz robe u tranzitu kroz Hrvatsku i izlaznim graničnim prijelazima. Kamioni i teški teretnaci morali bi koristiti autoseste umjesto lokalnih cesta koje danas koriste zbog izbjegavanja plaćanja cestarine što je dodatna šteta za hrvatski proračun.

Time bi se povećala sigurnost na lokalnim cestama i smanjilo njihovo uništavanje ali i mogućnost ilegalnih aktivnosti, primjerice nedopušteno odlaganje opasnog otpada. Takve potonje stvari carinska bi služba potpomognuta policijom trebala djelotvorno sprječavati, naglasio je zastupnik i predložio predlagatelju da razmisli o tome i možda unese specifičnije odredbe za ta pitanja.

Rasprava je time bila završena.

Većinom glasova (74 "za", 17 "protiv") Hrvatski je sabor prihvatio Prijedlog zakona o carinskoj službi, a jednoglasno i Prijedlog zakona o uvjetima za obavljanje poslova zastupanja u carinskom postupku.

Sve primjedbe, prijedlozi i mišljenja uputit će se predlagatelju radi pripreme konačnih prijedloga zakona.

D.K.

PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O VETERINARSTVU

Približavanje EU

Hrvatski sabor jednoglasno je nakon provedene rasprave prihvatio predložene izmjene i dopune važećeg Zakona kojem je cilj uskladiti norme s odredbama EU, te poboljšati mјere u provođenju zdravstvene zaštite životinja, a time utjecati i na zdravlje čovjeka.

O PRIJEDLOGU

Važeći zakon donijet je 1997. godine u vrijeme ubrzanih gospodarskih promjena i sazrije za promjenu u smislu zaštite zdravlja životinja, provedbe veterinarskog javnog zdravstva, prvenstveno zaštite potrošača, organiziranja veterinarske inspekcije, organiziranja veterinarske prakse te ukidanja monopolja u obavljanju veterinarske prakse.

Zakon je uskladen s propisima EU što omogućava uključivanje u međunarodnu trgovinu životinjama, proizvodima životinjskog podrijetla te stjecanje statusa zemlje izvoznice u EU i SAD.

Glavna promjena tiče se - zaštite od pojedinih bolesti, u dijelu bolesti riba i školjaka, skupljanja i zbrinjavanja otpada animalnog podrijetla (definiranja obveza i odgovornosti), utvrđivanja veterinarsko-zdravstvenih pregleda, pošiljaka životinja i proizvoda životinjskog podrijetla pri utovaru i istovaru.

Predlaže se odredba koja omogućava svim veterinarskim organizacijama da pod jednakim uvjetima sudjeluju u dodjeli poslova, a vlasnicima životinja daje mogućnost izbora veterinara.

Ukupna naknada za obavljanje veterinarsko-zdravstvenih pregleda i kontrole uplaćivala bi se u državni proračun osim izdavanja svjedodžbi o zdravstvenom stanju životinja koji bi bio prihod Ministarstva poljoprivrede (za zaštitu životinja prema prijedlogu Fond osniva Vlada).

Naziv Republički veterinarni inspektor bio bi izmijenjen u Državni veterinarni inspektor.

Ovim izmjenama i dopunama ispunjavaju se uvjeti Europske

Zakon je uskladen s propisima EU, što omogućava uključivanje u međunarodnu trgovinu životinjama, proizvodima životinjskog podrijetla te stjecanje statusa zemlje izvoznice u EU i SAD.

komisije te stvaraju pretpostavke za formiranje državne veterinarske službe koja preuzima odgovornost za zaštitu potrošača (po uzoru na zemlje EU i zemlje u prvom krugu pridruživanja).

RADNA TIJELA

Saborska tijela - Odbor za zakonodavstvo i Odbor za poljoprivredu i šumarstvo pozitivno su se očitovali o rješenjima zakonskog teksta. U raspravi potonjeg, iznjeto je mišljenje kako treba omogućiti posjedniku životinje tj. korisniku usluge da bira veterinarsku organizaciju koja će mu pružiti kompletну uslugu bez obzira na kojem se području nalazi. Uzakano je kako su cijene veterinarske usluge visoke, te bi trebalo razmisliti o mogućnosti financiranja svih naređenih mјera iz Državnog proračuna.

RASPRAVA

Suvremenija rješenja

Zastupnicima se obratio ministar poljoprivrede i šumarstva mr. Božidar Pankretić svojim uvodnim izlaganjem kojim smo se poslužili u prikazu materijala. Nakon toga uslijedilo je izjašnjavanje u ime klubova zastupnika.

Viktor Brož u ime HSLS-a ocjenjuje da bi zakon trebao omogućiti učinkovit rad veterinara sukladno kriterijima svjetske veterinarske medicine.

Klub smatra da bi u utvrđivanju određenih zakonskih okvira trebalo uzeti u obzir progresivno pogoršanje epidemiološkog stanja u Europi i svijetu te ukazao na odredbe koje nisu sasvim prihvatljive.

Konkretno, iako prihvatljivo rješenje upisnika pasa, morala bi biti predviđena odgovarajuća informatička opremljenost radi korištenja podataka, radi lakše identifikacije provesti označavanje pasa (tetovaža ili čip), utvrditi vlasništvo nad životinjama i utvrditi sankcije za napuštanje životinja.

U rješenju koje predviđa pregled mesa, ukinuto je da se izvrši kod pretovara, što je zbog epidemiološkog stanja i povećanih mјera zaštite potrebno predvidjeti, te da se izbjegnu moguće manipulacije.

U odredbi koja predviđa da se uposle isključivo državni inspektorji pri izvozu iz klaonice, obrade ili prerade proizvoda životinjskog podrijetla, valja predvidjeti da su prisutni kod svih većih objekata za klanje - preradu i obradu mesa, kao odgovorne osobe dok bi ovlašteni veterinari obavljali poslove veterinarsko-zdravstvenog pregleda, u manjim objektima i objektima koji ne služe izvozu.

Klub smatra da bi se time udovoljilo zahtjevu veterinarske inspekcije EU-a, dobitio jeftinije rješenje, a veterinarna koja bi radili pod nadzorom državnih inspektora omogućilo bi se praćenje zdravlja životinja te bi svjedodžbe imale veću vjerodostojnost.

Prihvatljivo je rješenje o izboru veterinara ali Klub predlaže da se, radi potpune kontrole zdravlja životinja nužno ugovara jednogodišnji pregled između veterinarske organizacije i vlasnika životinja što bi dalo potpuni uvid u zdravlje i poboljšanje, te poduzete mјere zaštite i liječenje.

U ime Kluba zastupnika HDZ-a Vladimir Šeks je postavio pitanje - zašto Prijedlog dolazi tako kasno a trebalo je najmanje do kraja 2000. godine prilagoditi zakonske odredbe kako RH ne bi izgubila status zemlje izvoznice u EU, te je li točno da su za Hrvatsku obvezujući zaključci Europske komisije i njezinih tijela s

obzirom na to da Hrvatska nije članica EU.

Takoder je upitno - ima li mogućnosti za provedbu ako se predviđa da je potrebno 16 milijuna kuna.

Zastupnik upozorava na mogući negativni sukob nadležnosti i obveza, gledi higijeničarske zaštite (uklanjanja lešina, konfiskata).

Stav Kluba zastupnika HSS-a iznio je **Ivan Kolar**. Prihvatio je namjeru predlagatelja da ispravi nepravde i omogući vlasniku životinja da bira veterinara koji će pratiti zdravlje životinje sve do izdavanja svjedodžbe o zdravstvenoj ispravnosti životinje. Izrazio je očekivanje da će predviđeno provođenje zdravstvene zaštite RH osloboditi zaraznih bolesti i epidemije, što će dati sigurnost pri očuvanju zdravlja životinja i pučanstva.

Uputivši podršku namjeri Ministarstva da inspekcijski nadzor napravi učinkovitim zastupnik je izrazio zadovoljstvo što se izjednačavamo s bliskim zemljama u smislu stjecanja javnih ovlasti, u slučaju kada (veterinarske organizacije) ispunjavaju sve zakonom propisane uvjete.

Korisniku usluga omogućava se potpuna usluga i vodenje brige odabranog veterinara o zdravlju njegovih životinja. Klub je predložio da se pojačaju predviđene mjere radi zaštite stoke i financiraju iz državnog proračuna.

Uglavnom prihvatljive izmjene

U ime Kluba zastupnika SDP-a **Zorko Vidiček** je upozorio na opasnost zaraznih bolesti kod životinja, opasnih po ljudsko zdravlje, te da u EU žeće maksimalnu zaštitu od rizika bolesti kod uvoza.

Zbog niza nedostataka u važećem Zakonu bile su nužne izmjene a one su u predloženome uglavnom prihvatljive, i potrebne radi spomenutih uvjeta koje postavlja EU.

U nastavku izlaganja upozorio je na neusklađenost odredbi Zakona o veterinarstvu i udrugama jer, Prijedlog predviđa obvezu udruživanja u Veterinarsku komoru, a po potonjem je ono dobrovoljno.

Zastupnik je upozorio na nedosljednosti u provođenju Zakona, sklapanja ugovora s najpovoljnijim ponuđačem, te na nedosljedno provođenje pravilnika (sukladno odredbama pravilnika uskladeno 30 veterinarskih stanica od ukupno 350).

Klub zastupnika nacionalnih manjina upozorava, rekao je dr. **Tibor Santo** na odredbe Prijedloga prema kojem pojedine cijene određuje ministar, a trebao bi ih prepustiti tržištu, te na potrebu povlačenja distinkcije između zaštite zdravljaju ljudi i životinja (nije sasvim jasno). Naime, veterinarskim se zavodima i laboratorijima daje ovlast da utvrduju zdravstvenu ispravnost proizvoda životinjskog podrijetla, a to drži neologičnim kada se tiče zaštite zdravljaju ljudi. Te bi poslove trebali obavljati zavodi za javno zdravstvo, rekao je.

Pitanje se nameće i gledi rješenja - jer čemu nametati obvezu županijama i troškove za neškodljivo uklanjanje lešina, pasa i mačaka lutalica.

U pojedinačnoj raspravi u trajanju deset minuta, **Marijan Maršić (HSS)** je ovaj zakonski prijedlog ocijenio vrlo značajnim, prepoznao sedam poglavila te se u diskusiji usmjerio na rješenje o pravnim osobama i prenesenim javnim ovlastima, sustav provedbe veterinarske djelatnosti, upravi i inspekciji.

Zastupnik je izdvojio pet u ovom rješenju zainteresiranih strana - od Ministarstva, Hrvatske veterinarske komore, veterinarskih stanica, novoosnovane veterinarske stanice do vlasnika životinja. U potonjem slučaju upitan je interes i pravo posjednika životinja u odabiru veterinara (prema odredbi ovog zakona navedene poslove može obavljati samo veterinarska ambulanta koju na vrijeme od pet godina ovlasti veterinarska stanica), te je upitna kontrola koju provodi Ministarstvo.

Stoga se ipak nameće pitanje - može li uistinu vlasnik životinje birati tko će mu liječiti životinju, kome plaćati uslugu, može li promijeniti veterinara ako s njime nije zadovoljan i konstatirao - ako mogućnost liječenja na cijelom teritoriju RH ima liječnik zašto ne veterinarian.

Zalaže se da sve veterinarske organizacije i privatna praksa koji udovoljavaju uvjetima koje propisuje zakon i pravilnik o uređenju veterinarskih objekata, dobiju ovlasti za djelatnosti i da budu ravnopravni u konkurenciji.

Takoder bi, temeljem popisa korisnika u veterinarskim uredima županija, državna veterinarska inspekcija imala pravo i obvezu nadzora rada veterinarske organizacije i uvida u obavljanje usluga,

izdavanje svjedodžbe o zdravstvenom stanju.

Vezano uz izrečene primjedbe, rekao je, i u interesu svih zainteresiranih strana, treba provesti što više javnih rasprava, pri čemu treba imati na umu značaj Ministarstva poljoprivrede i šumarstva.

Unatoč tome što je RH morala prihvati propisane mjere EU također treba imati na umu da imamo najmanje zaraza te razmisli kako postupiti s tzv. naredenim mjerama.

Povećava se odgovornost

Dr. **Viktor Brož (HSLS)** je zatražio da predlagatelj uskladi rješenja i rabi termin "davanje mišljenja" (zakonska zadaća Hrvatske veterinarske komore davanje mišljenja za osnivanje i prestanak rada veterinarskih organizacija privatne prakse i veterinarske službe) jer davanje mišljenja u prethodnom postupku često nije akceptirano u izdavanju rješenja.

Zastupnik drži potrebnim (zakonom ili podzakonskim aktom) utvrditi obvezu Komore da odredi osnovni veterinarski standard u provođenju zdravstvene zaštite (tehnička opremljenost) te kriterije stručne sposobljenosti u ambulantni na razini specijalističkog rada.

Praksa, rekao je, dobrom dijelom ovisi o odredbama Zakona o veterinarstvu, a on je potreban radi zaštite životinja i zaštite zdravljaju ljudi.

Pohvalivši rješenje o uvođenju registra ocjenjuje da postojanje kartona u koji se unosi tok liječenja doprinosi odgovornosti, provjeri, te povećanju odgovornosti vlasnika kada namjerava životinju prodati.

Marko Baričević (HSLS) je smatrao da moramo biti zadovoljni i postojećim zakonom, stručnošću naših veterinara koji, pokazalo se, znaju postupati u slučajevima pobola.

Što se tiče omogućavanja vršenja privatne prakse priklanja se mjeri po kojoj bi ambulante trebale biti udaljene 800 metara (kao što je s ljekarnama), izrazivši bojazan od moguće uskrate izbora veterinara (mjera koje propisuje Ministarstvo). Takoder nije precizirano što s općinama u kojima nema veterinarske organizacije.

Primjetio je da se ovim prijedlogom izmjena i dopuna odgovornost dijeli na tri dijela a to nije dobro za sustav praćenja, rekao je.

Veterinari sami kažu kako ne mogu preuzeti odgovornost za zdravstvenu

ispravnost pri istovaru (mogu pri istovaru) ako životinje dolaze iz inozemstva.

Pregled pri istovaru, smatraju oni trebao bi biti obvezan samo za pošiljke životinja kao i određenih proizvoda životinjskog podrijetla koje stiže s udaljenih područja, drugih županija, a ne bi postojala obveza pregleda nekih pakiranih proizvoda u kutije.

Također su mišljenja da je nepravedno rješenje da županijski ili gradski inspektor izdaje svjedodžbe, zabranjuje klanje životinja, uporabu

prostorija, zabranjuje utovare i istovare, a za to postoje ovlašteni veterinari. To bi moglo izazvati "totalnu nekontrolu" pa bi ti "europski putovi" mogli u krajnjem slučaju rezultirati kravljim ludilom, slinavkom i šapom.

Po završetku pojedinačne rasprave ministar poljoprivrede i šumarstva mr. Božidar Pankretić je zahvalio na podršci i prijedlozima, opetovano napomenuvši da je maksimalno uskladen sa zakonom i diktatima EU. Upozorio je na eventualne probleme kakve ima Slovenija, da mora u

kratkom vremenu promijeniti cijelu službu, iako znade da mi imamo i bolja iskustva. Ostaje osnovno pitanje - želimo li u EU ili ne.

Nakon zaključnog dijela rasprave provedeno je glasovanje, koje je rezultiralo jednoglasnim (78 glasova) prihvaćanjem Prijedloga zakona o izmjenama i dopunama Zakona o veterinarstvu te da sve primjedbe, prijedlozi i mišljenja budu upućeni predlagatelju radi pripreme konačnog teksta.

M.P.

PRIJEDLOG I KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA KAZNENOG ZAKONA

Oštريje kazne za nezakonit prelazak državne granice

Hrvatski je sabor hitnim postupkom donio izmjene i dopune Kaznenog zakona, predlagatelja Kluba zastupnika HSLS-a, kojim se pooštavaju kazne za protuzakonito prebacivanje osoba preko državne granice. Tko iz koristoljublja nedopušteno prevede preko državne granice jednu ili više osoba kaznit će novčanom kaznom ili kaznom zatvora do tri godine (dosad novčana kazna i zatvor do jedne godine) a ako je to kazneno djelo počinjeno u sastavu grupe ili zločinačke organizacije počinitelj će biti kažnjen kaznom zatvora od jedne do deset godina (dosad zatvorska kazna od šest mjeseci do pet godina).

O PRIJEDLOGU

Republika Hrvatska je suočena s organiziranim mrežom ilegalnog prometa ljudi uz koji se veže prostitucija, šverc droge i trgovina bijelim robljem. Tijekom prošle godine radi ilegalnog prelaska državne granice i izbjegavanja granične kontrole odgovarajući postupak je pokrenut prema 24.180 stranaca što je u odnosu na 1999. godinu povećanje od 96 posto. Najoptimističnije policijske procjene

govore o 50-postotnoj stopi uhićenja što se pak čini nerealnim jer je u zemlje EU u 2000. godini ušlo najmanje 500.000 ilegalnih migranata, navodi predlagatelj.

Novi "trend" (2000.g.) su državljanini Irana, Turske, Iraka, Kine i Bangladeša a posebno zabrinjavajuće je da dolaze u organiziranim skupinama što ukazuje na organizirani šverc ljudima. S porastom nezakonitih prelazaka državne granice progresivno raste i broj stranaca koje je potrebno smjestiti u prihvatilište za strance Ježevu kraj Zagreba. U 1999. godini za prislina udaljenja, smještaj i skrb nad strancima utrošeno je oko 1,8 milijuna kuna, a u 2000. godini dva milijuna, navodi predlagatelj. U protekle tri godine od donošenja Kaznenog zakona dramatično je eskalirao ilegalni promet ljudima za što taj Zakon ima preblage kazne, smatra predlagatelj. Stoga podnosi prijedlog izmjena i dopuna članka 177. Kaznenog zakona (u stavku 1. brišu se riječi "iz koristoljublja" a riječi "kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine" zamjenjuju sa riječima "kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do tri godine"; u stavku 2. riječi "kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina" zamjenjuju se

riječima "kaznit će se kaznom zatvora od tri do deset godina".

RADNA TIJELA

Odbor za zakonodavstvo podupire donošenje ovog zakona a Odbor za pravosude predlaže njegovo prihvaćanje u prvom čitanju. Naime, zbog više otvorenih pitanja i potrebe dorade predloženog teksta Odbor smatra da ovaj zakonski prijedlog treba raspraviti u dva čitanja. Naime, brisanjem termina "iz koristoljublja" u postojećoj odredbi članka 177. stavak 1. ("tko iz koristoljublja nedozvoljeno prevede preko državne granice jednu ili više osoba") djelo se kvalificira lakšim i s manjim stupnjem društvene opasnosti a tome je proturječno povećanje predvidene kazne, rečeno je u raspravi.

Nadalje, višestruko povećanje mogućih kazni (za organiziranje počinjenog kaznenog djela) otvara pitanje narušavanja sustava kazni (iz kataloga kazni) predviđenih za kaznena djela, a koji je kao sustav temeljen na preciznom međuodnosu težine djela i propisanih kazni, pa je nužno predložena rješenja usporediti i uskladiti s odredbama drugih propisa koji reguliraju prelazak i

nadzor državne granice, stoji, među ostalim u Izvješću odbora o ovom zakonskom prijedlogu.

MIŠLJENJE VLADE

Vlada RH podržava Prijedlog i Konačni prijedlog ovog zakona. U svom mišljenju ipak napominje da riječ "koristoljublje" iz članak 177. stavka 1. Kaznenog zakona, koja je do sada u teoriji i sudskoj praksi tumačena kao "motiv bezobzirnog stremljenja za vlastitom korišću", premda ponekad i teško dokaziva, ne bi smjela biti izostavljena. Naime, koristoljublje, odnosno namjera stjecanja koristi koja je najčešće imovinska, pokreća je svih ilegalnih aktivnosti vezanih uz nezakonito prebacivanje osoba preko državne granice. U komparativnom je zakonodavstvo namjera stjecanja imovinske koristi, gotovo bez iznimke, sastavni dio zakonskog opisa ovog kaznenog djela, navodi, među ostalim Vlada, a slijedom svojih primjedbi predložila je i amandman.

Njime traži da se predložene odredbe (članak 1.) mijenjaju na način da se u članku 177. stavku 1. Kaznenog zakona riječi "kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine zamjenjuju riječima "kaznit će se novčanom kaznom ili

kaznom zatvora do tri godine" a stavak 2. da se mijenja i glasi: "ako je kazneno djelo iz stavka 1. ovog članka počinjeno u sastavu grupe ili zločinačke organizacije, počinitelj će se kazniti kaznom zatvora od jedne do deset godina" (taj amandman podržava Odbor za zakonodavstvo).

RASPRAVA

Na sjednici Hrvatskog sabora uvodno je o predloženom zakonu u ime predlagatelja govorio **Željko Pavlic (HSLS)**. Objasnio je razloge za donošenje ovog zakona te predložene izmjene i dopune. Brisanje riječi "iz koristoljublja" predlaže se jer je to djelo teško dokazivo. Plaćanje tih usluga se odvija tajno i teško je dokazati da je netko primio novac za izvršavanje tog djela pa mu se onda ne može izreći niti odgovarajuća kazna. Traži se i povećanje kazne za one koji provode ta djela a posebno strogo treba biti prema organizatorima ovog oblika kriminala, naglasio je, među ostalim, rekvirši da predlagatelj inzistira na hitnosti postupka za donošenje zakona zbog dramatičnosti okolnosti na terenu.

Ranko Marijan, zamjenik ministra pravosuda, uprave i lokalne samouprave prenio je mišljenje Vlade RH o

ovom zakonskom prijedlogu.

Ingrid Antičević-Marinović (SDP) govorila je opširno u ime Kluba zastupnika SDP-a, koji podupire predložene izmjene i dopune Zakona. Smatra da gotovo ni jedno područje kriminaliteta nema tako organizirano činjenje kaznenog djela kao ilegalni prijelaz državne granice, odnosno međunarodno krijumčarenje osoba. Osnovni motiv toga je profit i upravo goleme zarade motiviraju takve zločinačke organizacije, udruženja ili grupe na prestiž ili monopol na tom kriminalnom djelatnošću. S ovako predloženim zakonom i mogućnostima iz Zakona o kaznenom postupku te očekivanim specijaliziranim Uredom (USKOK) adekvatnije će se moći suzbiti trgovina ljudima, rekla je, među ostalim.

Željko Pavlic zahvalio je predgovornici što je konkretnim primjerima osnažila ovu zakonsku inicijativu te izjavio da Klub zastupnika HSLS-a, predlagatelj, prihvata amandman Vlade.

Rasprrava je zatim bila zaključena.

Hrvatski je sabor jednoglasno donio Zakon o izmjenama i dopunama Kaznenog zakona u tekstu kako ga je predložio predlagatelj zajedno s amandmanom Vlade.

D.K.

PRIJEDLOG I KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA ZAKONA O POSEBNOM POREZU NA NAFTNE DERIVATE

Omogućiti svim poljoprivrednicima korištenje "plavog" euro-diesela

Hrvatski sabor nije donio Zakon o izmjenama Zakona o posebnom porezu na naftne derivate, budući da on nije dobio potrebnu natpolovičnu većinu glasova prisutnih zastupnika. Glavna značajka predloženih zakonskih rješenja je proširenje prava na korištenje euro-dieselskog goriva obojenog plavom bojom te mogućnost da se to gorivo nalazi na gotovo svim benzinskim postajama. Predlagatelj je Klub zastupnika HSS-a koji je ujedno

zatražio da Zakon bude donesen hitnim postupkom.

O PRIJEDLOGU

Predloženim zakonom, koji je podnio Klub zastupnika HSS-a, ukinuli bi se administrativni poslovi oko izdavanja, upisa i izračuna količine euro-diesel goriva plave boje

u knjižice goriva za poljoprivrednike, a smanjili bi se i troškovi u potrošnom materijalu koji nastaju prilikom tih poslova. Naglašena je potreba pojačane kontrole korištenja tog diesel goriva putem inspekcijske službe, čijom bi se intervencijom neutralizirao učinak nelegalnog korištenja loživog ulja u poljoprivrednim djelatnostima. Takva praksa do sada se tolerirala usprkos zakonskim zabranama. U pravnoj državi zakoni

se moraju poštovati, ili ih ukoliko se ne mogu primijeniti, treba prilagoditi stvarnim mogućnostima i stanju na terenu. Na taj način postiglo bi se zadovoljstvo seljaka i prestanak kršenja zakona. Smanjili bi se i troškovi prijevoza, budući da bi seljak mogao točiti plavo euro-diesel gorivo na svim benzinskim postajama, što do sada nije bio slučaj.

Provedba Zakona neće zahtijevati dodatna financijska sredstva iz Državnog proračuna, ali bi se mogao smanjiti prihod zbog povećane upotrebe navedenog goriva.

Donošenje Zakona predlaže se po hitnom postupku kako bi novougrađene odredbe što prije zaživjele u praksi te se izbjegle negativne posljedice vezane uz liberalizaciju uvoza poljoprivrednih proizvoda, koje već nastupaju pristupanjem Republike Hrvatske u Svjetsku trgovinsku organizaciju i zaključivanjem međunarodnih ugovora o slobodnoj trgovini, kojima se postupno otvara hrvatsko tržiste poljoprivrednih i prehrambenih proizvoda stranoj konkurencoji.

RADNA TIJELA

Odbor za poljoprivrednu i šumarstvu predložio je da Hrvatski sabor odbije predloženi Zakon. Članovi Odbora su zaključili da bi se predloženim Zakonom omogućilo poljoprivrednim proizvođačima koji nisu u sustavu novčanih poticaja korištenja euro-diesel goriva plave boje te bi to moglo utjecati na smanjenje proračunskih prihoda od posebnog poreza na naftne derivate.

MIŠLJENJE VLADE

Vlada Republike Hrvatske smatra da odredbama predloženog Zakona nije identificiran kriterij temeljem kojeg bi neka osoba bila određena kao poljoprivrednik. Nepostojanje tih čvrstih kriterija uzrokovalo bi nekontroliranu uporabu euro-diesel goriva plave boje i mogućnost zloporabe, što bi se negativno odrazilo na proračunske prihode. Propisivanje bilo kakvog proširenja prava koje dovodi do smanjenja proračunskih sredstava tijekom fiskalne godine, uz to da ne dolazi do smanjenja proračunskih rashoda, dovelo bi u pitanje izvršenje

Propisivanje bilo kakvih proširenja prava koje dovodi do smanjenja proračunskih sredstava tijekom fiskalne godine, uz to da ne dolazi do smanjenja proračunskih rashoda, dovelo bi u pitanje izvršenje Državnog proračuna Republike Hrvatske za 2001. godinu.

Državnog proračuna Republike Hrvatske za 2001. godinu. Zbog navedenog, Vlada je predložila Hrvatskom saboru da ne prihvati izmjene Zakona o posebnom porezu na naftne derivate.

RASPRAVA

Gorivo je u odnosu na prošlu godinu poskupjelo za 60-70 posto

Uvodno izlaganje pripalo je Josipu Golubiću (HSS) koji je u ime predlagatelja iznio glavne značajke predloženog Zakona. Rekao je da se donošenje ovog Zakona predlaže i iz razloga što je gorivo za poljoprivrednu poskupjelo 60 do 70 posto u odnosu na prošlu godinu. Istovremeno, kaže, cijene poljoprivrednih proizvoda su smanjene, a imputi stalno rastu.

Potom je mišljenje Vlade iznio zamjenik ministra finacija mr. Damir Kuštrak. Smatra kako bi rješenje problematike euro-diesel goriva plave boje trebalo naći u sklopu Zakona o sustavu poticaja u poljoprivredi, budući da on govori o izravnim subvencijama. Osvrnuo se i na izlaganje gospodina Golubića, rekavši da je cijena euro-diesela prošle godine bila 5 kuna i 7 lipa, a ove je godine 5 kuna i 28 lipa te povećanje cijene iznosi 4,5 posto, a nikako 60 odnosno 70 posto.

Jedinstveno gorivo za sve poljoprivrednike

U ime Kluba zastupnika HSS-a govorio je Ivan Kolar (HSS). Osvrnuo se na stanje u poljoprivredi, nazvavši ga katastrofalnim. Smatra kako mišljenje Vlade da 70 milijuna kuna

neće biti prihodovano u Državni proračun ne stoji, jer nitko to unaprijed ne može tvrditi. Tvrdi da druge države mnogo više novaca ulažu u svoju poljoprivrednu kako bi ona opstala i bila konkurentna. U tu svrhu založio se za to da se neograničeno pravo na korištenje plavog euro-diesela omogući svima koji se bave poljoprivredom, a ne samo ribarima. Upitan je, kaže, i stav Vlade kako bi predloženi Zakon doveo do zloporaba. Drži kako se veće zloporabe dešavaju sada kad se bez kontrole koristi loživo ulje, nego kada bi se uvelo jedinstveno gorivo za sve poljoprivrednike. Radi se o tome da se sada prešutno dozvoljava zloporaba loživa ulja što ne donosi prihode u Državni proračun, zaključio je zastupnik, dodavši da bi Državni proračun mnogo više punila jeftinija i konkurentnija proizvodnja. Ako postoji dobra volja, kaže gospodin Kolar, molim da se još jednom razmotri predloženi Zakon koji bi seljaku puno značio i dao mu nadu da netko misli o tome kako poboljšati stanje u poljoprivredi.

Ovaj Zakon ne bi trebalo donijeti u polovici proračunskog razdoblja

Prijedlog zakona o izmjeni Zakona o posebnom porezu na naftne derivate je na dobrom putu, ali on nije trebao ići u hitni postupak u polovici proračunskog razdoblja, rekao je u ime Kluba zastupnika HSLS-a Marko Baraćević (HSLS). Nije podržao mišljenje Vlade, jer smatra da neprihvaćanje predloženog Zakona proizlazi iz nepoznavanja stanja na terenu. Sugirao je predlagatelju da povuče zahtjev za hitnim postupkom, kako bi Zakon išao u normalnu proceduru s drugim čitanjem u vrijeme rasprave o Proračunu i rasprave o poticajima. Vjeruje da tada nikome neće pasti na pamet da taj Zakon odbije. Mišljenja je da ne postoji svijest o tome što se sve od poljoprivrede može dobiti. Ako bi se povećala proizvodnja ekološke hrane, možemo biti dobar izvoznik tih proizvoda, a ne da razmišljamo kako ćemo potrošiti što manje euro-diesel goriva plave boje, zaključuje zastupnik, dodavši kako će se većom potrošnjom tog goriva poboljšati i rezultati.

Zakon govori o problemima na koje je već ukazivao HDZ

U ime Kluba zastupnika HDZ-a Ivan Šuker (HDZ) je rekao da Klub podržava predloženi Zakon, budući da njegov sadržaj govori o problemima na koje je HDZ ukazivao prilikom donošenja postojećeg Zakona o posebnom porezu na naftne derivate. Tko smije i koliko kupovati euro-diesel gorivo plave boje, tehnička neriješenost gdje se to gorivo može točiti te prevelika papirologija, samo su neka od brojnih pitanja. Osvrnuo se potom na cijenu diesel goriva, koja je, kaže, bila početkom 2000. slična cijeni koju danas ima tzv. plavi diesel. Postavlja se pitanje, je li danas taj plavi diesel stvarno stimulativan za ribare i poljoprivrednike i koliko im može pomoći, konstatira zastupnik. Naglasio je kako nitko nije postavio pitanje glede toga koliko će biti manje u Proračunu zbog uvođenja nulte stope PDV-a za turiste iz inozemstva. Istaknuo je da će Klub zastupnika HDZ-a, već od prije svjestan problema koje je postojeći Zakon stvorio, podržati predložena zakonska rješenja.

Predloženim bi Zakonom, kaže, bilo legalizirano činjenično stanje s ciljem stvaranja uvjeta za što jeftiniju poljoprivrednu proizvodnju.

Prijedlog zakona o izmjenama Zakona o posebnom porezu na naftne derivate je samo jedna od mjeru koje su potrebne da bi se popravilo teško i složeno stanje u poljoprivredi, smatra Marijan Maršić (HSS). Dodao je kako je potrebno i dalje nastaviti s mjerama kako unaprijediti poljoprivrednu proizvodnju, budući da Hrvatska ulaskom u WTO ima dobru mogućnost da u vrlo kratkom vremenu postigne mnogo višu gospodarsku razinu nego što je ima danas. Istaknuo je da Republika Hrvatska ima oko milijun i 600 tisuća hektara poljoprivrednih površina, a da se u sustavu poticaja za proljetnu i jesensku sjetvu nalazi svega oko 630 tisuća hektara ili 39,7 posto. Pravo na korištenje "plavog" diesela, nemaju vlasnici vinograda, voćnjaka te oni koji se bave stočarstvom, konstatira zastupnik. Drži da iz ovako postavljenog sustava proizlaze mnogi

problemi. Smatra da bi predloženi Zakon zaista smanjio administrativne poslove vezane uz "plavi" diesel. Podržao je i jačanje kontrole korištenja tog goriva putem inspekcijske službe te proširenje njegove upotrebe na sve poljoprivredne proizvođače, od voćarstva, vinogradarstva, povrtarstva i stočarstva. Drži kako je uz predloženi Zakon trebalo izraziti i registar poljoprivrednih proizvođača i bilancu poljoprivredne proizvodnje i sveukupne zemljишne površine. Na taj bi se način, kaže, moglo utvrditi kompletne potrebe za "plavim" dieselom, oko čega nisu suglasni predlagatelji i Vlada. Tvrdi da se danas troši jako malo "plavog" diesela u poljoprivredi, te bi država tu potrošnju mogla nekako amortizirati. Rekao je da će podržati donošenje predloženog Zakona uz obvezu izrade svega što je iznio u raspravi.

Prošle godine Sabor je izmjenio Zakon o posebnom porezu na naftne derivate te je uvedena posebna vrsta goriva pod nazivom euro-diesel, dieselsko gorivo plave boje popularno nazvano - plava nafta, rekla je Ljubica Lalić (HSS). Tvrdi da to gorivo nije bilo adekvatno dostupno, što argumentira podatkom da ga je utrošeno samo 16 milijuna litara, a u odnosu na ukupnu poljoprivrednu površinu ta količina je mogla biti 50 milijuna kuna. Tvrdi kako je donesen zakon koji u praksi nije proveden te dodaje kako se kao narodni zastupnik osjeća posramljeno jer ne želi sudjelovati u obmani svog naroda. Predloženim bi Zakonom, kaže, bilo legalizirano činjenično stanje s ciljem stvaranja uvjeta za što jeftiniju poljoprivrednu proizvodnju. Neosnovanim joj se čine prigovori koji ističu mogućnost zloporabe. Odgovor je dala pitanjem, što rade inspektorji, njima je, kaže, mjesto na terenu, a ne u kancelarijskim udobnim foteljama. Nezbiljnim drži i mišljenje Vlade da predloženi Zakon nije naveo dovoljno kriterija za određivanje osoba koje se bave poljoprivredom. Dokument kojim se to dokazuje je vlasništvo nad traktorom, budući da se njime nitko ne koristi kada ide na more ili piknik, ističe zastupnica. Zaključila je da proširenje prava korištenja "plavog" diesela neće prouzročiti smanjenje proračunskih sredstava jer je to gorivo oslobođeno posebnog poreza na naftne derivate te nije ni do sada punilo Proračun. Rekla je da želi gledati istini u oči, a ne živjeti u iluzijama te je pozvala sve zastupnike

da podrže predložene zakonske izmjene.

Donošenje ovog Zakona bila bi dobra socijalna mјera

Na loše stanje hrvatske poljoprivrede ukazao je Ivan Kolar (HSS). Rekao je kako se dogovorima s nadležnim Ministarstvom pokušava spasiti što je još može, s obzirom na to da su stočarstvo i ratarstvo na rubu egzistencije. Pitao je, zbog čega se ne rade mali pomaci, koji bi sigurno dali rezultata. Smatra da su 50, 70 ili 100 milijuna kuna beznačajna sredstva za Državni proračun i za državu. Naglasio je, da seljak zna dokle može i smije trpjeti, ali da to preko njegova dostojanstva neće ići. Malo je potrebno, pa da se čaša prelije i da dode do eksplozije, konstatira zastupnik, dodavši kako bi donošenje predloženog Zakona bila dobra socijalna mјera koja bi smirila određene napetosti. Drži da bi bilo politički mudro pomoći seljaku i ako treba ograničiti mu upotrebu "plave" nafte na 60 litara po hektaru, od čega će svi imati koristi.

Za repliku se javio Ante Beljo (HDZ). Smatra da Sabor nije mjesto gdje šestorka usuglašava svoje stavove. Argumentirao je to time što zastupnici HSS-a kritiziraju Vladu i Ministarstvo poljoprivrede i šumarstva.

Netočni navod gospodina Belje ispravio je dr. Vilim Herman (HSLS). Iznenaden je, kaže, da se rasprava u parlamentu naziva usuglašavanjem šestorke, budući da parlamentu pripada pravo da raspravlja.

Za riječ se tada javio Josip Golubić (HSS). Rekao je kako postojeći Zakon o poticajima ne pridonosi zadovoljstvu seljaka. Dobar dio poljoprivrednika nije ostvario pravo na poticaje, a nezadovoljstvo je to veće što se tvrdi da će predloženi zakon dovesti u pitanje Državni proračun, ističe zastupnik. Kaže, da seljak nije kriv što je netko drugi uvozio meso. Dodao je da Klub zastupnika HSS-a ostaje kod svog prijedloga apeliravši na zastupnike da ga uvaže.

U nastavku rasprave Klub zastupnika HSS-a zatražio je stanku. Razlog za to pojasnio je Ivan Kolar (HSS). Naglasio je kako bi pomoći koju predloženi Zakon nudi bila melem na ranu svim seljacima, prije nego sve strada. Postojeći zakon o posebnom porezu na naftne derivate podijelio je seljake u dvije skupine, konstatira

gospodin Kolar, na ribare koji su dobili neograničeno pravo na korištenje "plavog" diesela i ratare koji su u korištenju tog goriva ograničeni poljoprivrednim površinama koje su u sustavu poticaja. Stanka je zatražena kako bi se još jedno utvrdili stavovi, ispravila nepravda i pomoglo seljaku, zaključio je zastupnik.

Za provedbu Zakona nisu osigurana finansijska sredstva

U ime Kluba zastupnika SDP-a **Milanka Opačić (SDP)** je rekla kako joj je žao što HSS inzistira da predloženi Zakon bude donesen hitnim postupkom. Klub zastupnika SDP-a, kaže, smatra da bi taj Zakon trebalo prihvati u prvom čitanju te do drugog čitanja dati Vladi vremena da se očituje može li omogućiti finansijska sredstva za njegovu provedbu. Budući da za ovaj Zakon nisu osigurana proračunska sredstva, Klub zastupnika SDP-a ga ne može podržati, zaključila je zastupnica.

Replicirao je **Ivan Kolar (HSS)**. Tvrdi kako provedba predloženog Zakona državu ne košta ništa, pitanje je jedino koliko će biti manje prihoda.

Nije točno da Zakon ne košta, on će uzrokovati 150 milijuna kuna proračunskog manjka i bilo bi bolje da Vlada do drugog čitanja razmotri odredene finansijske mogućnosti, mišljenja je **Milanka Opačić (SDP)**.

Zakon je nužno donijeti i to hitnim postupkom jer seljaci više ne mogu čekati.

Argument da predloženi Zakon ne košta obrazložen je prije u raspravi, ispravila je **Ljubica Lalić (HSS)**.

Marijan Maršić (HSS) se nadovezao naglasivši potrebu pojačane kontrole

korištenja "plavog" diesela putem inspekcijske službe.

U ime Kluba zastupnika HDZ-a govori je **Ivan Šuker (HDZ)**. Osnovni problem postojećeg Zakona o porezu na naftne derive je, kaže, nedefiniranost tko im pravo na "plavi" diesel i gdje se on može točiti. Drugo što je istaknuo je nepostojanje stvarne i ozbiljne analize koliko će provedba predloženog Zakona koštati. Potrebno je konstatirati kolika je potrošnja "plavog" diesela i koliko ga seljaci po nekakvim procjenama trebaju utrošiti u godinu dana. Zaključio je da mu je draga da su kolege iz HSS-a, vjerojatno pritisnuti problemima poljoprivrednika, uputili ovaj Zakon u proceduru.

Tada ga je predsjedatelj **mr. Mato Arlović** upozorio da ne raspravlja o Zakonu, jer je rasprava završila.

Ivan Šuker (HDZ), odgovorio je kako mu gospodin Arlović opet određuje što će govoriti. Nastavio je, rekvazi kako veliki problem hrvatskog seljaka vidi u tome što je "plavi" diesel skuplji nego što je to bio diesel početkom 2000. godine te pita kakav je to poticaj za seljaka? Klub zastupnika HDZ-a podržat će donošenje predloženog Zakona hitnim postupkom, jer seljaci više nemaju vremena čekati, naglasio je gospodin Šuker.

O izmjenama Zakona o posebnom porezu na naftne derive očitovao je i zamjenik ministra finančija **mr. Damir Kuštrak**. Rekao je, da predloženim zakonskim rješenjima ne postoji kriterij temeljem kojeg bi se neka osoba identificirala kao poljoprivrednik. Konstatirao je da poljoprivrednici nisu porezni obveznici u smislu poreza na dohodak, ni poreza na dodanu vrijednost. Zbog toga je, kaže, "plavi" diesel vezan uz Zakon o poticajima. Tvrdi kako nema sumnje

da će predloženi Zakon dovesti do smanjenja prihoda Državnog proračuna. Ako je prihod manji, deficit je veći, a država se ne smije zaduživati bez suglasnosti Sabora, ističe zamjenik ministra finančija. Zaključio je da će doći do promjena Državnog proračuna a da one ne mogu biti prihvatljive.

Netočni navod ispravio je **Ivan Šuker (HDZ)**. Rekao je da su obveznici poreza na dohodak oni koji vode poslovne knjige i imaju godišnji cenzus od 80 tisuća kuna, a nitko ne brani i onima koji imaju manji prihod da također vode poslovne knjige. Drugi ispravak se odnosio na troškove koje će Zakon izazvati. Smatra kako do troškova neće doći, a upitna je brojka od 115 milijuna kuna za koju se drži da će predstavljati manjak.

Nemojte obmanjivati javnost, nema boljih poreznih obveznika od seljaka jer oni na sve plaćaju PDV, tvrdi **Ivan Kolar (HSS)**. Odgovorio je i gospodin Kuštraku vezano uz identifikaciju poljoprivrednika, naglasivši da se seljaci identificiraju sa svojom zemljom, na njoj žive, obraduju je, od nje opstoje i postoje te na njoj žele ostati.

U ime Kluba zastupnika HSLS-a **Durđa Adlešić (HSLS)** predložila je da Vlada idući dan iznese novi izračun vezan uz gubitak dohotka u Državnom proračunu te da se nakon toga glasuje.

Ivan Kolar (HSS) se u ima Kluba zastupnika HSS s time nije složio i zatražio je da se o predloženim Zakonom glasuje odmah.

Pristupilo se glasovanju, ali Prijedlog zakona o izmjenama Zakona o posebnom porezu na naftne derive nije dobio natpolovičnu većinu glasova (41 "za", 44 "protiv" i 9 "suzdržanih") prisutnih zastupnika te Zakon nije izmijenjen.

M.S.

PRIJEDLOG I KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O ŠPORTU

Cilj - ravnopravnost svih športskih organizacija invalida

Hrvatski sabor prihvatio je ovaj zakonski prijedlog svog Odbora za obitelj, mlađe i šport (podnesen na inicijativu Hrvatskoga olimpijskog odbora) odbivši, međutim, o njemu raspravljati hitnim postupkom. Rasprava o Konačnom prijedlogu zakona, dakle, tek predstoji.

Bez primjedbi zakonski prijedlog je podržao Odbor Hrvatskog sabora za zakonodavstvo. Vlada RH je podržala predloženo jer smatra prihvatljivim nastojanja predlagatelja da se ustroj športskih udruga s invalidnošću uskladi s međunarodnim rješenjima te s opredjeljenjima da odlučivanje o razvitušku športa osoba s invalidnošću bude što više u njihovoj ingerenciji. Prihvatljivi su joj razlozi i ciljevi izmjena, ali smatra da ne postoje opravdani razlozi za donošenje predloženog zakona hitnim postupkom pa je predložila redovnu proceduru.

O PRIJEDLOGU

Izmjene ovog zakona predložene su zato što je, po ocjeni predlagatelja, dosadašnje rješenje prema kojem je Hrvatski športski savez krovna udruga za šport osoba s invaliditetom imao niz negativnih posljedica, posebno kad je riječ o financiranju. Taj savez je, kako je naglasila predstavnica predlagatelja, faktički, udruga samo jedne kategorije osoba s invaliditetom (uglavnom amputacije, polio i sl.) pa su se sredstva raspodjeljivala nejednakno. Primjerice, u 2000. godini Hrvatski športski savez invalida raspolagao je s više od 4 milijuna kuna (Državni proračun i drugi izvori), a za aktivnosti Hrvatskoga športskog saveza gluhih, uključivši međunarodna natjecanja u kojima su gluhi rukometaši osvojili zlatno odličje (Europsko prvenstvo u

Rumunjskoj) izdvojene su 24 tisuće kuna, za aktivnosti Hrvatskog športskog saveza slijepih 3600 kuna, a za Hrvatski savez udruga športaša u kolicima nijedna kuna.

Prema prijedlogu, športski klubovi invalida i druge udruge koje se osnivaju radi unapređivanja zdravlja i rekreativne invalida udržuju se u nacionalne športske saveze po kategorijama invaliditeta. Sve bi te udruge bile udružene u Hrvatski olimpijski odbor

Izmjenama važećeg zakona osigurala bi se potpuna ravnopravnost svih organizacija invalida te njihova samostalnost. To ne zahtijeva osiguranje dodatnih sredstava već bi se samo pravičnije raspodijelila postojeća.

RASPRAVA

O Prijedlogu je u ime predlagatelja govorila Ljiljana Kuhta. Među ostalim, naglasila je da postoji veća razlika među pojedinim kategorijama invalidnih osoba nego između nekih od njih i neinvalidnih osoba, što također ukazuje na to da nema potrebe za krovnom organizacijom. Izvjestila je zastupnike da Vlada predloženo podržava, ali da se protivi hitnom postupku.

Podrška

Da Klub zastupnika HDZ-a u cijelosti podržava predloženo, Dom je izvjestio Krunoslav Gašparić, izra-

zivši žaljenje što su poticaj za raspravu bili prijepor i nesuglasice među pojedinim savezima športaša invalida.

Protiv izmjena

Klub zastupnika HSS-a, stav kojeg je obrazložio dr. Ante Simonić, ne dijeli mišljenje predlagatelja i pledira da se ne dezintegrira postojeća krovna organizacija već samo popravi ono što nije dobro, jer je, kaže, komadanje te središnje uporišne točke vrlo opasno. Hrvatska bi bila, možda, jedina zemlja u kojoj šport invalida ne bi bio organiziran po športskim već po invalidskim kriterijima. U svim zemljama, koliko mu je poznato, postoji krovna športska udruga za invalide i Hrvatski športski savez invalida je neprijeporno dosad bio koristan i odradio dobar posao u smislu masovnosti i kvalitete. Neprijeporno je da invalidi moraju voditi šport invalida i Hrvatskoj treba Hrvatski paraolimpijski odbor (podržava se prijedlog da se u to transformira baš Hrvatski športski savez invalida).

Nitko nema pravo siliti invalide da budu dio neke organizacije ako ne žele, ali mora im se dati na znanje da bi parcijalni interesi mogli ugroziti opće. Prema HSS-u, cilj bi trebao biti - okupiti sve invalide športaše, od HIDRA-e nadalje - da se izbore za svoja prava, prepoznatljivost, financiranje, organizacijsku, športsku, natjecateljsku i drugu ulogu.

Neprijeporan cilj je osigurati invalidima ravnopravnost u bavljenju športom, bez obzira o kojoj je kategoriji i razini invalidnosti riječ. Iako aktualni Zakon o športu ima mnoge nedostatke HSS se protivi parcijalnim, pojedinačnim (opetovanim) promjenama zakonske regulative jer se time dovodi u opasnost sveukupni projekt športa - moglo bi se urušiti i ono dobro. I saborski

odbor je, svojevremeno, jednoglasno bio odlučio da se neće ići u parcijalne promjene, podsjetio je Ante Simonić.

HSS se slaže da Športski savez gluhih odnosno njegove udruge imaju poseban status. I u svijetu su se oni izdvojili prije 5-6 godina zbog specifičnosti (tvrde da nisu invalidi već da je riječ o kulturološkom problemu i komunikaciji).

Prihvate li se promjene u izuzetno neugodnu situaciju dovest će se cijelokupni šport invalida, a možda i kvalitetan rad Hrvatskoga olimpijskog odbora, ocjenjuju u ovom klubu.

Marijan Maršić (HSS) je upozorio da je ključni razlog zbog kojeg se predstavnici športskih udruga invalida žale na krovnu organizaciju - način raspodjele sredstava. Za drugo bi čitanje zato trebao zastupnicima podastrijeti podatke o načinu na koji su se raspodjeljivala sredstva Hrvatskoga športskog saveza invalida u 2000. godini, a i izvešće o poslovanju Hrvatskoga olimpijskog odbora.

Izmjenama važećeg zakona osigurala bi se potpuna ravnopravnost svih organizacija invalida te njihova samostalnost.

Ukazavši na postojanje odvojenih svjetskih organizacija za slike, za gluhe, za športaše u kolicima i za one sa cerebralnom paralizom, zastupnik je utvrdio da bi bilo potrebno osigurati potpunu ravnopravnost među pojedinim kategorijama te njihovu samostalnost kad je riječ o rasporedu sredstava.

Zastupnik nije za to da nacionalne udruge budu udružene u Hrvatski olimpijski odbor već da i dalje ostanu u okvirima i u nadležnosti Ministarstva prosvjete i športa. On je, nadalje, predložio da se radije pričeka na izradu Strategije športa i novi zakon ako se do drugog čitanja ne bude mogao pripremiti kvalitetan zakonski tekst.

Treba naći načina da športaši ne budu zakinuti u svojim pravima, valja također voditi računa o pravednoj raspodjeli sredstava.

Zadužiti Vladu

Romano Meštrović (SDP), smatra da ovaj zakon ne bi trebalo mijenjati, da bi samo trebalo zadužiti Vladu da u roku šest mjeseci predloži kvalitetan zakon, vodeći računa o primjedbama iz ove rasprave, kako bi se među ostalim osigurala i veća briga o invalidima športašima. Izdvajanjem predložene četiri kategorije športaša invalida neće se poboljšati kvalitetu njihova života već će se samo povećati administriranje.

Ne dezintegrirati postojeću krovnu organizaciju već samo popraviti ono što nije dobro.

Uvodno je zastupnik rekao kako predlagatelj očito nije imao u vidu da je bolestan cijelokupni šport, da je invalidan - po svim savezima, uključujući Olimpijski komitet. O tome, kaže, svjedoče devijantna ponašanja u športu, kriva politika - gradeni su stadioni i pozornost posvećivana isključivo najtalentiranijima, "supermenima", nisu traženi kvaliteta i masovnost. Kupovani su strani igrači, sve radi natjecanja i pobjeda i "tobože afirmiranja države". A športa više nema, slabi njegova kvaliteta pa prazne zjape tribine (gradene umjesto igrališta, plivališta i sl. za djecu i mlađež).

Umjesto da se šport približi mlađima - i zbog droge i korištenja slobodnog vremena - od mlađih se prave invalidi (više od 30 posto njih ima deformitet na stopalima a i iskrivljenu kralježnicu), jer akcent se stavlja na međunarodna najtecanja, na pobjedu umjesto na potrebu za kretanjem i kvalitetnijim životom.

(Ne)istiniti podaci?

Mario Kovač (HSLS) upozorio je zastupnike da Hrvatski športski savez invalida navodi posve druge podatke kad je riječ o raspodjeli sredstava. Od 3 milijuna 945 tisuća kuna za programe slijepih i slabovidnih u 2000. godini utrošeno je 416 tisuća 431 kuna, a za sportove u kolicima 560 tisuća. Ako su podaci točni onda je razina izdvojenih sredstava korektna, s obzirom na to da Hrvatski športski savez invalida ima ukupno 10 tisuća članova, a Savez gluhih tek 492 športaša.

Konflikt krovne organizacije s Hrvatskim savezom gluhih i slijepih

traje tri godine zato što, po riječima predstavnika krovne organizacije, savez gluhih i slijepih ne prihvata obveze ponašanja sukladno odredbama Zakona o športu i ne žele suradnju i pridruživanje krovnom savezu.

S obzirom na ove tvrdnje, zastupnik je zatražio dodatno pojašnjenje predlagatelja - jesu li istiniti ti ili podaci iz obrazloženja zakonskog prijedloga.

Izlaganje je završio sugestijom nadležnom ministarstvu odnosno Vladu da posreduje u pregovorima športskih saveza invalida, jer će se inače, kako reče, dobiti usitnjeno i potpuno razbijanje toga športskog pokreta.

Ljiljana Kuhta govorila je i u ime Kluba zastupnika SDP-a, koji zakonski prijedlog podržava uz obrazloženje da je riječ o još jednoj od izmjena kojima se ispravljaju greške i nepravde nanesene provodenjem važećeg zakona. Problem je, pojasnila je, nastao zato što se finansijska sredstva nisu rasporedivila pravedno i što je takav način rada Hrvatskoga športskog saveza invalida izazvao nezadovoljstvo športaša invalida drugih kategorija invalidnosti i poremetio njihove odnose.

Predstavnica SDP-a iznijela je i podatke o utrošku sredstava. Od 4 milijuna kuna dobivenih u 2000. godini do studenoga su potrošena 3 milijuna 477 tisuća 794 kune - milijun i 615 tisuća na Paralimpikadu (15-tak sportaša i isto toliko pratitelja); 128 tisuća 404 kune na rukomet, 126 tisuća za tenis a 157 za košarku u kolicima.

Predloženim izmjenama želi se spriječiti nepravednost i osigurati približavanje svjetskom modelu organizacije sportaša invalida - objasnila je Ljiljana Kuhta, podsjetivši još kako u svijetu postoji posebne svjetske organizacije za slike, gluhe, sportaše u kolicima i sl.

U svakom slučaju, naglasila je, sportaši ne smiju biti zakinuti u pravima ili različito tretirani zbog poremećenih odnosa unutar Saveza. To ne znači da se sredstva rasporeduju jednakovo već po programima i potrebama.

Dr. Tibor Santo (zastupnik predstavnika mađarske nacionalne manjine) apelirao je da se pronadu takvi mehanizmi kojima će se zaštititi prava (zakinutih) udruga invalida koje su u manjini. Naime, od 10.000 sportaša invalida većinu čine lakši invalidi i oni zapravo odlučuju o

javnim potrebama, o pravcima razvoja, o politici u sportu invalida. U pravilu bi trebalo dopustiti da to udruge riješe same, ali ovdje se ne radi - naglasio je zastupnik, samo o poremećenim odnosima već dominaciji većine nad manjinom.

Nikto nema pravo siliti invalide da budu dio neke organizacije ako ne žele, ali mora im se dati na znanje da bi parcijalni interesi mogli ugroziti opće.

Tibor Santo osvrnuo se i na dilemu - da li prednost vrhunskom ili masovnom sportu. Svi se uglavnom izjavnjavaju u korist masovnog sporta, ali je pitanje, napomenuo je ima li

njega ako nema vrhunskih sportaša. Masovnom sportu, naime, zamah daju dobiti nacionalni rezultati pa bi novim zakonom trebalo postići ravnotežu između ta dva cilja.

U pojedinačnom javljanju, dr. Ante Simonić ponovio je stav HSS-a - neprijepono je da invalidima treba matična športska organizacija jer tko će razbijati li se ona skrbiti, primjerice, za liječnike koji se moraju brinuti o invalidima, brinuti o njihovo opremi, o organiziranju natjecanja, anti-doping kontroli, o školovanju trenera. Rješenje treba postići prvenstveno dogovorom među invalidima, uz pomoć resornog ministarstva i Hrvatskoga olimpijskog odbora, rekao je zastupnik, dometnuvši da je Europski paraolimpijski odbor spreman ponuditi pomoći eksperata za to područje. Treba ispraviti i nepravde ako postoje,

neka se preispitaju oni koji su krivi, nema mesta za njih u invalidskom športu.

Potrebno je ponuditi i strategiju razvoja športa invalida, rekao je dr. Simonić.

U ime predlagatelja

Treći put se Ljiljana Kuhta javila u ime predlagatelja, još jednom ukazavši na osnovne ciljeve predloženih izmjena te pojasnivši da su parcijalne izmjene nužne stoga što će se na najavljenu strategiju u športu čekati možda i godinu dana (tek nakon toga slijedi izmjena Zakona o športu), a problemi u športu su sve veći i situacija sve teža.

Prijedlog za donošenje ovog zakona prihvaćen je sa 72 glasa "za" i 9 "protiv".

J.R.

PRIJEDLOG ODLUKE O DONOŠENJU PROSTORNOG PLANA NACIONALNOG PARKA "BRIJUNI"

Elitni turizam bez ugrožavanja prirodnih vrijednosti

Sabor je nakon provedene rasprave, jednoglasno prihvatio predloženu Odluku koju mu je uputila Vlada, da se novim prostornim planom predvidi funkcija elitnog turizma, ali istovremeno zaštite prirodne i kulturnopovijesne vrijednosti Nacionalnog parka "Brijuni".

O PRIJEDLOGU

Vlada je kao polazište za izradu novog prostornog plana prihvatile 1998. godine program i koncept zaštite i korištenja prostora Nacionalnog parka. Nositelj izrade bilo je Ministarstvo prostornog uređenja, odnosno Zavod za prostorno uređenje. Glavni ciljevi toga dokumenta su -stvaranje uvjeta za pojačanu nadležnost države kroz javnu ustanovu Nacionalnog parka, svrhovito gospodarenje i zaštita prostora, kvalitetniji razvoj novih djelatnosti te

utvrđivanje interventnih mjera na segmentu zaštite i uređenja prostora.

Istovremeno, bilo je nužno poboljšati učinkovitost zaštite prirodnih i kulturno povijesnih vrijednosti, turističku ponudu, programe posjećivanja, te spriječiti propadanje vrijednih povijesnih gradevina kao i devastiranje prostora. Prihvaćeni program i koncept poslužio je kao kvalitetno i usuglašeno polazište za izradu prostornog plana nacionalnog parka Brijuni kao i za daljnje prioritetne radove na izradi dokumentacije za uređenje i korištenje središnje zone Velikog Brijuna otoka Mali Brijun, te otoka SV. Jeronim. Nadalje, za obalni dio mjesta Fažana utvrđene su smjernice u segmentima od interesa za nacionalni park Brijuni, te smjernice koje će se primjenjivati u novim prostornim planovima Istarske županije i općine Vodnjan (novootvorenje općine Fažana). Važeći plan Nacionalnog parka Brijuni i kontaktno obalno područje sadržavao

je djelomična prostorna rješenja jer nije obradivao tada nepristupačne prostore otoka Mali Brijun i susjedne otočice, te otok Sv. Jeronim. Temeljem zakona o prostornom uređenju te zakona o zaštiti prirode, prišlo se izradi prostornog plana područja koja obuhvaća novi prostor u granicama Nacionalnog parka, a uvažena je uredba o zabrani plovidbe.

Sukladno definiciji nacionalnih parkova, novi plan jasnije određuje i razgraničava gospodarsku i turističku namjenu. Kao glavni cilj ima zaštitu i očuvanje prirodnih i kulturno povijesnih vrijednosti uz podvrgavanje svih drugih interesa tom glavnom cilju.

Prevladavaju stručna mišljenja da Nacionalnim parkom treba upravljati tako da što više udovoljava strogim medunarodnim kriterijima koji vrijede za nacionalne parkove a pored toga mora preuzeti ulogu referentnog prostora za praćenje promjena u

bilnjim i životinjskim zajednicama mora i kopna sjevernog Jadrana.

Tijekom dosadašnje izrade plana Nacionalnog parka Brijuni održane su pisane i stručne javne rasprave, te je Savjet za prostorno uredjenje, tijekom 2000. godine na više sjednica raspravljao o Prijedlogu prostornog plana Nacionalnog parka Brijuni i donio pozitivnu ocjenu.

RADNA TIJELA

O prijedlogu su raspravljala sabor-ska radna tijela i pozitivno se očitovala. Odbor za zakonodavstvo nije imao primjedbi, Odbor za prostorno uredjenje i zaštitu okoliša, kao matično tijelo ustvrdio je većinom glasova kako postojeći zoološki vrt ne treba bezuvjetno preseliti iz prostora Parka. Zatraženo je pojašnjenje je li prijedlog za proširenje građevinskog područja na prostoru parka u skladu s međunarodnim kriterijima koji vrijedi za nacionalne parkove. Pojašnjeno je da nije riječ o proširenju građevinskog područja već rekonstrukciji povjesnog graditeljskog sklopa.

U odnosu na sustav posjećivanja, Odbor je podržao predvidenu namjenu prostora za izletnički, stacionarni i rezidencijalni turizam, uključujući i zonu poluotoka Peneda, (prostor bivše zone posebne namjene) za posebnu turističku ponudu. U raspravi je posebno upozorenje na potrebu daljnog očuvanja podmorja Parka te je radi toga predložena nova formulacija članka 92. tj. da se amandmanom jasno i nedvojbeno utvrđuje zabran razvoja marikulture u vodama nacionalnog parka "Brijuni". Amandman je zatraženo da se preformulira postojeća odredba i glasi da prostor arboretuma treba rekultivirati.

RASPRAVA

Nakon uvodnog izlaganja koje je Saboru podnio zamjenik ministra zaštite okoliša i prostornog uredenja Roland Žuvanić, čijim smo se uvodnim izlaganjem poslužili u prikazu teksta, uslijedilo je izjašnjavanje u ime klubova zastupnika.

U ime Kluba zastupnika HSLS-a, Jadranka Katarinčić Škrlić je rekla da su za ovaj prostor zainteresirani gradani Istre, posebno stanovnici

obalnog dijela jer im Brijuni "život znače". Zbog dosadašnje uporabe kao rezidencijalnog prostora, a kasnije pod strogim režimom Nacionalnog parka, priobalni je prostor stagnirao i nije doživljavao procvat u turističkom smislu. Stoga je ovaj prostorni plan značajan za ovaj prostor, naglasila je.

S obzirom na poznatu povijesnu funkciju Brijuna, zastupnica je upitala - hoće li Brijuni biti vraćeni gradanima kojima su oteti - koliko će domaće stanovništvo imati koristi od njih i - kako razvijati otoče. Dodala je da treba odbaciti sumnje u teritorijalnu pripadnost jer oni pripadaju Istarskoj županiji, odnosno općini Fažana. Međutim, također je ustvrdila da je Ministarstvo za zaštitu okoliša dobro pripremilo taj prostorni plan te da daje odgovor na njezina postavljena pitanja. Naime, Brijuni se vraćaju gradanima, nema više zabranjenih zona, osim poštivanja zakona o nacionalnom parku, ribari će moći nesmetano koristiti prolaze između Velog i Malog Brijuna, te će stanovništvo imati koristi jer očekuje da će doći do brzeg gospodarskog razvoja priobalja. Klub nadalje smatra da Brijuni trebaju ostati nacionalni park jer je dragulj obale koji treba sačuvati, ali jednak tako drži da je moguće uspostaviti ravnotežu i pomiriti zaštitu i komercijalizaciju. Kao što je vidljivo iz prostornog plana, Brijuni će imati tri sadržaja - rezidencijalnu ponudu, izletnički turizam i stacionarni turizam, te u tom slučaju zagovara doradu zakona o zaštiti okoliša. Tek nakon toga, moguće je krenuti s komercijalizacijom, no, unatoč tome već stižu predstavnici izvana i bit će im predstavljen program razvoja otoka. Pita - o kojem se programu radi, jer s njime nije upoznata, a u protivnom ova rasprava postaje farsom.

U ime Kluba zastupnika SDP-a Lucija Debeljuh je rekla da pozdravlja prijedlog odluke, ali drži da sadržaj prijedloga nije primjeren nacionalnom parku nego ekskluzivnom turizmu. Slijedom toga upozorava na neke nelogičnosti - Klub izražava zabrinutost da se na mala vrata pokušava u nacionalni park progurati gradnja novog hotela. To je potkrije-pila citatima iz zakonskog teksta, što je u uvjetima postojećih objekata neprihvatljivo, rekla je.

Ujedno je upozorila da se gradnjom novih hotela zanemaruju postojeći

objekti, iako, rekla je, zaslužuje pohvale namjera predlagatelja da rekonstruira postojeće.

Posebno pohvaljuje što se predviđa da Fažanska i Perojska obala budu u funkciji izgradnje komplementarnih hotelskih kapaciteta, kao i rekreativski sadržaji na otocima Sv. Jerolim i Kozada, jer će dovesti do njihova razvoja.

Širenje sadržaja (konjički centri, marikultura, sport i rekreacija na moru, jahting, ronilački turizam) u suprotnosti je sa statusom zaštićenog područja jer se pretvara u elitni turistički centar, primjetila je.

Slijedom iznijetoga, zastupnica je izrazila nadu da će predlagatelj uvažiti primjedbe Kluba i zauzeti se za očuvanje jedinstvenog nacionalnog prostora i da ono neće postati upitno pred dolaskom novca.

Nakon ovih javljanja zastupnicima se obratio zamjenik ministra, Roland Žuvanić. Što se tiče rezidencijalnih objekata, o njihovom broju odlučivat će Vlada a ostali će se komercionalizirati.

Postojeći objekti, kao što je poznato desetljećima, nisu održavani, a za obnovu, država i Nacionalni park nemaju novca, te je Ministarstvo zaštite okoliša počelo izradu menadžment plana Nacionalnog parka. Predviđa se razdvajanje komercijalne djelatnosti i djelatnosti zaštite prirode.

Drži da Brijuni trebaju biti nositelji elitnog turizma, a glede najavljenog sastanka ministra Jakovčića kao člana Upravnog vijeća Nacionalnog parka Brijuni, s potencijalnim investitorima, sastanci će se održati s ciljem upoznavanja s planom Ministarstva zaštite okoliša.

Uslijedilo je izjašnjavanje o amandmanima. Prihvatljivo je da se zabrani uzgoj marikultura tj. umjetni uzgoj morskih organizama u vodama Nacionalnog parka, ali nije prihvatljiv amandman zbog stajališta da životinjske vrste koje nisu autohtone moraju biti izmještene s Brijuna. O amandmanu se glasovalo ali nije prihvaćen.

Glasovalo se o Prijedlogu odluke o donošenju prostornog plana Nacionalnog parka "Brijuni" s usvojenim amandmanom. Jednoglasno je prihvaćen sa 77 glasova "za".

M.P.

PRIJEDLOG ODLUKE O POTVRĐIVANJU STATUTA AGENCIJE ZA NADZOR MIROVINSKIH FONDOVA I OSIGURANJA

Jednoglasno i bez rasprave Hrvatski sabor donio je Odluku o potvrđivanju Statuta Agencije za nadzor mirovinskih fondova i osiguranja. Statut određuje glavne odrednice rada navedene Agencije, koja je ujedno i predlagatelj te odluke.

Ovim Statutom uređuje se status, naziv, sjedište i djelatnost Agencije za nadzor mirovinskih fondova i osiguranja, pravni položaj, zastupanje i predstavljanje, organizacija, tijela, ovlasti i način odlučivanja pojedinih tijela upravljanja, opći akti, imovina, javnost rada, poslovna tajna, statusne promjene Agencije i druga pitanja od značaja za njezin rad.

Agencija je pravna osoba osnovana Zakonom o obveznim i dobrovoljnim mirovinskim fondovima zbog obavljanja nadzora nad poslovanjem mirovinskih društava, mirovinskih fondova, mirovinskih osiguravajućih društava, isplatom mirovina i drugih mirovinskih davanja te Središnjeg registra osiguranika. U obavljanju poslova utvrđenih zakonom samostalna je i odgovara Vladi RH i Hrvatskom saboru.

Osnovna zadaća Agencije je štititi interes članova obveznih i dobro-

voljnih mirovinskih fondova te korisnika mirovina i drugih mirovinskih davanja. U obavljanju svojih zadaća:

- donosi propise kada je zakonom ovlaštena,

- daje i oduzima autorizaciju mirovinskom društvu,

- daje i oduzima odobrenje za rad mirovinskom društvu i mirovinskom osiguravajućem društvu,

- provodi nadzor nad poslovanjem mirovinskih društava, mirovinskih fondova i mirovinskim osiguravajućim društvima,

- promiče, organizira i potiče razvoj mirovinskih fondova u Republici Hrvatskoj,

- razvija svijest o ciljevima i načelima poslovanja mirovinskih društava i fondova

- vodi knjige i registre u skladu sa zakonom,

- nadzire likvidaciju, odnosno stečajni postupak nad bankom skrbnikom, odnosno nad mirovinskim društvom i mirovinskim osiguravajućim društvima,

- nadzire aktivnosti ulaganja imovine mirovinskih fondova i sredstava tehničkih pričuva u skladu sa zakonom,

daje poticaj za izmjene zakona koje se odnose na mirovinska društva,

podnosi Vladi i Hrvatskom saboru godišnje izvješće o mirovinskim tržištima u RH, ocjenjuje djelovanje zakonodavstva o mirovinskim fondovima, ocjenjuje svoje poslovanje te iznosi sva druga pitanja vezana uz mirovinske fondove ili dobrovoljne mirovinske programe u Hrvatskoj.

Donošenje predložene Odluke poduprli su odbori za zakonodavstvo te za rad, socijalnu politiku i zdravstvo.

Uvodno je govorio Dragan Kovačević, ravnatelj Agencije za nadzor mirovinskih fondova i osiguranja. Ukazao je na to da je Vlada već dala svoje korekcije Statuta Agencije te očekuje da isto učini i Sabor.

Za riječ se još javila i predsjednica Odbora za rad, socijalnu politiku i zdravstvo, Snježana Biga-Friganović iznijevši pozitivno mišljenje članova Odbora glede Odluke o potvrđivanju Statuta Agencije za nadzor mirovinskih fondova i osiguranja.

M.S.

GODIŠNJE IZVJEŠĆE O RADU UPRAVE ZA INSPEKCIJSKE POSLOVE MINISTARSTVA ZAŠTITE OKOLIŠA I PROSTORNOG UREĐENJA ZA 2000. GODINU

Divlju gradnju sprječavati u začetku

Na sjednici početkom svibnja Hrvatski sabor je, među ostalim, razmotrio i prihvatio Godišnje izvješće o radu Uprave za inspekcijske poslove Ministarstva zaštite okoliša i prostornog uredenja za 2000. godinu (o tome je prethodno raspravljao Odbor za prostorno uredenje i zaštitu okoliša).

Sudionici u raspravi pozitivno su ocijenili predloženo Izvješće koje svjedoči o intenzivnom radu inspekcijskih službi u prošloj godini, ukazuje na probleme s kojima se suočavaju te upozorava na odredene pojave koje su inspektorji uočili na područjima nadzora. Na sjednici je

posebno upozorenje na problem bespravne izgradnje koju, kako je rečeno, treba sprječavati u začetku te nepoštivanje uvjeta zaštite prirode i okoliša. Radi unapređivanja stanja u tim oblastima zastupnici su se založili za kadrovsko ekipiranje i poboljšanje uvjeta rada inspekcija te za maksimalnu legalizaciju bespravno sagradenih objekata.

UVODNO IZLAGANJE

Umjesto prikaza opsežnog izvješća poslužiti ćemo se uvodnim izlaganjem

Rolanda Žuvanića, zamjenika ministra zaštite okoliša i prostornog uredenja, koji je upoznao zastupnike s njegovim sadržajem.

Pojasnio je, najprije, da se u Upravi za inspekcijske poslove obavljaju poslovi inspekcijskog nadzora u oblasti gradnje, prostornog uredenja, zaštite okoliša i zaštite prirode. Potom je naveo nekoliko podataka iz Izvješća koji svjedoče o intenzivnom radu inspekcijskih službi u prošloj godini. Primjerice, tijekom godine obavljeno je 30,28 posto više inspekcijskih pregleda radi nadzora gradnje, te 29 posto više nadzora nad povredom propisa negoli u prethodnoj godini.

Broj ukupno provedenih inspekcijskih pregleda bio je 38,5 posto veći negoli godinu dana ranije, a donesen je i 22 posto više inspekcijskih rješenja te 29 posto više zaključaka o dozvoli izvršenja. Evidentiran je i znatno veći broj (za 52,4 posto) zaključaka donesenih na temelju pregleda u kojima nije utvrđena povreda propisa (radilo se, uglavnom, o predstavkama gradana).

U nastavku je skrenuo pažnju zastupnika na neke pojave koje su inspektorji uočili u obavljanju nadzora. Primjerice, u izvršavanju inspekcijskih rješenja gradevni inspektorji u Odjelu za izvršni postupak naišli su na problem na koji nisu mogli utjecati, posebno kad je bila u pitanju deložacija neovlaštenih osoba s mjesta izvršenja. Naime, prema članku 277. ZUP-a tijela unutarnjih poslova dužna su gradevinskoj inspekciji, na njen zahtjev, pružiti pomoć u provođenju izvršenja, dok je člankom 5. stavak 2. Zakona o policiji određeno da načelnik policijske uprave odlučuje o načinu pružanja pomoći. To znači da postupak izvršenja rješenja gradevne inspekcije ovisi o sudu policijskog načelnika, ponekad i o tome hoće li ukloniti neovlaštene osobe iz objekta bez sudskog naloga za deložaciju. Navedeni problem doministar je ilustrirao na primjeru izvršenja inspekcijskog rješenja uklanjanjem gradevine jednog investitora iz Makarske.

Divlju gradnju sprječavati u začetku

U nastavku je konstatirao da je, radi osiguranja zakonitosti i zaštite javnog interesa u području nadležnosti Ministarstva, posebna pozornost usmjerena na podnošenje zahtjeva gradevne i inspekcije zaštite okoliša za pokretanje prekršajnih postupaka protiv sudionika u gradnji, te ovlaštenih pravnih i fizičkih osoba iz područja zaštite okoliša. Na temelju Zakona o gradnji podneseno je ukupno 3.817 zahtjeva za pokretanje prekršajnih prijava (godinu dana ranije 2.759). U istom razdoblju zaprimljeno je 1.308 rješenja o presudama prekršajnih sudova, odnosno 34,2 posto od broja podnesenih prijava. U 43 posto slučajeva izrečene su novčane kazne, u 6,8 posto ukori, u 5,4 posto je prekinut postupak a u 37 posto slučajeva je došlo do

Ministarstvo priprema prijedlog sanacije bespravne gradnje u kojem će predviđjeti veću odgovornost lokalne samouprave, odnosno inzistirati na izradi prostornih planova i maksimalnoj legalizaciji objekata koji su dosad sagrađeni bespravno.

obustave postupka (većinom zbog zastare). Zbog svega navedenog u Ministarstvu smatraju da je primarna zadaća Uprave za inspekcijske poslove provoditi nadzor nad gradnjom objekata u tijeku građenja (npr. kontrolirati ispravnost i tehniku građenja i dr.) a ne bavljenje bespravnom gradnjom. Sukladno tome ove godine inspekcije intenzivaju rad u tom pravcu i, utvrde li nepravilnosti, nastoje zaustaviti gradnju na samom početku. Osim toga, Ministarstvo priprema i prijedlog sanacije bespravne gradnje u kojem će predviđjeti veću odgovornost lokalne samouprave, odnosno inzistirati na izradi prostornih planova i maksimalnoj legalizaciji objekata koji su dosad sagrađeni bespravno.

Poboljšati kadrovsku strukturu i uvjete rada

Marijan Maršić, glasnogovornik Kluba zastupnika HSS-a, primijetio je da Godišnje izvješće vrlo pregledno i analitički prikazuje rad Uprave za inspekcijske poslove. Pored toga, iz njega se može sagledati cjelokupno stanje na područjima nadzora, što je itekako bitno za planiranje i usmjeravanje budućih aktivnosti inspekcijskih službi i njihovo kadrovsко ekipiranje te stvaranje povoljnijih finansijskih, smještajnih, tehničkih i drugih pretpostavki za još učinkovitiji rad. Osvrnuvši se na djelokrug i kadrovsku strukturu pojedinih inspekcija citirao je brojčane podatke iz Izvješća koji svjedoče o njihovu intenzivnom radu u prošloj godini. Napomenuo je da se njegovi stranački kolege zalažu za poboljšanje kadrovskе strukture inspekcijskih službi i njihovu ravnopravniju zastupljenost na teritoriju Republike Hrvatske te unapređenje uvjeta rada (npr. tehničke opremljenosti). Spomenuo je i njihovu primjedbu da inspekcije, doduše, evidentiraju propuste, ali da

su mjere za njihovo otklanjanje neučinkovite (sankcije se primjenjuju samo u najekstremnijim situacijama). Zalažu se, među ostalim, i za unapređenje suradnje općinskih, gradskih i županijskih službi pri rješavanju problema odlaganja komunalnog otpada, odnosno zaštite okoliša.

Glavni problem - nepostojanje prostornih planova

Po ocjeni Kluba zastupnika HDZ-a, koju je prenijela Marina Matulović Dropulić, predloženo izvješće je korektno napravljeno, a svjedoči o tome da Uprava za inspekcijske poslove Ministarstva zaštite okoliša i prostornog uređenja već niz godina muku muči s istim problemima (nedostatak kadrova, napose inspektora i nadzornika, opreme i radnog prostora te nepostojanje prostornih planova na razini lokalne i područne samouprave). Za sve to treba osigurati daleko više sredstava od iznosa predviđenog Državnim proračunom, napominje zatupnica. Poseban problem - kaže - predstavlja izrada prostornih i detaljnih, planova uređenja, bez kojih se ne mogu izdavati ni lokacijske niti gradevinske dozvole, a koje će od 1. srpnja ove godine morati financirati lokalna samouprava. Budući da od tog datuma na lokalne zajednice prelazi obveza financiranja niza poslova, npr. tekućih izdataka škola, domova zdravlja, bolnica i centara za socijalni rad, Ministarstvo će morati osigurati dodatna sredstva da bi pomoglo onim općinama i gradovima koji to neće moći sami realizirati.

Uprava za inspekcijske poslove Ministarstva zaštite okoliša i prostornog uređenja već niz godina muku muči s istim problemima (nedostatak kadrova, napose inspektora i nadzornika, opreme i radnog prostora te nepostojanje prostornih planova na razini lokalne i područne samouprave).

S obzirom na činjenicu da poslove urbanističke inspekcije obavlja svega 9 ljudi, zastupnicu čudi zahtjev Mini-

starstva da se zakonom utvrdi obveza inspekcijskog nadzora, naročito za detaljne planove uredenja, za koje su odgovorne jedinice lokalne samouprave. Naime, usvoji li se to rješenje, inspektorji će, umjesto preventivnog djelovanja koje bi trebalo biti najvažnije, obavljati nadzor na tisuće planova u cijeloj Hrvatskoj i tako postati usko grlo kod njihova usvajanja, a i izdavanja građevinskih dozvola. Zanima je i kako to da dosad nisu predložene izmjene i dopune postojećih zakona iz oblasti građenja te zaštite okoliša i prirode, budući da je, prema navodima u izvješću, i samo Ministarstvo nezadovoljno dijelom njihovih odredbi. U svakom slučaju, valja hitno donijeti propise o uređivanju naselja i korištenju građevinskog zemljišta, kako bi se osigurala primjerena upotreba.

Utvrđiti uzroke bespravne izgradnje

U nastavku se osvrnula na bespravnu izgradnju, jedan od značajnih problema u gospodarenju i uređivanju prostora. Doduše, u izvješću se govori o potrebi izrade novog programa sanacije bespravne izgradnje, što njeni stranački kolege podržavaju, ali nema ni riječi o utvrđivanju uzroka toj pojavi. Osim toga, navodi se da treba snimiti stanje u razdoblju od 1990. do 2000. godine, iako je najveći broj bespravno sagradenih objekata, napose u gradovima gdje ih ima najviše te na obali, iznikao 70-tih i 80-tih godina. To upućuje na zaključak da bi za kompletну bespravnu izgradnju opet trebao biti kriv HDZ, negodovala je zastupnica. Napomenula je, nadalje, da prema analizama napravljenim u Zagrebu 60 posto investitora ne može dobiti građevinsku dozvolu zbog neriješenih imovinsko-pravnih odnosa ili zbog nemogućnosti dobivanja izvoda iz zemljišnih knjiga, 15 posto zbog žalbi susjeda koje su nerijetko bez osnove, u 10 do 15 posto slučajeva uzrok je pomanjkanje prostornih planova, dok 10 posto investitora uopće ne podnosi zahtjeve za izdavanje građevinske dozvole. Sve to treba uzeti u obzir prilikom izrade programa sanacije bespravne izgradnje (za tu namjenu neće biti dovoljno milijun kuna koliko je predvidjelo Ministarstvo) te predložiti odgovarajuća rješenja, kako bi se taj goruci problem barem ublažio, napominje zastupnica. Na

kraju je naglasila da Klub zastupnika HDZ-a daje punu podršku Ministarstvu oko što boljeg funkcioniranja svih uprava, pa tako i inspekcijskih, osiguranja potrebnih sredstava te izjednačavanja uvjeta rada na području cijele Hrvatske, jer bez toga neće biti pomaka.

Uključivši se u raspravu predsjedatelj, **mr. Mato Arlović**, je napomenuo kako nije korektno da u sabornici nisu nazočni predstavnici čak šest klubova zastupnika, iako se raspravlja o ovako važnoj temi (to više što ovu raspravu izravno prenosi Televizija).

Jedan od glavnih razloga bespravne gradnje je nedostatak prostornih planova, ali i Zakon o prostornom uređenju iz 1994. godine koji je, uvedenjem lokacijske dozvole kao upravnog akta, prilično zakomplicirao postupak izdavanja građevinske dozvole.

Zahvalivši na konstruktivnim predlozima Kluba zastupnika HDZ-a, **Roland Žuvanić** je obećao da će ih Ministarstvo nastojati provesti u djelo. Potvrdio je da je jedan od glavnih razloga bespravne gradnje nedostatak prostornih planova, ali i komplikiran Zakon o prostornom uređenju iz 1994. godine koji je, uvedenjem lokacijske dozvole kao upravnog akta, prilično zakomplicirao postupak izdavanja građevinske dozvole. Najavio je da će već na narednom zasjedanju Hrvatskog sabora zastupnicima biti predloženi prijedlozi novog Zakona o prostornom uređenju, te novele Zakona o građenju i Zakon o zaštiti prirode, a i Prijedlog programa sanacije bespravne gradnje.

U nebrizi za okoliš prednjače javna poduzeća

Po ocjeni Kluba zastupnika SDP-a Izvješće je dobar pokazatelj rada inspekcijskih službi u okviru Ministarstva a ujedno vrlo ilustrativno upozorava na određene pojave koje su inspektorji uočili u obavljanju nadzora, konstatirao je njihov glasnovornik **Branislav Tušek**.

Osvrnuvši se na djelovanje Inspekcije zaštite okoliša, primjetio je da ta

inspekcija ima najvećih problema upravo s onima koji bi trebali prednjačiti u zaštiti prirode i okoliša. Naime, indikativno je da protupravno postupaju uglavnom jedinice lokalne samouprave i javna poduzeća (npr. Hrvatske šume, Hrvatske ceste i Hrvatske vode). Ilustracije radi spomenuo je da Inspekcija bezuspješno upozorava gradsku i županijsku vlast u Zadru na visoki rizik od nastajanja požara (samo tijekom prošle godine nadležnim tijelima upućeno je ukupno 37 rješenja i 6 zaključaka o upravnim mjerama radi zaštite okoliša i saniranja potencijalnih uzroka požara). Unatoč njenim upozorenjima da su javna poduzeća dužna čuvati okoliš i uklanjati smeće i otpad s površina koje su im povjerene na čuvanje, nastavlja se neodgovorno ponašanje navedenih subjekata odnosno nebriga za okoliš.

U ime svojih stranačkih kolega upozorio je i na masovnu pojavu devastacije prirode u Hrvatskoj, aludirajući na ilegalnu eksploataciju mineralnih sirovina, ali i pomorskog dobra i korita rijeka. U tom kontekstu spomenuo je da, primjerice, Hrvatske šume bez dopuštenja skupljaju mineralne sirovine rudarenjem u kamenolomima Dolomita koji su, inače, svjetska rezerva biosfere u Parku prirode Velebit. Naveo je i to da je protupravnom sjećom šuma u Parku prirode Kopački rit pričinjena šteta od gotovo milijun kuna te da se Hrvatska elektroprivreda, kod izvođenja radova u Nacionalnom parku Plitvička jezera, ne pridržava uvjeta zaštite prirode (zbog toga je oštećena Kosteličeva špilja, inače zaštićeni spomenik prirode). Prema navodima u izvješću Hrvatske vode također nezakonito eksploriraju šljunak iz šljunčara u koritima rijek i to onih u posebnom zoološkom rezervatu Veliki Pažut, itd. Po riječima zastupnika esdepeovce zanima zašto nisu obavljeni inspekcijski nadzori na lokacijama u Vukovarsko-srijemskoj ili Brodsko-posavskoj županiji, gdje je zabilježena nezakonita eksploatacija mineralnih sirovina u najvećem opsegu. Primjetio je da se u Izvješću govori i o dramatičnim promjenama podzemnih tokova rijeke Save i stvaranju velikih rupa od Velike Gorice do Samobora, od Županje do Slavonskog Broda i od Nove Gradiške do Siska. Istodobno, Inspekcija zaštite prirode upozorava i na nelegalna šljunčarenja od Samobora do Ivane Reke, i to ne samo unutar nego i izvan

korita rijeke Save. U nastale rupe baca se razni otpad i smeće a da nitko za to ne odgovara.

Inspekcija zaštite okoliša ima najvećih problema s jedinicama lokalne samouprave i javnim poduzećima koji bi trebali prednjačiti u zaštiti prirode i okoliša.

Spomenuo je i to da potrebe grada Zagreba za tehničkim građevnim materijalom (kamen, šljunak, pjesak, glina) godišnje iznose oko 5 mln m³ te da je većina gospodarskih subjekata koji trebaju tu mineralnu sirovinu, zbog ekonomskih razloga, usmjerena na najbližu lokaciju glinokop u Grmošići, na Medvednici. Posljedice - krajolik u tom parku prirode je toliko oštećen da bi ga trebalo sanirati.

Preniske kazne za prekršaje pri građenju

Osvrnuvši se na rad građevne inspekcije, konstatirao je da je na osnovi njenih nalaza podneseno oko 4 tisuće prekršajnih prijava "teških" 440 tisuća kuna, što znači da prosječna kazna po osobi iznosi oko 100 kuna. Najveći broj prekršajnih prijava podnesen je u Splitu (oko 1333) gdje su izrečene i najniže novčane kazne (trostruko manje od ionako zanemarivog republičkog prosjeka). Na temelju toga se može zaključiti da Prekršajni sud odmjerava manje kazne od propisanih zakonom.

Inspekcija zaštite prirode obavila veći broj kontrolnih pregleda ili nadzora nad zagrebačkim tržnicama (22) negoli u svim parkovima prirode zajedno.

Govoreći o stanju odlagališta otpada, primjetio je da je najviše kritičnih odlagališta u primorsko-turističkim krajevima. Konstatirao je, među ostalim, da je Inspekcija zaštite prirode obavila veći broj kontrolnih pregleda ili nadzora nad zagrebačkim tržnicama (22) negoli u svim parkovima prirode zajedno.

Na kraju se dotakao kadrovske problematike, budući da se u izvješću govori o deficitu stručnog osoblja u zavodima za prostorno uređenje. Međutim, iz predočenih podataka proizlazi da su zaposleni u tim institucijama neravnomjerno raspoređeni, Primjerice, u Zagrebu ih radi 105, a u ostalom dijelu Hrvatske oko 120. Nadalje, u Vukovarsko-srijemskoj i Brodsko-posavskoj županiji zaposlen je samo po jedan visokoobrazovani stručnjak za prostorno planiranje, dok ih u Zadarskoj županiji radi 12 a u Primorsko-goranskoj 20. Osim toga, poražavajuće je da 60 posto stručnih osoba koje rade u zavodima za prostorno uređenje nije položilo stručni ispit. Taj postotak varira od sredine do sredine, a najteža je situacija u Varaždinu, gdje nitko od njih nema položen taj ispit.

Potrebna edukacija i veći angažman društva

Potaknut navodima u izvješću da "javna poduzeća za šume, vode i ceste najčešće ne čuvaju okoliš i ne uklanjaju otpad s površina koje su im povjerene na čuvanje" Marijan Maršić (HSS) je napomenuo da Hrvatske šume gospodare s oko dva milijuna hektara državnih šuma i šumskog zemljišta koje precijecaju prometnice. Nemoguće je - kaže - organizirati danonoćno dežurstvo uz ceste da bi se sprječilo dovođenje smeća i odlaganje otpadaka u šumu. Očito je potrebna šira edukacija i daleko veći angažman cijele zajednice na sprječavanju te nekulturne pojave.

Osvrnuo se i na dio izvješća u kojem stoji da je "u više slučajeva uočeno da način djelovanja javnih poduzeća u zaštićenim područjima nije u skladu s odredbama Zakona o zaštiti prirode". Tvrdi se da "javna poduzeća gospodare prirodnim resursima na način na koji su navikli prije stupanja na snagu odredbi o stavljanju pod zaštitu, te da Hrvatske šume ne unose u osnove gospodarenja uvjete zaštite prirode". S tim u svezi naglasio je da šumarski stručnjaci koji izraduju osnove gospodarenja za šume pod zaštitom uvažavaju i ugradju u taj dokument najveći dio uvjeta zaštite prirode koje predlažu predstavnici javne ustanove (najbolji primjer za to je Lonjsko polje). Pored toga, u sastav povjerenstva za pregled osnova gospodarenja u zaštićenim područ-

jima, koje imenuje Ministarstvo poljoprivrede i šumarstva, obvezno je uključen i jedan predstavnik javne ustanove ili Ministarstva zaštite okoliša i prostornog uređenja. Takav pristup izradi i donošenju osnove gospodarenja omogućuje uskladenost interesa šumarstva i zaštite prirode te isključuje mogućnost nezakonitog postupanja u šumama koje su stavljeni pod zaštitu, tvrdi zastupnik. Po njegovoj ocjeni ovdje je došlo do sukoba u mišljenjima ili raspoloženju ovlasti u provođenju zakona. Naime, kad je riječ o zaštiti prirode i okoliša Ministarstvo zaštite okoliša i prostornog uređenja trebalo bi biti krovno ministarstvo, unutar kojega bi moralni uskladiti svoje interese Ministarstvo poljoprivrede i šumarstva, Ministarstvo prometa i veza te Ministarstvo javnih radova, obnove i graditeljstva.

Legalizirati što veći broj sagrađenih objekata

Opsežno godišnje izvješće o radu Uprave za inspekcijske poslove Ministarstva zaštite okoliša i prostornog uređenja ukazuje na bolne i vrlo kompleksne pojave u našem prostoru i okolišu, konstatirao je dr. Zdenko Franić (SDP). Naime, posljednjih dana javnost potresaju afere oko bespravne gradnje koja čak poprima oblike organiziranog kriminala (ima slučajeva da se bez potrebnih dozvola grade čak i apartmanska naselja). S druge strane, tom rješenju pribegavaju i očajnici koji žele riješiti svoje socijalno pitanje na potpuno neprihvatljiv način. Podsjetio je na činjenicu da je Republika Hrvatska naslijedila ogromne probleme u svom prostoru (npr. devastirane Kaštelanski i Bakarski zaljev). Nažalost, ni nakon osamostaljenja odnos države prema vlastitom prostoru nije se bitno promjenio. To najbolje dolazi do izražaja u odnosu prema Urbaničkom institutu Republike Hrvatske od kojeg su, nakon privatizacije, ostali samo žalosni ostaci. Osim toga, u razdoblju od 1994. do 1999. godine niti jedna županija nije donijela prostorni plan (postavlja se pitanje uzroka) zbog čega se ovaj inspektorat mora baviti drugim poslovima umjesto vizualnim identitetom Hrvatske, radi poboljšavanja turističke ponude, ili promicanjem hrvatskog kulturnog krajobrazza.

Zastupnik, kako reče, podržava uvjerenje Ministarstva i vladajuće

koalicije da divlju gradnju treba sprječavati u začetku, ali se isto tako zalaže za to da se programom sanacije legalizira što veći broj sagrađenih objekata, kako bi oni dobili infrastrukturu i uvjete dostaone za život u 21. stoljeću.

U zaključnom dijelu izlaganja konstatirao je da su hrvatski građani prilično nepovjerljivi prema zaštiti okoliša, možda zbog toga što su mnoge tranzicijske zemlje bile izvrgnute pravoj invaziji opasnog otpada. U posljednja dva tjedna učestali su napisi u novinama o prosvjedovanju građana protiv bilo

Divlju gradnju treba sprječavati u začetku, a programom sanacije legalizirati što veći broj sagrađenih objekata

kakve mogućnosti da se na njihovu teritoriju sagradi bilo kakvo skladište otpada, dok se u Zagrebu, 2 do 3 km od ovog Doma, nalaze dva privremena odlagališta radioaktivnog otpada, kaže zastupnik.

Na kraju je spomenuo da je Republika Hrvatska prošle godine dobila prvu nagradu za najbolje

uređeni vrt na izložbi "Flora" u Japanu, u konkurenciji od 60 zemalja, što znači da su naši stručnjaci cijenjeni u svijetu. Izrazio je nadu da će doći vrijeme kad će se njihov rad i znanje valorizirati i u vlastitoj sredini, te da će i oni pripomoći da naš okoliš i vizualni identitet te hrvatski kulturni krajobraz ponovno zasvjetiti.

Nakon toga je mr. Mato Arlović zaključio raspravu. Uslijedilo je glasovanje o predloženom Izvješću. Ishod - prihvaćeno je većinom glasova nazočnih zastupnika (62 glasa "za" i 18 "protiv").

M.Ko.

GODIŠNJE IZVJEŠĆE O PROVEDBI RAZMINIRANJA I UTROŠENIM SREDSTVIMA ZA 2000. GODINU

Prošle godine razminirana su još 33 četvorna kilometra

Hrvatski sabor je jednoglasno prihvatio Godišnje izvješće o provedbi razminiranja i utrošenim sredstvima za 2000. godinu, kojeg je podnijela Vlada Republike Hrvatske. Izvješće se temelji na Nacionalnom programu razminiranja, a promatra sigurnost, pouzdanost, razminiranu površinu i cijenu razminiranja.

O IZVJEŠĆU

U prikazu Godišnjeg izvješća o provedbi razminiranja i utrošenim sredstvima za 2000. godinu poslužili smo se uvodnim izlaganjem ravnatelja Hrvatskog centra za razminiranje, mr. Damira Goršete.

Plan razminiranja za 2000. godinu bio je utemeljen na Nacionalnom programu kojeg je Sabor donio prošle godine s ciljem razminiranja cijele Republike Hrvatske do 2010. godine.

Izvješće promatra četiri važna čimbenika za uspjeh plana: sigurnost, pouzdanost, razminiranu površinu i cijenu razminiranja.

Temeljna ostvarenja tijekom prošle godine bila su smanjenje minskih

Temeljna ostvarenja tijekom prošle godine su smanjenje minskih sumnjiva površine sa 4 i pol tisuće na 4 tisuće četvornih kilometara, razminirano je stvarne minskih površina u veličini od 33 četvorna kilometra kroz 339 projekata te uništeno 1.173 protupješačke mine, 710 protuoklopnih mina i 789 neeksplođiranih sredstava.

sumnjiva površine sa 4 i pol tisuće na 4 tisuće četvornih kilometara. Razminirano je stvarne minskih površina u veličini od 33 četvorna kilometra kroz 339 projekata. Uništeno je 1.173 protupješačke mine, 710 protuoklopnih mina i 789 neeksplođiranih sredstava. Izvršen je stručni nadzor nad površinom u iznosu od 1,66 posto od navedenih 33 četvorna kilometra. Označeno je 219,9 dužnih kilometara, obavljena je edukacija zajedno s pripadnicima Crvenog križa i Ministarstva

prosvjete i športa kroz 1.854 prezentacije, u kojima je sudjelovalo 89.644 osoba, od toga 56.911 djece. Testirano je i uvedeno u razminiranje 8 novih strojeva te ih Hrvatska sada ima 12. Testirano je 56 pari pasa i 29 detektora. Nažalost, zabilježeni su i minski incidenti, njih 16, gdje su stradale 22 osobe, 9 smrtno, 7 teže ozljedenih i 6 lakše. Stradalo je i 8 pirotehničara, od čega su dva poginula.

Za realizaciju ovog plana tijekom 2000. godine utrošeno je 186.519.740,46 kuna. Iz sredstava Državnog proračuna 60.931.266,56 kuna, iz sredstava kredita Svjetske banke 56.89.444,60 kuna, od strane ITF-a 24.179.134,49 kuna, te iz sredstava donacija javnih poduzeća u iznosu od 6.665.618,75 kuna.

Nastavljen je razvoj sustava razminiranja, povećana je sigurnost pučanstva u područjima gdje postaje mine te je povećan udio strojnog razminiranja. Nažalost, cijeli proces je karakteriziran nedostatkom sredstava s kojima se moglo napraviti mnogo više. Rad će dalje biti usmjeren na nove tehnologije koje će sigurnije,

brže i jeftinije razminirati prostor Republike Hrvatske.

RADNA TIJELA

Odbor za financije i Državni proračun predložio je da Hrvatski sabor prihvati podneseno Izvješće.

RASPRAVA

Premalo finansijskih sredstava u Proračunu

U ime Kluba zastupnika HDZ-a govorio je **Željko Krapljan (HDZ)**. Rekao je kako Izvješće pokazuje da su sve planirane zadaće u 2000. i izvršene. Istaknuo je da je početna prosudba miniranosti sada bitno smanjena sa 13 na četiri tisuće četvornih metara, a smanjen je i broj minskih incidenta što dokazuje da se maksimalna pažnja posvetila edukaciji. Upitao je tada zašto se ta edukacija provodi samo u osnovnim školama. Smatra da su polaznici srednjih škola također u opasnosti te je apelirao na ministra prosvjete i športa da reagira po tom pitanju. Ukažao je i na loše uvjete rada Hrvatskog centra za razminiranje te predložio neke lokacije gdje bi taj centar mogao biti smješten. Spomenuo je Vojarnu Žažina koja je u blizini Siska te objekt specijalne policije na Viktorovcu u sjevernom dijelu Siska. Drži kako su, što se tiče razminiranja premalo angažirani Hrvatska vojska i specijalna policija, koje bi mogle razminirati barem područja koja su u neposrednoj blizini njihovih vojarni. Na kraju izlaganja je zaključio da su premala sredstva koja se izdvajaju iz Državnog proračuna za razminiranje. Mišljenja je da bi ta sredstva trebalo povećati čime bi razminiranje bilo prije dovršeno. U tu svrhu je predložio da i Hrvatska poveća svoju diplomatsku aktivnost kako bi dobila svu moguću pomoć i riješila se tog zla koje nanosi štetu turizmu i poljoprivredi.

Izvješće je kvalitetno

Želimir Janjić (HSLS) je u ime Kluba zastupnika HSLS-a govorio o humanitarnim aktivnostima vezanim uz razminiranje. Potom se osvrnuo na

Izvješće te je prokomentirao svaki njegov dio. Rekao je da se iz njega vidi kako je ostvaren Plan razminiranja za 2000. godinu. Jedino što nije riješeno, kaže, je problem prostora i opreme te se nuda da će to biti riješeno ove godine kako bi se stvorile pretpostavke umrežavanja odjela i podružnica te kreiranje baze podataka HCR-a. Takoder se nuda da će HCR ove godine aktivno sudjelovati u donošenju Zakona o razminiranju kojim će se stvoriti pravni ambijent da se posao razminiranja u našoj zemlji dovrši u predvidenom roku. Mišljenja je da bi u ovoj godini trebalo zanimanje pirotehničar uvrstiti u nacionalnu klasifikaciju zanimanja u Republici Hrvatskoj. Na kraju je rekao kako Izvješće drži vrlo kvalitetnim, kao što je i posao koji obavlja Hrvatski centar za razminiranje u svim segmentima. Stoga će, kaže, Klub zastupnika HSLS-a glasovati za njegovo prihvatanje.

Educirati stanovništvo putem radio i TV postaja

Klub zastupnika HSS-a podržava Godišnje izvješće o provedbi Plana razminiranja, rekao je u ime Kluba **Marijan Maršić (HSS)**. Kaže, kako je pohvalno što se prioritetsko prišlo označavanju i ogradijanju miniranih i minski sumnjivih površina. Vidljivo je da se višestruko povećalo iskustvo u samoj pripremi i radu pirotehničara, ali i civilnih osoba, istaknuo je zastupnik. Tu kvalitetu rada, tvrdi zastupnik, potvrđuje stručni nadzor razminiranja. Rekao je da taj nadzor treba povećati kako bi se još više povećala sigurnost na razminiranju. Istaknuo je posebno šumske površine koje su minirane, a najvrjednije i najočuvanije šume u Europi. Smatra da bi taj problem trebalo riješiti i u dogovoru s Hrvatskim šumama te što više površina razminirati. Osvrnuo se i na edukaciju stanovništva, za koju se založio u još većem omjeru, posebno u mjestima u čijoj blizini se nalaze minirana područja koristeći škole te lokalne radio i TV postaje. Svjesni smo, kaže, da ovakav pristup ukupnim problemima u skladu Nacionalnog programa protuminskega djelovanja u Republici Hrvatskoj zahtijeva ogromna finansijska sredstva, ali ako se uzme u obzir ljudski život morat će se na različite načine ta sredstva osigurati kako bi se do cilja došlo bez žrtava.

Hrvatska integralno pristupa razminiranju

Klub zastupnika SDP-a smatra da je Izvješće adekvatno rješenje Plana razminiranja za 2000. godinu, rekao je u ime Kluba akademik **Ivo Šlaus (SDP)**. Istaknuo je kako je razminiranje izuzetno važan problem za Hrvatsku kojeg na žalost prate žrtve. U drugu ruku, kaže, radi se o problemu koji zahtijeva integralno rješenje, a Hrvatska mu tako i pristupa, jer proces uz samo razminiranje uključuje i stručni rad, znanstveno istraživanje, edukaciju te uključivanje većeg broja stranih donatora. Od samog početka djelovanja Hrvatskog centra za razminiranje djeluje i njegovo Znanstveno vijeće koje je razvilo široku paletu raznih metoda detekcije, ukazao je dalje zastupnik. Na kraju je zaključio kako razminiranje nije samo čišćenje terena od mina, nego omogućavanje da na tim područjima kasnije život može teći neometano.

Hrvatski centar za razminiranje ima ne samo jasan, nego i svjetlu prepoznatljiv program.

Najveći uspjeh Hrvatskog centra za razminiranje je smanjenje broja žrtava u odnosu na 1999. godinu, mišljenje je **Jadranke Kosor (HDZ)**. Dodala je kako je lani stradalo samo jedno dijete, što dokazuje da je edukacija bila vrlo dobra. Zabrinuta je, kaže, konstatacijom da su utrošena sredstva nedostatna za pirotehnički pregled i razminiranje. Smatra da se Hrvatska mora osloniti na vlastite snage i izdvojiti duplo više sredstava u Državnom proračunu za iduću godinu. Kritiku je uputila Hrvatskoj televiziji, za koju drži da nedovoljno pažnje poklanja problemu mina te je predložila da se ta pogreška ispravi. Odala je potom priznanje svim pirotehničarima koji rade u iznimno teškim uvjetima, iznimno opasan posao. Zatražila je veće razumijevanje za njihove probleme te sugerirala da imaju jednake plaće kao i saborski zastupnici.

Svima je dobro poznato da je razminiranje počelo još 1992. godine i da je u tome veliki doprinos dala specijalna policija, rekao je **Ivan Penić (HDZ)**. Dodao je kako se iz dobivenog materijala može vidjeti da je speci-

jalna policija razminirala oko jedne trećine miniranog područja u Republici Hrvatskoj. Smatra da je humano razminiranje u kojem ne sudjeluje Hrvatska vojska i policija greška, naglasivši kako je u tom poslu trebala ostati barem policija. Razloge za to vidi u sigurnosti načina na koji je to policija radila, zbog visoke stručnosti i odlične opreme. Istaknuo je da je razminiranje pomoću policije puno jeftinije te bi cijena sa 10 do 12 kuna pala na 5 do 6. Zamolio je da se uzme u obzir sve što je specijalna policija dala glede razminiranja te da se za te visoko stručne ljude pronađe mjesta u okviru Hrvatskog centra za razminiranje, unutar Ministarstva unutarnjih poslova ili neke druge organizacije.

Ivan Jarjajak (HDZ) je mišljenja da je Izvješće kvalitetno te da Hrvatski centar za razminiranje ima ne samo jasan, nego i svjetu prepoznatljiv program koji se ostvaruje adekvatno količini finansijskih sredstava, a ne i dinamici koju je odredio Sabor kroz prihvatanje nacionalnog programa protuminiskog djelovanja. Smatra da 33 četvorna kilometra koja su razminirana 2000. godine nisu doстатna kako bi se razminiranje cijelog teritorija Republike Hrvatske završilo do 2010. Drži kako bi godišnje trebalo razminirati 60 četvornih kilometara. Podržao je podneseno Izvješće te napomenuo da sredstva koja su predviđena za razminiranje u 2001. godini govore kako se plan razminiranja neće ostvariti te ih je nužno povećati.

Dražen Budiša (HSLŠ) osvrnuo se na izlaganje gospodina Jarnjaka vezano kako 33 četvorna kilometra razminiranog područja ne jamče ostvarivanje dinamike kojom bi se do 2010. godine razminirala Hrvatska. Konstatira da nacionalna strategija počiva na pretpostavci stalnog povećanja sredstava, tehničkog osposobljavanja i povećanja broja ljudi koji će raditi na tim projektima te će brojka od 33 četvorna kilometra idućih godina biti veća. Bitnim smatra što se izviđanjem i pregledom uspjelo bitno reducirati sumnje površine sa 13 tisuća četvornih kilometara na stvarno minirane površine od 4 tisuće četvornih kilometra. Svjestan je, kaže, da se predviđenim finansijskim sredstvima predviđeno razminiranje neće moći ostvariti te predlaže da se u tu svrhu koriste i drugi načini financiranja od stranih donatora do humanitarnih organizacija i udrug. Mišljenja je da i lokalna samouprava mora dati svoj doprinos čime bi se još više ubrzao proces razminiranja.

Replicirao je **Ivan Jarnjak (HDZ)**. Rekao je kako je samo htio ukazati na to da nije izdvojeno dovoljno novaca za razminiranje i da će ubuduće trebati izdvajati mnogo više.

Završnu riječ imao je ravnatelj Hrvatskog centra za razminiranje, **Damir Goršeta**. Rekao je da su Ministarstvo prosvjete i športa i UNICEF načinili program edukacije koji će se primjenjivati već tijekom ove školske godine kroz dva nastavna sata u srednjim školama. Za presejanje HCR-a naglasio je kako INA ima jednu zgradu u Sisku koju ne koristi,

a mogla bi zadovoljiti potrebe. Osrvnuo se i na uključenje vojske u sustav razminiranja pojasnivši kako se oformljava jedna postrojba koja će razminirati vojne objekte. Što se zanimanja pirotehničara tiče, odgovorio je da će se ljudima sa završenim edukacijskim programom to zanimanje upisati u radne knjižice. Istaknuo je također, da se pronalaze nova tehnička rješenja te da se upravo u Karlovcu demonstrira nova tehnologija kojom će se moći pregledati značajno veća površina nego do sada. Što se razminiranja šuma tiče, rekao je da su one bile zadnje na listi prioriteta razminiranja, ali da se uskoro pristupa i tom projektu.

Za riječ se javio i zamjenik ministra unutarnjih poslova **Josip Vresk**. Rekao je da je Ministarstvo unutarnjih poslova uputilo Vladu novi Zakon o humanitarnom razminiranju te da se nada kako će se on uskoro naći i na saborskoj raspravi. Složio se s gospodinom Penićem o tome da treba angažirati specijalnu policiju glede razminiranja, dodavši kako je upravo to definirano novim Zakonom. Cilj nam je, kaže, i dalje educirati pirotehničare i stimulirati ih da rade svoj posao. Posebno se zahvalio pripadnicima specijalne policije i Hrvatske vojske koji su do sada radili taj opasan, ali izuzetno važan posao za Republiku Hrvatsku.

Jednoglasno (77 glasova "za") Hrvatski sabor je prihvatio Godišnje izvješće o provedbi plana razminiranja i utrošenim sredstvima za 2000. godinu.

M.S.

PRIJEDLOG ZA OSNIVANJE ISTRAŽNOG POVJERENSTVA ZBOG PRODAJE I IZVOZA PŠENICE RODA 1999. GODINE, TE OTKUPA, CIJENE, PRODAJE I IZVOZA PŠENICE RODA 2000. GODINE

Otkup pšenice pod lupu Istražnog povjerenstva i Državnog odvjetništva

Za svoj zahtjev Lončar je dobio podršku HDZ-a, dok ostale stranke nemaju ništa protiv povjerenstva ali smatraju da, ako i postoje neke indicije da su se dogodila kaznena djela, čitav slučaj treba istražiti Vlada ili pak MUP i Državno odvjetništvo.

Ú poimeničnom glasovanju prihvacen je prijedlog osnivanja Istražnog povjerenstva, a zatim jednoglasno i Odluka u tekstu kako ga je predložio zastupnik Ivo Lončar,

a prema kojem će povjerenstvo ispitati, posebice: Je li bilo nezakonitosti od strane pojedinaca u državnim tijelima, koji bi omogućili stjecanje protupravne imovinske koristi tvrtki kojoj je povjeren posao? Je li, i ako jest, na taj način (u razlici cijena) oštećena hrvatska država i proizvođači pšenice - seljaci. Cilj istraživanja je utvrditi sve važne i odlučne činjenice u svezi s pšenicom, a napose jesu li poštovane ili

prekršene zakonske norme vezane uz posao s pšenicom roda 1999. godine i roda 2000. godine? Prema Odluci, Povjerenstvo je dužno obaviti zadaću zbog koje je osnovano u roku od 2 mjeseca od njegova osnivanja, a zatim Hrvatskom saboru podnijeti izvješće s prijedlogom mjera.

Istražno povjerenstvo će imati predsjednika, potpredsjednika i 13 članova iz reda zastupnika Hrvatskog sabora, a iz reda članova povjerenstva

imenovat će se i njegov tajnik. Sastav Istražnog povjerenstva približno bi bio razmjeran stranačkom sastavu Hrvatskog sabora.

O PRIJEDLOGU

U pojašnjenu navedenog prijedloga poslužili smo se uvodnim izlaganjem nezavisnog zastupnika Ive Lončara koji je uz potporu grupe zastupnika Hrvatskoga sabora ovim Prijedlogom zatražio osnivanje istražnog povjerenstva zbog prodaje i izvoza pšenice roda 1999. te otkupa, cijene, prodaje i izvoza pšenice roda 2000. godine. Uz Lončara svoje potpise kojim podržavaju ovakav prijedlog dalo je još 19 zastupnika vladajuće koalicije i to: Joško Kontić (HSLS), Hrvoje Zorić (HSLS), mr. Nikola Ivanić (PGS), Darko Šantić (HNS), Dorica Nikolić (HSLS), mr. Andro Vlahušić (HSLS), dr. Zlatko Kramarić (LS), Damir Kajin (IDS), Damir Jurić (SBHS), Dino Debeljuh (IDS), dr. Miroslav Furdek (HSS), Vesna Škare-Ožbolt (DC), dr. Furio Radin (zastupnik pripadnika talijanske nacionalne manjine), mr. Željko Glavan (HSLS), Branislav Tušek (SDP), mr. Marin Jurjević (SDP), Dragutin Vukušić (SDP), Josip Leko (SDP), Željko Malević (SDP). Potpisivanje Prijedloga ponudio je, kaže, svim zastupnicima HSS-a, ali osim dr. Furdeka drugi to nisu učinili uz objašnjenje da to "ne smiju zbog ministra poljoprivrede na kojega je vrlo osjetljiv predsjednik Tomčić". Želio je, kaže, da raspravu o ovoj temi prate kamere HT-a, puno novinara i puna sabornica, ali se ujutru raspravljalo o daleko nebitnijim temama.

Cjelokupni prošlogodišnji otkop pšenice bio je na štetu države i seljaka.

Obrazlažući Prijedlog podsjetio je na odluku Vlade s početka ožujka prošle godine temeljem koje je Ravnateljstvo za robne zalihe raspisalo javni poziv za izvoz 200 tisuća tona merkantilne pšenice roda 1998. i 1999. godine. Na domaćem tržištu cijena pšenice iznosila je tada 1 kuna i 24 lipa po kilogramu, a izvozna cijena pšenice 56 lipa po kilogramu. Na natječaj se javilo pet tvrtki: RM Export-import Zagreb, ATV Zagreb, Finagra Zagreb, Agrokor trgovina

Zagreb i "In-Cubo" iz Osijeka. Posao vrijedan 112 milijuna kuna nije dobio npr. jedan koncern kao što je Agrokor čiji se kapital procjenjuje na nekoliko desetaka milijardi kuna nego spomenuta osječka tvrtka s blokiranim računom 129 dana, i samo 1412 na računu, i 692.000 kuna duga, te samo četiri zaposlena. Uz to, protiv te tvrtke bilo je podneseno i nekoliko kaznenih prijava. Tvrtka je u trenutku dobivanja posla bila dužna platiti polog od 300 tisuća njemačkih maraka u roku od tri dana, ali to nije učinila, već odgadala nekoliko puta, kao uostalom i obvezu avansnog plaćanja pšenice. Sve to ukazuje na cijeli niz nepravilnosti i već se tada znalo da s tom tvrtkom treba raskinuti ugovor, ali "In Cubo" ipak dobiva posao. Kada se raspisivao natječaj rečeno je da se pšenica izvozi zato što u državnoj blagajni nema novca. "In Cubo" je namjerno, kaže Lončar, kasnio s izvozom pšenice čekajući porast cijena pšenice na svjetskom tržištu te je na tome zaradio oko četiri milijuna dolara. Zastupnika interesira gdje je taj novac završio - u državnoj blagajni ili na računu spomenute tvrtke i onih koji su joj dali taj posao. Vjeruje da će se osnivanjem ovog istražnog povjerenstva otkriti tko je sve umiješan u prodaju i izvoz pšenice. Iako je potkraj lipnja ministar poljoprivrede izjavio da će se sva pšenica po novom modelu platiti u roku od 30 dana s isplatafama se kasnilo što je dovelo do nezadovoljstva seljaka. Dodao je zatim da su ministar poljoprivrede i šumarstva Božidar Pankretić i potpredsjednik Vlade Slavko Linić provodili pritisak na Poštansku banku da "In Cubo" odobri kredit od 50 milijuna kuna kredita za otkup pšenice, a zalog je bila upravo pšenica prikupljena od seljaka. Da je bilo nešto mutno s prošlogodišnjim otkupom pšenice pokazuje i jedna najava koju je krajem studenoga prošle godine dao glavni Državni inspektor Branko Jordanić na jednom sastanku s inspektorima da će pri otkupu pšenice ovogodišnjeg roda državni inspektori "iznimno dobro kontrolirati taj otkup", ali i činjenica da je sredinom studenoga Ministarstvo gospodarstva blokiralo žiro-račun osječke tvrtke jer im je dugovala novac za otkupljenu pšenicu namijenjenu izvozu. Slijedi zatim zanimljiva izjava ministra gospodarstva koji najavljuje raskidanje ugovora s ovom tvrtkom jer u tom trenutku postoje indicije koje se mogu

dokazati da je pšenica otkupljena po cijeni od 56 lipa po kilogramu završila na domaćem tržištu gdje je, usput rečeno, cijena pšenice bila 1 kuna i 25 lipa. Postavlja se stoga pitanje zašto Ministarstvo za gospodarstvo, odnosno Državno ravnateljstvo za robne zalihe nije tužilo "In-Cubo" i tražilo naknadu štete za troškove koji su nastali za ležarinu pšenice u silosima. Zaključujući istup Lončar je kazao kako je prošlogodišnji model otkupa pšenice pokazao svu svoju promašenost, i da je bio na štetu seljaka i države pri čemu je zakazala policija i pravosude.

Mišljenje Odbora i Vlade RH

Odbor za zakonodavstvo u odnosu na svoj djelokrug iz ustavnopravnih razloga nije se protivio donošenju ove Odluke, a **Vlada RH** iako smatra da nema razloga za osnivanje istražnog povjerenstva ne protivi se da Hrvatski sabor osnuje takvo povjerenstvo.

RASPRAVA

Nakon uvodnog izlaganja zastupnika Lončara uslijedile su brojne replike zastupnika na Lončarevu tvrdnju da HSS-ovi zastupnici nisu potpisali njegovu inicijativu jer je njihov predsjednik osjetljiv na ministra Pankretića. **Stjepan Dehin (HSS)** izjavio je da zastupnici njegove stranke nisu htjeli potpisati Lončarev zahtjev iz uvjerenja, a ne zato što "predsjednik Tomčić obožava ministra Pankretića".

*Novi model otkupa pšenice
pokazao se dobrim te je
upravo zbog tog modela
ušteden novac poreznih
obveznika i Hrvatska je prvi
put dobila tržište pšenice.*

Uzvratio je zastupnik Lončar ponivši da su svi zastupnici HSS-a kojima je ponudio da potpišu prijedlog odbili to učiniti, a zastupnici Dehin i Marijan Maršić pritom kazali da to ne mogu učiniti jer je ministar poljoprivrede i šumarstva Tomčićev čovjek. I predsjednik Hrvatskog seljačkog saveza također je odbio potpisati prijedlog, ali Lončar ne ulazi u razloge tog postupka. Ipak, dragu mu je što su ostali zastupnici stavili svoj

potpis na njegov zahtjev te izrazio nadu da se nakon osnivanja istražnog povjerenstva neće više dogoditi ono što je bilo s pšenicom prošlogodišnjeg roda.

***U formalnom smislu
Lončareva inicijativa nije
dovršena i nema akta o kojem
bi se glasovalo.***

Ivan Kolar (HSS) je kazao da je vlastito uvjerenje zastupnika HSS-a presudilo kod donošenja odluke da se ne stavi potpis na Lončarev zahtjev, te ustvrdio da se ne boji osnivanja povjerenstva, ali ako se i osnuje tada bi povjerenstvo moralo utvrditi istinu.

Željko Malević (SDP) izrazio je nevjericu u Lončarevu tvrdnju da se ujutro raspravljalo o daleko beznačajnim stvarima te podsjetio Lončara da je jutarnja tema rasprave bio Zakon o obnovi i razvoju Vukovara. Ipak Malević vjeruje da se u ovom slučaju radi samo o Lončarevom lapsusu.

Netočna je tvrdnja zastupnika Lončara da nitko iz HSS-a nije htio potpisati zahtjev za osnivanje povjerenstva, primijetio je i **Stjepan Živković (HSS)** tvrdeći kako mu Lončar takvu inicijativu nije ponudio na potpis. Osim toga, svatko može pri potpisivanju zahtjeva postupiti po vlastitoj savjeti pa tako i članovi Kluba zastupnika HSS-a.

Marijan Maršić (HSS) je objasnio da je odbio potpisati Lončarev zahtjev znajući "da Vlada RH ima takve mehanizme i tijela koja mogu provesti istragu po bilo kojem pitanju vezanom uz pšenicu", dok je HSS-ovac **Josip Golubić** ustvrdio kako od njega uopće nije zatražen potpis, a on osobno želio bi da nepravilnosti i protuzakonite radnje, ukoliko ih ima, izadu na vidjelo.

Dr. Ljubicić Lalić (HSS) zanimalo je li bianco papir kojeg je po klupama zastupnika poslao Ivo Lončar bio njegov prijedlog, ali upozorila da svaki prijedlog zahtjeva obrazloženje. Istodobno dodaje kako ne zna bi li nakon usmenog obrazloženja zastupnika Lončara potpisnici zahtjeva ostali pri svom potpisu?

Usljedio je **Lončarev** ispravak netočnih navoda. Zastupniku Maleviću poručio da je imao u vidu da se do sada raspravljalo o daleko beznačajnim stvarima u prioritetu terminu kada su nazočni novinari i uključene TV kamere. A

zastupnika Kolara je, kaže, imao u vidu da bi "kao predsjednika Hrvatskog seljačkog saveza i kao seljačkog vodu" morao stati uz prijedlog. Stjepanu Živkoviću ponovio je da su svi HSS-ovci osim zastupnika Furdeka odbili potpisati njegov zahtjev. Citirao je zatim razgovor kojega je imao sa zastupnikom Maršićem u kojem mu ovaj HSS-ovac kaže daje pravo, te kaže da u stranci vlada stranačka stega i kako je Pankretić miljenik Tomčića. Najzad, zastupniku Golubiću i zastupnici Lalić poručio je da je svoj zahtjev dao zastupniku Luki Roiću, ovaj ga proslijedjuje zastupnici Lalić, a zastupnica "svima daje mig da se to ne potpisuje".

U ponovnom istupu **Željko Malević (SDP)** ostao je pri prijašnjoj tvrdnji da se iz Lončareve rečenice o jutarnjoj raspravi o beznačajnim temama očigledno radi o ovom danu kada se raspravlja ova inicijativa. **Ivan Kolar (HSS)** reagirao je pak na rečenicu kojom ga je Lončar proglašio nekavim seljačkim vodom, te poručio ovom nezavisnom zastupniku da treba ići na međusobno uvažavanje, a ne spočitavanje.

Nakon toga **Marijan Maršić (HSS)** potvrđio je da je s Lončarom razgovarao o prijedlogu, ali ni jedno ime pritom nije, kaže, spomenuo, dok je **Ljubica Lalić** ustvrdila da Sabor ne bi smio biti zabavište, pa stoga neće niti pokušati ispraviti sve krive Lončareve navode.

Zastupnik **Ivo Lončar** ponovno je iskoristio priliku da ispravi netočne navode pa je tako Maleviću objasnio da je spominjući rasprave o beznačajnim temama imao u vidu proteklih 15 mjeseci rada Sabora, i činjenicu da sada kada treba raskrinkati kriminal nema novinara, niti TV kamera, a i sabornica je prazna. Zastupniku Kolaru je poručio da bi osobno bio počašćen kada bi mu netko rekao da je seljački voda, te da nije mislio na vodu u negativnom smislu te riječi. Kada je zastupniku Maršiću poručio da ga žali, intervenirao je predsjedatelj ovog dijela sjednice **mr. Mato Arlović** upozorivši Lončara da nije ispravio netočan navod te kako žaljenje može imati i drugu konotaciju.

Na opasku zastupnice Lalić da Sabor ne bi smio biti zabavište Lončar je odgovorio da mu je ta riječ strana te podsjetio da je tijekom rasprave o ustavnim promjenama kazao što misli o Saboru, odnosno što Sabor radi i

zato je, kaže, predlagao da ga se ukine.

U nastavku rasprave u ime Ministarstva gospodarstva, Ravnateljstva za robne zalihe istupio je **Kamilo Vrana**. Komentirajući iznesene činjenice Vladin je predstavnik pokušao u najkraćem pojasniti o čemu se radi. Prvi proljetni natječaj lani bio je natječaj za prodaju pšenice za izvoz, a drugi uoči ljeta za prodaju pšenice za izvoz uz obvezu otkupa od seljaka, kazao je gosp. Vrana. Prvi je natječaj raspisan u ožujku i proveden u cijelosti, a sva pšenica isporučena i u zadanom vremenu izvezena i plaćena. Drugi natječaj proveden je, pak, po određenoj proceduri i bio je specifičan. Razlog - trebalo je u najvećoj mogućoj mjeri rasteretiti državni proračun kod otkupa pšenice od seljaka i istovremeno otkupiti i platiti pšenicu u najkraćem mogućem roku. U ponovljenom natječaju dvije su tvrtke ispunile uvjete za taj posao, pa je tako Agrokor ugovorio 40.000 tona pšenice za izvoz i obvezao se na 50.000 tona pšenice otkupa što je i provedeno. "In-Cubo" je ugovorio 160.000 tona pšenice za izvoz te se obvezao otkupiti 200.000 tona pšenice od seljaka. Ovo drugo je, tvrdi Vladin predstavnik, provedeno. Svrha modela otkupa pšenice bila je da se taj otkup provede kako treba, dok je prodaja za izvoz bila nešto čime su u konačnici motivirane te tvrtke da se uključe u posao budući da su imale mogućnost izvesti pšenicu i na tome nešto zaraditi.

***Sumnja nije dovoljan razlog
za osnivanje povjerenstva.***

U nastavku ovaj je predstavnik Vlad je pojasnio činjenicu sklapanja tri aneksu ugovora kojim su produljeni rokovi uplate novca da bi na kraju kazao da Ravnateljstvo nije dizalo tužbu procjenivši da nema "nikakve razlike na njegovu štetu". No, onoga trena kada je iscrpljena logika komercijalnog posla Ravnateljstvo je raskinulo ugovor, zaključio je gosp. Vrana.

Ozbiljne proceduralno-formalne greške

U ime Vladu ministar poljoprivrede i šumarstva, **mr. Božidar Pankretić** opovrgao je sve navode zastupnika Lončara te podukao da se novi model otkupa pšenice pokazao dobrim te da

je upravo zbog takvog modela ušteden novac poreznih obveznika, i Hrvatska je prvi put dobila tržište pšenice. Sve špekulacije o kojima je govorio Lončar Vlada je jasno ocijenila te utvrdila da nema potrebe za osnivanjem povjerenstva ali se sigurno tome ni ne protivi.

U ponovnom istupu zastupnik Lončar primijetio je da mu još nije odgovoreno u kojem je roku izvezena pšenica u prvom natječaju i kada je uplaćen polog od 300.000 kuna, odnosno izvršeno avansno plaćanje, te je li u tom trenutku porasla cijena pšenice na svjetskom tržištu (21 dolar po toni te žitarice) pa se zbog toga čekalo da netko zaradi.

Predsjedatelj sjednice gosp. Arlović upozorio je zastupnika Lončara da istražno povjerenstvo još nije osnovano pa zato još ne može ispitivati o cijelom ovom slučaju. Prema Poslovniku Hrvatskoga sabora predstavnici Vlade imaju se pravo očitovati, što su i učinili, a zastupnik može postavljati pitanja tražeći pojašnjene o nekom dokumentu.

U ponovnom istupu zastupnik Lončar tražio je da mu se pojasci kako je i pored svih poznatih podataka osječka tvrtka mogla dobiti ovaj posao, a glede drugog natječaja zanimalo ga je zašto u sva tri aneksu ugovora ne stoji po kojoj se to cjeni pšenica prodaje za izvoz i koliko je te pšenice ostalo na hrvatskom tržištu. Odgovor na potonje pitanje ocijenio je vrlo važnim s obzirom na utvrđenu cijenu pšenice za izvoz i za domaće tržište.

Policija i pravosuđe su imali dovoljno vremena istražiti "tko je dao i pod kojim uvjetima posao "In-Cubo" te koliko su poslom te tvrtke oštećeni država i seljaci.

U nastavku sjednice istupali su glasnogovornici klubova zastupnika.

U ime Kluba zastupnika HDZ-a to je učinio Vladimir Šeks. Iako zastupnicima najčešće oporbene stranke nije ponuđeno da potpiše ovu inicijativu HDZ podržava prijedlog o osnivanju povjerenstva i izražava nadu da će potpisnici zahtjeva ustrajati na Prijedlogu i da se neće predomisliti kod glasanja o donošenju Odluke. Šeks je podsjetio na slično saborsko povjerenstvo osnovano prije nekoliko godina, prisjetivši se da su tada to

podržale sve tadašnje oporbene, a danas vladajuće stranke. Ipak, nije se uspjela saznati istina iako je podignuto pedeset kaznenih prijava. Šeks je podržao inicijativu za osnivanjem povjerenstva, prije svega, kako bi se saznalo jesu li oštećeni seljaci i državni proračun. Drži kako u materijalnom smislu ima osnova za osnivanjem povjerenstva uz sudjelovanje jednog ili više stručnjaka, a na vrlo djelotvoran i jednostavan način - pribavljanjem isprava- može se utvrditi istina o ovom predmetu zbog kojeg se predlaže osnivanje povjerenstva.

U ime Kluba zastupnika HSS-a Stjepan Živković nije se protivio osnivanju povjerenstva, ali je s obzirom na dosadašnja iskustva izrazio sumnju da će dati očekivane rezultate. Ukoliko postoje indicije počinjenih kaznenih djela tada se HSS zalaže da se razotkriju i istraže od nadležnih tijela: MUP-a i Državnog odvjetništva, a nadležni bi sudovi trebali izreći sankcije počiniteljima. U ovoj problematici jedinu meritornu odluku može donijeti nadležan sud, ali tek nakon provedenog postupka, zaključio je zastupnik Živković.

Klub je, kažimo još, predložio Saboru da donese zaključak da se cijeli predmet, sa svim materijalima predočenim po predstavniku predlagatelja zastupniku Ivi Lončaru, tijekom ove rasprave, ustupi nadležnom Državnom odvjetništvu radi ocjene radi li se o kaznenom djelu i mogućoj kazneno-pravnoj odgovornosti određenih osoba.

Klub zastupnika SDP-a procjenjuje da zbog ozbiljnih proceduralno formalnih grešaka nema mogućnosti da se glasuje o Lončarevom zahtjevu, rekao je glasnogovornik Kluba Željko Malević. Dio zastupnika Kluba potpisao je inicijativu, a to će ciniti i ubuduće, kaže Malević, te dodaje kako su potpisivali mnoge inicijative jer drže da je to prilog jačem aktiviranju zastupnika u predlaganju različitih rješenja Saboru. Iako je zastupnik Lončar formulirao tekst inicijative, Klub zastupnika SDP-a smatra da to nije dovoljna podloga za glasanje u Saboru, a inicijativa nije uskladena ni sa Zakonom o osnivanju istražnih povjerenstava i Poslovnikom Hrvatskog sabora. Dodaje još kako inicijativa nije dovršena te kako ju je sasvim nemoguće proceduralno provesti kroz Sabor, upozorivši još kako je povrijeden članak 182. Poslovnika prema kojem predlagatelj uz pisanu

inicijativu mora formulirati i prijedlog zaključaka o kojem će se izjašnjavati Sabor. Zaključujući raspravu kazao je da će Klub zastupnika SDP-a podržati inicijativu da Vlada ispita pojedinosti oko čitavog posla, u svezi s prodajom i izvozom pšenice, a zatim o svemu izvijesti Sabor.

Uzvratno je zastupnik Lončar naglasivši da je podnoseći Prijedlog za osnivanje povjerenstva postupio sukladno članku 5. Zakona o osnivanju istražnog povjerenstva, te podsjetio na sadržaj predložene odluke i pitanja u svezi s odlukom da osječka tvrtka dobije posao. Dodao je još kako su policija i pravosude imali dovoljno vremena da istraže tko je dao i pod kojim uvjetima posao "In Cubu" te koliko su poslom te tvrtke oštećena država i seljaci.

I nakon ovog objašnjenja Željko Malević (SDP) kazao je da se ipak ne mijenja činjenica da je pokrenuta inicijativa invalidna, insuficijentna i nedovršena, a tu je konstataciju potkrijepio pozivom na članak 182. stavci 2. i 3. Poslovnika Hrvatskoga sabora. Ono što je uz predočene potpisnike formulirano samo je inicijativa da se do konkretnog akta dođe, zaključio je Malević.

S tom se konstatacijom nije složio zastupnik Lončar već je ustrajao na uvjerenju da je osnivanje povjerenstva sukladno članku 5. istoimenog zakona. Ali, da kojim slučajem nije tako može li se uopće ostati slijep pred iznesenim argumentima i činjenicama, upitao je Lončar, te ustvrdio da se ovdje radi o pljački i lopovluku. Pojasnio je kako istražno povjerenstvo ne znači da nekoga unaprijed osudujemo.

Za zastupnika Vladimira Šeksa (HDZ) netočan je navod zastupnika Malevića po kojem prijedlog zastupnika Lončara formalno nije u skladu sa člankom 5. Zakona o osnivanju istražnog povjerenstva. Spomenuti je zakon lex specialis, a detaljno utvrđuje materiju koja se odnosi na osnivanje istražnih povjerenstava i ne može se proširivati primjenom poslovnih odredbi koji se odnose na ostale akte Hrvatskoga sabora, pojasnio je Šeks.

U formalnom smislu Lončareva inicijativa nije dovršena i nema akta o kojem bi se glasovalo, ustrajao je Malević. Kazao je još kako u Prijedlogu o osnivanju povjerenstva nisu predloženi zaključci o kojima bi

se glasovalo, a nema niti pisanog obrazloženja zahtjeva.

Tko se boji istine?

Ispравljajući netočan navod zastupnik **Vladimir Šeks** je ustrajao na svom prijašnjem stavu pojasnivši još da je prijedlog zaključka zapravo prijedlog odluke o osnivanju istražnog povjerenstva. Uostalom, ako se i osnuje Povjerenstvo tada će ono nakon provedenog istraživanja predložiti Saboru na usvajanje konkretnе zaključke. Ivo Lončar, pak, primjetio je da su veliki klubovi zastupnika dali podršku njegovoj inicijativi pa ne vidi razlog zašto se ne bi pristupilo osnivanju povjerenstva te upitao tko se boji istine?

Zastupnik Šeks uporno inzistira na pogrešnoj interpretaciji stavka 2. članka 5. Zakona o istražnim povjerenstvima, reagirao je **Željko Malević (SDP)**, a njegov stranački kolega **Josip Leko** naglasio da je jedan od potpisnika inicijative o osnivanju povjerenstva. Time kaže, samo dokazuje demokratičnost Hrvatskoga sabora, ali ne potvrđuje okolnosti zbog kojih je inicijativa pokrenuta. Nada se, međutim, da će upravo o tim okolnostima biti dostavljen pisani materijal, jer u Lončarevom usmenom izlaganju vidi osobnu promociju tog zastupnika i reklamu druge firme. Sve u svemu drži da predložena inicijativa ne zasluzuje prihvatanje. Ovaj je zastupnik za to da se o svemu očituje Vlada kako bi se otklonila sumnja o okolnostima otkupa i prodaje pšenice.

Vlada je dosad imala prilike za takvo očitovanje, i zna se kako je to očitovala lani, a u novinama se moglo vidjeti slika sa dva zagrljena ministra koja su se do tada itekako svađala, i tekst ispod slike u kojem je pisalo: Je li, bre, tko nas to zavadi", uzvratio je Lončar. A na prigovor o osobnoj promociji prisjetio se da je o ovom problemu govorio još u srpnju lani, a u Saboru čak tri puta o kriminalu u prošlogodišnjoj pšeničnoj aferi. Na primjedbu da favorizira drugu tvrtku uzvratio je pitanje: "što ako je "InCubo" rezervna tvrtka Agrokora"?

Sada se za riječ javio ministar **Pankretić** kako bi upozorio na činjenicu da je Vlada jasno ocijenila model otkupa pšenice, i jasno izvješće o svemu pa u tom dijelu ne želi špekulacije koje se odnose na rad Vlade. Umjesto da se bavi slikama iz tiska zamolio je zastupnika Lončara

da bude argumentiran u svom nastupu. "Zašto je Ministarstvo gospodarstva sredinom studenoga lani blokiralo račun "In Cuba", upitao je zastupnik **Lončar** te koliko je pšenice od 56 lipa po kilogramu prodano na domaćem tržištu i je li došlo do poremećaja na domaćem tržištu.

Josip Leko (SDP) je ustrajao na prijedlogu da se o svemu pričeka očitovanje Vlade, a Ivo Lončar mu je odgovorio da je Vlada to učinila tako što je osnovala istražno povjerenstvo na čelu s potpredsjednikom Slavkom Linićem te dodao: "Ja sada idem korak dalje i pitam kolika je njegova odgovornost u svemu ovome?"

Po mišljenju **Marka Baričevića (HSLS)** već predugo traju pitanja, pisanja, televizijska slikanja, protestiranje seljaka, traktorska barikadiranja, pa i vlastita promoviranja. Baričević upozorava da je jedan saborski zastupnik pokrenuo inicijativu za osnivanje povjerenstva i za to dobio podršku još 19 zastupnika, pa zato ne vidi razlog da se spomenuto ne istraži. Iako, kaže, nije potpisnik inicijative glasovat će za Lončarev prijedlog kako bi se sve konačno završilo, a i zato što je na pragu već predstojeća žetva.

Sve dok se ne sredi tržište poljoprivrednih proizvoda u Hrvatskoj postojat će prostor i mogućnost za špekulacije, smatra **Drago Krpina (HDZ)**. Zato misli da bi trebalo iskoristiti priliku o osnivanju povjerenstva i izvršiti dodatni pritisak na Vlada kako bi se konačno uspostavio mehanizam sredovanja tržišta poljoprivrednih proizvoda u Hrvatskoj. Nesredeno tržište tih proizvoda, prije svega, je u interesu švercera, nakupaca, prekupaca i sumnjivih uvoznika, a u ovom slučaju i izvoznika. Krpina drži da je najbolji lijek svakoj sumnji utvrđivanje istine i stoga bez obzira koliko se vjeruje tvrdnjama zastupnika Lončara bit će najbolje da se sve sumnje razriješe osnivanjem povjerenstva koji će na kraju dati pravorijek što je istina, a što nije, podvukao je ovaj HDZ-ov zastupnik. Upozorava da Vlada u stvarnosti sve više postaje zakonodavno tijelo. Razlog - u Saboru se u pravilu izglaša sve što Vlada predloži, a dosad je mimo Vladina prijedloga prošao samo amandman o poticanju uzgoja lavande. Ako će se Sabor pretvarati samo u onog koji formalno potvrđuje sve što Vlada predloži koja je onda svrha vrhovnog zakonodavnog tijela, pita Krpina. Podvlači

kako je svrha pa i ustavni položaj Sabora da nadzire rad Vlade, pa, dodaje još zašto ne i da sumnja u rad Vlade. Na Vladi je, međutim, da dokazuje kako nema razloga za sumnju, nastavlja Krpina i stoga drži potpuno pogrešnim prijedlog zastupnika Leke da o svemu Vlada iznese istinu. Inicijativa zastupnika Lončara dobra je prilika da Sabor potvrdi da mu je stalo provjeriti navode ovog nezavisnog zastupnika ne prejugicirajući pritom bilo čiju krivnju. Očekivao je, kaže, da će riječ zatražiti i potpisnici inicijative kako bi dodatno obrazložili zašto su podržali ovaj Lončarev prijedlog. Neobično je, međutim, da su se neki od potpisnika zahtjeva za osnivanje povjerenstva tijekom rasprave suprotstavili prihvatanju tog prijedloga. A da je kojim slučajem na mjestu ministra poljoprivrede i šumarstva prvi bi podržao Lončarev prijedlog, rekao je Krpina.

Sve dok se ne sredi tržište poljoprivrednih proizvoda u Hrvatskoj će postojati mogućnosti za špekulacije.

"Snaga Vaših argumenata leži u njihovoj istinitosti kao npr. da je Hrvatski sabor usvojio samo jedan amandman mimo Vlade", replicirao je **Josip Leko (SDP)**. Isto tako misli kako sumnja nije dovoljan razlog za osnivanje istražnog povjerenstva jer da je tako tada bi se svaki dan osnivalo povjerenstvo. Rekao je kako bi opet potpisao zahtjev, ali to treba tumačiti kao znak dobre volje i dobre vjere prema kolegama u Saboru i demokratičnosti Hrvatskoga sabora.

Uzvratio mu je **Drago Krpina (HDZ)** konstatacijom da se ne sjeća da je osim amandmana o lavandi mimo Vlade prošao još koji amandman u Saboru, ali ako je previdio koji takav slučaj spremjan je ispričati se. Činjenica da je Sabor usvojio jedan ili tri amandmana ipak ne mijenja bitno njegovu već iznesenu tezu, rekao je ovaj HDZ-ov zastupnik. Dodao je još kako je zastupnik Lončar iznio vrlo ozbiljne tvrdnje koji nisu obični tračevi. Pitao je zatim zastupnika Leku kako to da se kao supotpisnik zahtjeva za osnivanje istražnog povjerenstva sada tijekom rasprave očituje protiv tog prijedloga, i još uvjerenava da je to logično i normalno. Na Krpininu opasku o usvojenom amandmanu o lavandi reagirao je i

Želimir Janjić (HSLŠ) podsjetivši da su tijekom glasovanja o zakonu o lokalnoj samoupravi i o izborima u jedinicama lokalne samouprave prihvaćena dva amandmana HSS-a, a **Krpina** je u ponovnom istupu podvukao kako nije svjesno želio izreći neistinu, te ponovio kako to ipak ne mijenja njegovu tezu sada iznesenu u raspravi o ulozi Vlade odnosno Sabora.

U završnoj riječi **Ivo Lončar** je, uz ostalo, rekao kako zna da je aktualna vlast naslijedila stanje no isto tako zna da nije napravila apsolutno ništa u poljoprivredi, čak štoviše tvrdi da je stanje danas gore nego za vrijeme znamenitog bivšeg ministra poljoprivrede Zlatka Dominikovića za što, tvrdi, ima argumente. Glede ovo pšenične afere kaže kako je na djelu pljačka i kriminal, a ako treba odreći će se i imuniteta saborskog zastupnika te dodao kako postoje ljudi koji su spremni svjedočiti tko je primao mito. Netko je tijekom rasprave primjetio da za osnivanje povjerenstva nije dovoljna sumnja, ali zastupnik Lončar odmah pita kako se u prvom natječaju može dati posao vrijedan 112 milijuna kuna (i 24 milijuna kuna od PDV-a) tvrtki koja ima na računu samo 1412 kuna, i čiji su računi neprekidno blokirani 129 dana

i protiv nje podnesene kaznene prijave. Znade se također da je nauštrb silosa čuvana pšenica dok je istodobno rasla cijena pšenice na svjetskom tržištu. Kaže kako je zbog sela i seljaštva zaradio dva infarkta jer su ga tada progonili oni koji se danas s njim slažu, a isto je govorio i prije i sada o pljački i kriminalu. Zanimljivim je ocjenjivo činjenicu da se o njegovom prijedlogu nije očitovao Odbor za poljodjelstvo, selo i seljaštvo, a silno je, kaže, želio to mišljenje. Isto tako bilo mu je važno da o njegovom prijedlogu raspravljaju i drugi odbori. Utvrdi li se da moje riječi nisu istinite, spalit ću se na Jelačić placu kao Jan Palach 1968. godine u Pragu, zaključio je Lončar.

S obzirom na nedostatak kvoruma izjašnjavanje o mogućnosti osnivanja istražnog povjerenstva ostavljeno je za situaciju kada se za to steknu uvjeti. To se uskoro i dogodilo. Zastupnik Lončar zatražio da se sukladno članku 235. Poslovnika pristupi pojedinačnom glasovanju no iz formalnih razloga mr. Mato Arlović, koji je predsjedao ovim dijelom sjednice, nije uvažio taj zahtjev uz opasku da Lončar nije jedini predlagatelj te da bi takav zahtjev trebali ponovno potpisati i

ostali koji su podržali Lončarevu inicijativu. Usvojiti će, međutim, takav zahtjev Kluba zastupnika HDZ-a i tome će se pristupiti kada se za to steknu uvjeti, nastavio je Arlović te zamolio zastupnika Lončara da u ime predlagatelja zahtjeva, sukladno članku 182 Poslovnika Sabora, a u svezi sa člankom 3. Zakona o istražnim povjerenstvima u nastavku sjednice pripremi prijedlog akta o kojemu će se glasovati. Pojasnio je kako sada nema Prijedloga odluke u kojoj se sukladno članku 3. Zakona mora točno odrediti sastav istražnog povjerenstva, njegovi ciljevi i zadaci.

Sa 77 glasova "za" i 2 "protiv" i 13 "suzdržanih" zastupnici su prihvatali prijedlog za osnivanje Istražnog povjerenstva, a zatim jednoglasno donijeli Odluku o osnivanju tog povjerenstva.

Sukladno prijedlogu Kluba zastupnika HSS-a cijeli predmet sa svim materijalima koje je predočio predstavnik predlagatelja zastupnik Ivo Lončar tijekom rasprave, ustupit će se nadležnom Državnom odvjetništvu radi ocjene radi li se o eventualnom kaznenom djelu i mogućoj kazneno-pravnoj odgovornosti određenih osoba.

J. Š.

ODGOVORI NA ZASTUPNIČKA PITANJA

VLASNIŠTVO

Nedostaju dokumenti o darovanju zemljišta

U svezi sa zastupničkim pitanjem zastupnika Berislava Šmita (HDZ) kada će Ministarstvo poljoprivrede i šumarstva uputiti prijedlog Vladi Republike Hrvatske radi darovanja Gradu Valpovu k.č. br. 273/3 u k.o. Petrijevcima u svrhu nastavka realizacije cjelokupnog projekta izgradnje vodocrplišta Jarčevac odgovor je dalo Ministarstvo poljoprivrede i šumarstva.

Grad Valpovo dostavio je Ministarstvu poljoprivrede i šumarstva zahtjev 18. prosinca 2000. godine za darovanje k.č. br. 373/3 u k.o. Petrijevcima, za koji je uvidom u stanje

spisa utvrđeno da je nepotpun, jer za predmetnu česticu nedostaje posjedovni list s upisom Republike Hrvatske te mišljenje Državnog pravobraniteljstva Osječko-baranjske županije da li je predmetno zemljište poljoprivredno i da li ima pravne zapreke za raspolaganje njime. Nadalje, nedostaje i mišljenje Ureda za prostorno uredenje, stambeno-komunalne djelatnosti, graditeljstvo i zaštitu okoliša o tome da li se to zemljište nalazi izvan granice gradičkog područja, mišljenje Županijskog poglavarstva, očitovanje nadležnog Ureda za imovinsko-pravne poslove da li je podnesen zahtjev za povrat imovine, tog zemljišta, sukladno odredbama Zakona o naknadi za imovinu oduzetu za vrijeme jugoslavenske komunističke vladavine te ima li pravne zapreke za raspolaganje njime.

Kako prema odredbama (članak 40.) Zakona o poljoprivrednom zemljištu stručne poslove za Ministarstvo poljoprivrede i šumarstva u predmetima darovanja obavlja županijski ured, odnosno gradski ured Grada Zagreba nadležan za imovinsko-pravne poslove Ministarstvo je dostavilo 19. veljače 2001. Ured za imovinsko-pravne poslove Osječko-baranjske županije dopis radi dopune spisa i postupanja sukladno stavku 5. članak 40. citiranog Zakona o čemu je obaviješten i Grad Valpovo.

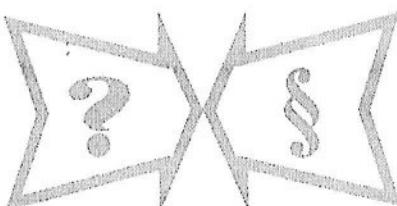
Nadležni Ured za imovinsko-pravne poslove do danas nije dostavio Ministarstvu poljoprivrede i šumarstva Prijedlog odluke o darovanju k.č. br. 273/3 u k.o. Petrijevcima Gradu Valpovu, stoji na kraju odgovora.

D.K.

ZAŠTITA OKOLIŠA**Odlagalište nuklearnog otpada**

Zastupnici u Hrvatskom saboru, Sanja Kapetanović (SDP) i Tonči Tadić (HSP) postavili su pitanje vezano uz odlagalište nuklearnog otpada za nisko i srednje radioaktivni otpad na Trgovskoj gori u Sisačko-moslavačkoj županiji.

Odgovorilo je Ministarstvo zaštite okoliša i prostornog uređenja. Zbrinjavanje svih vrsta otpada ima osobitu važnost s gledišta zaštite okoliša i prirodnih resursa. U ožujku 1989. godine Hrvatska i Slovenija su osnovale "Medurepubličku koordinaciju za područje nuklearne energije" s ciljem koordiniranja akcija i rješavanje problema vezanih uz trajno odlaganje radioaktivnog otpada iz NE Krško. Republika Hrvatska tako treba rješiti odlaganje nisko i srednje radioaktivnog otpada primjenjujući najsvremeniju tehnologiju i postupke koji će osigurati trajno odlaganje na siguran način. To nikako ne znači da je RH u obvezi graditi odlagalište za ukupnu količinu tog otpada, budući da se radi o samo 18 tisuća

kubnih metara. Konačna odluka o izgradnji jednog ili dva odlagališta stvar je međudržavnog ugovora. Programom prostornog uređenja Republike Hrvatske određeno je da za područje Trgovske gore treba osigurati uvjete za daljnja istraživanja u skladu s medunarodnim obvezama te uz sudjelovanje javnosti. Tek po okončanju detaljnih istraživanja može se pristupiti planiranju gradnje odlagališta nisko i srednje radioaktivnog otpada, stoji na kraju odgovora.

M.S.

Odlaganje sredstava za dekontaminaciju

Lucija Dabčević (SDP) zastupnica u Hrvatskom saboru postavila je pitanje vezano uz probleme s odlaganjem sredstava za kemiju i biološku dekontaminaciju na lokaciji Štancije Peličeti.

U odgovoru Ministarstva obrane stoji kako je 26. siječnja 2001. osnovana stručna skupina časnika ABKO za prosudbu stanja i sanaciju skladišta na navedenoj lokaciji. Riječ je o kaporitu, dezinfekcijskom sredstvu, a ne o bojnom otrovu, koje se koristi za dekontaminaciju naoružanja, tehničkih sredstava, zemljišta, vode i ljudstva. Stručna je skupina završila s radom 28. siječnja 2001. godine, u potpunosti saniravši navedeno skladište. Područna jedinica Ministarstva zaštite okoliša i prostornog uređenja u Rijeci pregledala je 29. siječnja 2001. taj prostor na lokaciji Peličeti - "Drvljanik", na području Općine Marčana. U Zapisniku stoji kako se na toj lokaciji nalazi veća količina glomaznog otpada, autoguma, građevinskog materijala, komunalnog i ostalog otpada kojeg ondje odlazu mještani. Evidentirano je i to da je kaporit uklonjen iz bunkera i uskladišten na propisan način pod nadzorom u krugu ZB Pula. Također je naloženo uklanjanje ostatog otpada s lokacije Peličeti - "Drvljanik" te poduzimanje mjera radi sprječavanja daljnog korištenja tog "divljeg deponija".

M.S.

IZVJEŠĆA HRVATSKOGA SABORA

GLAVNI I ODGOVORNI UREDNIK:
dr. Željko Sabol

OSNIVAČ I IZDAVAČ: Hrvatski sabor, 10000 Zagreb, Trg sv. Marka 6

REDAKCIJA: Mirjana Kozar, Marija Krakić (zamjenica glavnog i odgovornog urednika), Đurđa Krmpotić, Marta Micek, Mirena Pehnec, Jasna Rodić, Mario Selnik, Jasenka Šarić i Vjekoslav Zugaj

GRAFIČKI UREDNIK: Branislav Tanasić

RAČUNALNA OBRADA: Ivo Rada

TAJNICA REDAKCIJE: Anita Vuksanović

ADRESA REDAKCIJE: 10000 Zagreb, Trg sv. Marka 6, tel: 01/4569-722, fax: 01/6303-018

POŠTARINA: plaćena u pošti 10000 Zagreb

PRETPLATA NA ŽIRO-RAČUN BR. 30102-637-2650,
Hrvatski sabor, 10000 Zagreb, Trg sv. Marka 6

www.sabor.hr

TISAK: Tiskara Ureda za opće poslove Vlade RH i Hrvatskog sabora

